

Θ ΕΚΚΛΗΣΙΟΛΘΓΟΣ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΩΝ ΠΑΤΡΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ - ΙΔΡΥΤΗΣ - ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ Κ. ΚΟΛΛΙΟΠΟΥΛΟΣ
ΓΡΑΦΕΙΑ: Ακρωτηρίου 55 - Εδρα: Μαραγκούλου 5 - Ηλ. 2610 341.515 - ΕΤΟΣ 60 - ΣΑΒΒΑΤΟ 20 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2012 - ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΥΛΛΟΥ 273 * ΤΙΜΗ 1 ΕΥΡΩ

Θυρανοίξια Ιερού Ναού

Σήμερα 20 Οκτωβρίου 2012 στις 5.00 το απόγευμα, στον Ιερό Ναό Αγίων Αποστόλων Πέτρου και Παύλου, Φράγκα Αχαΐας, θα τελεσθούν μετά πάσης θρησκευτικής λαμπρότητος τα Θυρανοίξια του ανακαινισμένου εκ βάθρων Ιερού Ναού, τέσσερα χρόνια μετά τον φονικό σεισμό της 8ης Ιουνίου του 2008.

Την Ακολουθία των Θυρανοίξιων και εν συνεχείᾳ αυτή του Αναστατίμου Εσπερινού θα τελέσει ο Σεβασμώτατος Μητροπολίτης Πατρών κ.κ. Χρυσόστομος.

ΘΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΙΑΚΩΒΟΥ ΑΔΕΛΦΟΘΕΟΥ ΣΤΗΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΤΡΙΑ

Αύριο Κυριακή 21 Οκτωβρίου 2012 εις τον Ιερόν Μητροπολιτικόν Ναόν Ευαγγελιστρίας Πατρών θα τελεσθεί υπό τού Σεβασμιώτατου Μητροπολίτου Πατρών κ.κ. Χρυσόστομου η Θεία Λειτουργία τού Αγίου Αποστόλου Ιακώβου τού Αδελφοθέου κατά την αρχαίαν τάξιν.

Η Θεία αυτή Λειτουργία τελείται κατά την εορτή του Αγίου Ιακώβου.

Ο ΕΟΡΤΑΣΜΟΣ ΕΠΙ ΤΗ ΙΕΡΑ ΜΝΗΜΗ ΤΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΤΟΥ ΛΟΥΚΑ ΣΤΗΝ ΠΑΤΡΑ

ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ ΣΕΛ. 15

ΑΓΙΟΣ ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΝΟΤΑΡΑΣ

(+ 20 Οκτωβρίου)

ΤΟΥ ΠΑΝ. ΜΑΡΤΙΝΗ * ΣΕΛ. 17

Ο ΆΓΙΟΣ ΙΓΝΑΤΙΟΣ ο θεοφόρος και η περι του επισκοπικού αξιώματος διδασκαλία λύτου

ΤΟΥ ΙΩΑΝ. ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΥ * ΣΕΛ. 19

Αγιασμός επί τη ενάρξει του νέου Ακαδημαϊκού Έτους στο ΑΤΕΙ Πατρών

ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ
ΣΕΛ. 8

ΕΤΟΙΜΑΖΕΤΑΙ ΜΕΓΑΛΕΙΩΔΗΣ ΥΠΟΔΟΧΗ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΚΑΡΑΣ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΚΛΗΤΟΥ ΤΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ

Η ευλογία του Αγ. Ανδρέου στο Λεκανοπέδιο Αττικής

Με απόφαση της Ιεράς Συνόδου της Εκκλησίας της Ελλάδος και κατόπιν αιτήματος που υπεβλήθη από τον Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Καισαριανής, Βύρωνος και Υμητού κ. Δανιήλ προς τον Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Πατρών κ.κ. Χρυσόστομο, θα μεταφερθεί από την Τετάρτη 24 Οκτωβρίου 2012 έως την Δευτέρα 29 Οκτωβρίου 2012 η Ιερά Κάρα του Αγίου Αποστόλου Ανδρέου του Πρωτοκλήτου, προς ευλογίαν και πνευματικό σπηριγμόν του Λαού της αστικής Μητροπόλεως Καισαριανής και γενικώτερα της Πρωτευούσης αλλά και του Λεκανοπεδίου της Αττικής, σε ώρες δύσκολες λόγω της πολυεπίπεδης κρίσεως που μαστίζει τον τόπο μας.

Παράλληλα κατά τις ημέρες της παραμονής του Χαριτοβύρου Θησαυρού στην εν λόγω Μητρόπολη θα πραγματοποιηθούν παρουσία της Αγίας Κάρας του Πρωτοκλήτου πλείστες θρησκευτικές Εκδηλώσεις.

Την Αγία Κάρα θα συνοδεύει ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Πατρών κ.κ. Χρυσόστομος, ο προϊστάμενος του Ναού Αγίου Ανδρέου Πρωτοπρεσβύτερος π. Νικόλαος Σκιαδαρέσης και κληρικοί που θα ορισθούν από την Ιερά Μητρόπολη Πατρών.

Η ΕΙΣΗΓΗΣΗ ΤΟΥ ΣΕΒΑΣΜΙΩΤΑΤΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΠΑΤΡΩΝ κ. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ

«Η ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΠΟΧΗ ΤΩΝ ΜΝΗΜΟΝΙΩΝ»

Στην Ιερά Σύνοδο της Ιεραρχίας της Εκκλησίας της Ελλάδος, 2.10.2012 * ΣΤΙΣ σελίδες 9 έως 14

Με λαμπρότητα και εκκλησιαστική κατάνυξη εόρτασε η Πάτρα την 10η επέτειο της Επανακομιδής της Αγίας Μεγαλομάρτυρος Ειρήνης στον ομώνυμο Ναό της, στον Ριγανόκαμπο

ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ ΣΤΗΝ ΣΕΛΙΔΑ 15

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΠΑΤΡΩΝ ΚΑΙ ΗΛΙΑΣ ΙΕΡΟΘΕΟΣ ΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΣ (1892-1903)

Ο ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΣ ΑΔΑΜΑΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

Του Σεβ. Μητροπολίτου Πατρών κ.κ. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ * ΜΕΡΟΣ Δ΄ - ΣΕΛΙΔΑ 3

Άναψε ο γιαλός και κάηκαν τα ψάρια – λέει ο λαός. Η συζήτηση πήρε ψηφούς τόνους και γύρω από τη φιλολογία συντροφία της καφετέριας μαζεύτηκε κόσμος.

Θέμα τα επεισόδια στο θέατρο «χυτήριο» στην Αθήνα, όπου μια θεατρική ομάδα ανέβαζε ένα έργο που διακωμώδισε στις προεκτάσεις του τη ζωή και το έργο του Χριστού.

Η συνέχεια είναι γνωστή. Επενέβη η «Χρυσή Αυγή», προκλήθηκαν επεισόδια και το θέμα που συζήτηθηκε στην ολομέλεια της καφετέριας ήταν η ελευθερία του λόγου και της έκφρασης. Όχι τα επεισόδια, για τα οποία είμαστε αντίθετοι, χώρια από το ότι φέρανε και το αντίθετο αποτέλεσμα. Ερέθισαν την περιέργεια και διαφήμισαν ανέξιδα την παράσταση.

Καταργείται η ελευθερία του λόγου, υποστήριξε η μία πλευρά. Άλλο ελευθερία, άλλο ασυδοσία απάντησε η άλλη.

Διότι άλλο είμαι ελεύθερος να λέω ότι θέλω και άλλο είμαι ελεύθερος μέχρι εκεί που δεν προσβάλω τον άλλον ή που δεν προσβάλω τα ιερά και τα όσια του απέναντί μου.

- Υπάρχουν όρια που δεν μπορεί να τα υπερβαίνει κανείς; ή ο συγγραφέας είναι ελεύθερος να χλευάζει, με το πρόσχημα της ελευθερίας του λόγου και της σκέψης;

Φυσικά ευθύς εξ αρχής έγινε η διευκρίνιση, ότι κανείς μας δε συμφωνεί με ακραίες ενέργειες, είτε αυτές προέρχονται από τα δεξιά είτε ανήκουν στα αριστερά. Και πιο πολύ είπε ο απόστρατός στρατηγός είμαστε κατά της βίας από όπου κι αν προέρχεται και για όποιο λόγο. Απαραίτητη η διευκρίνιση.

Η ελευθερία του λόγου λοιπόν το θέμα. Υπάρχει ή όχι; Και ποια είναι; από αρχής και ως που φτάνει. Υπάρχουν όρια ή είναι απολύτως ελεύθερος να λέει κανείς ότι του κατέβει, χωρίς να δίνει λογαριασμό σε κανέναν;

Συλογάται καλύτερα, όποιος ελεύθερα συλογάται. Ρήγας Φεραίος.

-Ναι- είπε ο Θωμάς το μειράκιον της παρέας. Συλογάται, αλλά και είναι ελεύθερος να εκφράζεται; Δηλαδή μπορεί εγώ εν ονόματι της ελευθερίας του λόγου να σας βρίσω τη μάνα και τον πατέρα;

Τη μάνα μου όχι είπε γελώντας ο Νόντας. Για τον πατέρα μου τι να σου πω, άντρας είναι ας καθαρίσει

"ΚΑΘ' ΟΔΟΝ"

Του Σταύρου Ιντζεγιάννη

Η ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΤΟΥ ΛΟΓΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ... ΠΑΡΑΛΟΓΟΥ

για πάρτη του. Αλλά η μάνα μου όλα κι όλα.

Γελάσαμε βέβαια, αλλά η κουβέντα μπήκε σε άλλη διάσταση. Δε βρίζεις απιμωρήτη τη μάνα ή την οικογένεια γατί τη θεωρείς ιερή. Και τον Χριστό, τη Θεοτόκο, τη θρησκεία του άλλου; Δεν τη θεωρείς;

Ιερή; Μπορείς ανενόχλητα να τη βρίζεις ή να τη διακωμαδείς;

Τι θα έλεγε ο συγγραφέας του έργου αν κάποιος από την πλατεία εν ονόματι της ελευθερίας του λόγου και της έκφρασης του έβριζε τη γυναίκα του;

Δεν θα οργίζετο; Ενδεχομένως και να χειροδικούσε ή να τον παρέπεμπε στη δικαιούνη επί εξυβρίσει;

Και γιατί εφ όσον δε δέχομαι να μου βρίσουν τη μάνα θα πρέπει να μείνω αδιάφορος όταν μου βρίζουν τη θρησκεία που όλοι μας ασχέτως σε τι πιστεύουμε θεωρούμε το ιερότερο και μη διαφιλονικούμενο;

Να το ξαναπούμε όλα αυτά δεν έχουν σχέση με τις ενέργειες και τη συμπλοκή έξω από το θέατρο. Απλώς αυτά ήταν η αφορμή, για να καθορίσουμε τι ακριβώς θεωρούμε ελευθερία του λόγου και ποια είναι αν υπάρχουν ή όχι τα οριά της.

Κάπου διάβαζα μια σκέψη του Λακορνταΐρ. (Ανρί Λακορνταΐρ: Γάλλος ιερωμένος, δημοσιογράφος, πολιτικός και ακτιβιστής) Η ελευθερία είναι το δικαίωμα να κάνεις ότι δεν βλέπεις τον άλλον -και κατά προέκταση συμπλορώνων εγώ- ότι δεν προσβάλει τα ιερά και τα όσια του άλλου.

Τα τελευταία χρόνια παραπρούμε μια ανοχή σε όπι αφορά τη διακωμώδηση ή και την ύβρι άκομη των ιερών προσώπων και συμβόλων. Βρίζουμε ανενόχλητα-ή χλευάζουμε ότι ιερό και όσιο με πρόσχημα την ελευθερία του λόγου και βλέπουμε σε εφημερίδες-περιοδικά- θέατρο-κινηματογράφο -ραδιόφωνο ή σε ομιλίες να διασύρονται τα ιερά σύμβολα όπως ο σταυρός (η θρησκεία) ή η σημαία (η πατρίδα).

Όσο αντίθετοι είμαστε με κάθε βιαστήτα, αλλά τόσο το ίδιο μας βρίσκει αντιθέτους και η ασυδοσία του λόγου. «Το να σκέφτεται κανείς ελεύθερα είναι ωραίο. Το να σκέφτεται σωστά είναι ωραιότερο» (Επιγραφή στο Πανεπιστήμιο της Ουφάλα-Σουηδία).

- Τελικά που καταλήξατε ρωτάει η κόρη μου.

- Ψηφίσαμε ομόφωνα, ναι στην ελευθερία του λόγου αλλά όχι και στην ασυδοσία του. Ναι στον λόγο όχι στον... παράλογο!!!

Ιερός Ενοριακός Αγίας Μαρίνης Πατρών
Τηλ.: (2610) 321-131

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΕΣ ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ

Για παιδιά:
Σαββάτο: 11.30 – 12.30 Αγόρια Γυμνασίου – Λυκείου

Σαββάτο 12.30 – 1.30 Νηπιαγωγείου, 1ης και 2ης Δημοτικού

Σαββάτο 12.30 – 1.30 3η έως και Στ Δημοτικού.
Σαββάτο 4 – 5 Κορίτσια Γυμνασίου Λυκείου

Για μεγάλους
Τρίτη 4 – 5 Κύκλος Μελέτης Αγίας Γραφής από την κ. Μαρία Λέζη

Τετάρτη 7 – 8 Σύναξη Νέων Γονέων από την παναγιώτη Θωμά

Παρασκευή 4 – 5 Νέες κυρίες από την πρεσβυτέρια Ευστρατία Θωμά.

Κάθε Τρίτη 5.30 – 7 Ιερά Παράκληση και ομιλία επί Λειτουργικών θεμάτων.

Απάντηση του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Καλαβρύτων κ.κ. Αμβροσίου σε δημοσίευμα

Κύριον
Σταύρον Ζουμπουλάκην
Δημοσιογράφον
Εφημερίδα «Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ»
E-mail: epistles@kathimerini.gr
syntaxi@kathimerini.gr

Αγαπητέ μοι,

Μας διεβίβασαν με το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο το σημείωμά σας του παρελθόντος Σαββάτου 14/10 με τίτλο: «Εξ αφορμής», το οποίο και μετά μεγάλης προσοχής ανεγνώσαμε.

Κατ' αρχήν σας εκφράσω τις θερμές ευχαριστίες μας, διότι μας καθυβρίζετε χωρίς αναστολές! Κατά την άποψή σας εμείς οι Ορθόδοξοι ιεράρχες της Ελλάδος είμεθα τα ....αποβράσματα της κοινωνίας! Ούτε ένα καλό λόγο δεν βρήκατε να πείτε!

Επιτρέψατε μου όμως να σας απαντήσω με ειλικρίνεια. Είσθε πολύ άδικος μαζί μας και ισοπεδώτες των πάντων! Μπορεί σε κάθε τιμήμα του κοινωνικού Σώματος να εμφανίζων-ται φαινόμενα παρακμής, τα οποία δεν συνάδουν με την αποστολή του. Άλλα και η γενική ισοπεδώσω των πάντων μόνον εμπάθεια μαρτυρεί. Η εμπάθεια όμως δεν είναι καλός σύμβουλος και μάλιστα οσάκις καθιστάμεθα κριτές των άλλων.

Σας πληροφορώ, λοιπόν, ότι η πνευματική σας όραση είναι αρρωστημένη!

Παρακαλώ, να πλησιάσετε τον όποιον Έλληνα ιεράρχη και να μελετήσετε πιο προσεκτικά τη ζωή του. Ελπίζω, ότι κάτι καλό θα βρείτε στην ιερή διακονία μας.

Όσον αφορά το πρόσωπο του εκλεγέντος στην Ιερά Μητρόπολη Πρεβέζης πρέπει να σας πληροφορήσω, ότι και ο εκλεγείς Σεβ. κ. Χρυσόστομος είναι καλός κληρικός. Θα εργασθή και θα ωφελήσει την περιοχή με το δικό του τρόπο και με το δικό του χάρισμα.

Άλλα και ο π. Θεοδόσιος Μαρτζούχος είναι επίσης

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΠΑΤΡΩΝ

(ΖΑΡΟΥΧΛΕΙΚΑ)

Μιχαήλ Σούτσου 22, Τηλ.: 2610-332.089,
FAX: 2610-332.059

Εν Πάτραις τη 7-10-2012

ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ

ΓΙΑ ΕΝΑΡΞΗ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΑΝΟΙΚΟΔΟΜΗΣΗΣ ΕΝΟΡΙΑΚΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ

Το Εκκλησιαστικό Συμβούλιο του Ιερού Ναού Αγίου Βασιλείου Γλαύκου, προτίθεται άμεσα να προχωρήσει στην έναρξη των εργασιών προς ανοικοδόμηση Ενοριακού Πνευματικού Κέντρου, σε οικόπεδο παραπλεύρων του Ιερού Ναού (Μιχαήλ Σούτσου 22).

Ως εκ τούτου, καλούμε τους κάτωθι εργολάβους: σκαπτικών μηχανημάτων, εργασίες ξυλοτύπου (καλουπιτζίδες), εταιρείες έτοιμου σκυροδέματος (μπετού), εταιρείες σιδήρου και ηλεκτρολόγους (για θεμελιακή γειωση) που επιθυμούν, να καταθέσουν έγγραφη οικονομική προσφορά έως και τη Δευτέρα 29 Οκτωβρίου 2012 και να έλθουν σε συνεννόηση μαζί μας, πρ

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΠΑΤΡΩΝ ΚΑΙ ΗΛΕΙΑΣ ΙΕΡΟΘΕΟΣ ΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΣ (1892-1903)

Ο ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΣ ΑΔΑΜΑΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

(Δ')

Το θάρρος και η παρρησία έναντι αρχών και εξουσιών, όταν πρόκειται για θέματα Ορθοδόξου Πίστεως και Εκκλησιαστικά ζητήματα, αλλά και πάντοτε, είναι απαραίτητα στοιχεία τής ζωής και προσωπικότητος ενός ιεράρχου.

Δεν ήτο λοιπόν δυνατόν ένας Αρχιερεύς τού βεληνεκούς τού ιεροθέου να μείνη απαθής προ τής ακρίτου επεμβάσεως τής Πολιτείας στα Εκκλησιαστικά πράγματα. Τόν Ιανουάριο τού 1896 εκοιμήθη ο Μητροπολίτης Αθηνών Γερμανός Καλλιγάς. Η εκλογή καθυστέρησε εννέα μήνες, παρά τα σαφή κελεύσματα των θείων και ιερών Κανόνων. Ο Ιερόθεος διεμαρτυρήθη εντόνως προς την Ιερά Σύνοδο για την αδικαιολόγητη αυτή καθυστέρηση. Το ποτήρι ξεχείλισε, όταν παρενέβη η Κυβέρνηση και τα Ανάκτορα, προκειμένου να εκλεγή ο Αρχιμανδρίτης Προκόπιος Οικονομίδης. Υπεστήριζε ότι η εκλογή πρέπει να γίνη εκ των εν ενεργεία Αρχιερέων. Μάλιστα, στεντορεία τη φωνή κατά την συνεδρία τής 29.4.1896, απευθυνόμενος προς τόν Βασιλικόν Επίτροπον είπε: «**Τα τού Καίσαρος τώ Καίσαρι και τα τού Θεού τώ Θεώ**». Μετά την σθεναρά στάση του εναντίον αυτής τής παρεμβάσεως τής Πολιτείας, εκλήθη στά Ανάκτορα, αλλά δέν υπεχώρησε μπροστά στίς βασιλικές πιέσεις. «**Θα πράξω, όπως υπαγορεύει η συνείδησίς μου**», είπε στον Βασιλέα Γεώργιο.

Αλλ' ίδου τα αποτελέσματα αυτής τής γενναίας στάσεως τού θαρραλέου ιεράρχου, αλλά και τής στάσεώς του έναντι άλλων σοβαρών καταστάσεων, ως θα ίδωμεν κατωτέρω. Επαύθη από μέλος τής Ιεράς Συνόδου. Με νόμο τού Υπουργού Αθ. Ευταξία περί Εκκλησιαστικής διαιρέσεως τού Κράτους, τού αφήρεσαν την Επαρχία Ηλείας, μαζί με το Προσκύνημα τού Αγίου Νικολάου Σπάτων, και υπεβίβασαν την Αρχιεπισκοπή του σε Επισκοπή. Αυτό έγινε το έτος 1900, χωρίς βεβαίως να συναινέσῃ η Ιερά Σύνοδος.

Ο Ιερόθεος διεμαρτυρήθη έντονα γι' αυτή την αδικία εις βάρος τής τοπικής Εκκλησίας και εζήτησε να ίδη τόν Βασιλέα. Ωρίσθη η ημέρα τής συναντήσεως στα Ανάκτορα, όπου μετέβη ο Ιεράρχης και ανέμενε σε κάποια αίθουσα τόν Βασιλέα. Κάποια στιγμή ο Βασιλεύς ενεφανίσθη, πέρασε μπροστά από τόν Ιερόθεο χωρίς να μιλήση, και εξήλθε. Ο Επίσκοπος των Πατρών παρέμενε μετά ταύτα στην θέση του. Σε ερώτηση υπηρέτου, διότι αναμένει, ο Ιερόθεος απήντησε: «**Περιμένω δια να ίδω τόν Βασιλέα και να ομιλήσω μαζί του δια πολύ σοβαρόν θέμα**». Έλαβε όμως την απάντηση: «**Μα είδατε τόν Βασιλέα προ ολίγου: αυτό δεν εζητήσατε;**».

Κατανοείτε, από το περιστατικό αυτό, σε ποια δυσμένεια των Κυβερνητών είχε πέσει ο πολύς Ιερόθεος. Άλλα έμεινε βράχος στις θέσεις του και τις Εκκλησιαστικές απόψεις του, και για τούτο η Εκκλησιαστική Ιστορία έγραψε με χρυσά γράμματα το όνομά του.

Πρέπει όμως να σταθούμε και στην παρέμβαση τού κλεινού Ιεροθέου στην Κυβέρνηση για το θέμα των Ιερών Μονών. Με έγγραφό του στις 25.6.1896, διαμαρτύρεται εντόνως για την κατάσταση η οποία επικρατεί στα Μοναστήρια, για την εξαθλίωση και την φτώχεια τους εξ αιτίας των πολλών εισφορών προς το κράτος. Γράφει λοιπόν:

«**Η εξουσία επί τής διοικήσεως των Εκκλησιαστικών και Μοναστηριακών πραγμάτων διαπιστεύεται τοις Επισκόποις. Ότι, εν όσω μεν η εξουσία αύτη διετέλει επιπετραμμένη τοις Επισκόποις, αι Μονάι ευρίσκοντο εν καταστάσει ανθηρά. Ότι, αφ' όπου αρθείσα η εξουσία αύτη από των Επισκόπων ανετέθη ταίς διοικητικαίς αρχαίς, επήλθε μαρασμός των Μονών, και ηθική και υλική κατάπτωσις αυτών...**» (Περιοδικό Αγάπη, 14.7.1896).

Όμως η δυναμική τού Πατρών Ιεροθέου δεν εξαντλείται μόνο στα «ενταύθα» συμβαίνοντα. Το έτος 1894 απευθύνει σκληρότατο έγγραφο προς τόν Πά-

πα Ρώμης Λέοντα τόν ΙΓ', ο οποίος με αφορμή το επισκοπικό Ιωβηλαίο του έστειλε εγκύκλιο επιστολή προς τούς Ηγέτες όλων των λαών, με την οποία τούς καλούσε να ενωθούν υπό τόν παπικό θρόνο. Ήτο θραυστάτη δε η παράγραφος η οποία απηυθύνετο, για τόν ίδιο λόγο, προς τούς Ηγέτας των Ορθοδόξων Χριστιανών. Η επιστολή τού Ιεροθέου, γραμμένη στα Λατινικά, αποτελεί μνημείο θάρρους Έλληνος Ιεράρχου.

Ο επιφανής Ιεράρχης όμως διατηρούσε φιλικές σχέσεις και διελέγετο για κοινωνικά θέματα και φλέγοντα ανθρωπιστικά ζητήματα, με εκκλησιαστικούς άνδρες, και μη Ορθοδόξους, οι οποίοι ήταν διακεκριμένοι στην εποχή τους. Ο Ιερόθεος ήτο ανοιχτό μιαλό και προοδευτικός στις σκέψεις και ίδες του, χωρίς ποτέ να αποστή τής αγίας και αμωμήτου ημών πίστεως και Ορθοδόξου διδασκαλίας. Ήταν χαρακτηριστικές οι επιφέρεις του με τούς Άγγλους ιερείς Εδμόνδο Τρέμπελ και Αρθούρο Λόουντς, αλλά και με λαϊκούς, προσωπικότητες τής εποχής εκείνης ανεγνωρισμένες στον Ευρωπαϊκό χώρο, όπως με τόν Γερμανό καθηγητή τής Ιστορίας Ερρίκο Γκέλτσερ, ο οποίος στο βιβλίο του «Πνευματικά και Εγκόσμια» (Λειψία 1900) εγκωμιάζει τόν Ιερόθεο και τόν αποκαλεί «ενεργητικό και μαχητικό, ενάρετο, ελεήμονα και φιλάνθρωπο».

Το έτος 1898, ο Καγκελλάριος τής Πρωσσίας Βίσμαρκ έκανε προκλητικές φιλοτουρκικές δηλώσεις και μιλήσε προσβλητικά για την χώρα μας. Τί παράξενο!, σημειώνουμε εμείς. Καιροί παράλληλοι, βλέπετε... Οι δηλώσεις αυτές έγιναν μετά τής αποτρόπαιες σφαγές στην

ποστοπριζόμενου υπό τού έχθρού τού Ιεροθέου Υπουργού Αθ. Ευταξία, ο Ιερόθεος ετέλεσε στην Πάτρα πάνδημο Μνημόσυνο υπέρ των Άγγλων στρατιωτών πού έπεσαν στο Τράνσβααλ τής Νοτίου Αφρικής. Συνέταξε μάλιστα και ειδική ευχή. Αυτό το γεγονός είχε πολύ μεγάλη απήχηση στην Αγγλία, όπου εσχολιάσθη ευμενέστατα, ενώ ο Άγγλος Αρχιστράτηγος τού Τράνσβααλ ύψωσε ενώπιον τού στρατού τήν Ελληνική Σημαία, αποδίδοντας τιμές και μιλώντας επαινετικά για τούς Έλληνες.

Να σημειωθή ακόμη, ότι το έτος 1897 έφθασαν στην Ελλάδα Άγγλοι στρατιώτες, για να λάβουν μέρος στον πόλεμο τού έτους εκείνου, και διερχόμενοι εκ Πατρών, εζήτησαν να επισκεφθούν τόν λαμπρό και ξακουστό Ιεράρχη, ο οποίος τούς εδέχθη με αγάπη, τούς φιλοξένησε και τούς ευλόγησε.

Δεν θα παραλείψωμε όμως να αναφερθούμε και στην στάση του έναντι τής μασσονίας. Ο ίδιος γράφει στο τετράδιό του:

«**Τόν Νοέμβριο τού 1898 ανεφύη εν Πάτραις το Μασσονικόν ζήτημα, καθ' ου εξέδωκα ποιμαντικήν εγκύκλιον και αντήλαξα έγγραφα μεταξύ Νομαρχίας και Δημαρχίας περί τού ειρημένου ζητήματος. Έγραψα την 6^η Δεκεμβρίου τού ιδίου έτους προς τε τήν Ιεράν Σύνοδον καί τό Υπουργείον των Εκκλησιαστικών περί τούτου, καταγγέλλων τόν Καθηγητήν Σαρρήν, Μασσόνον όντα, όστις καί επαύθη.**

Εξηκολούθησε δε αγών δημοσιογραφικός, και εγράφησαν πολλά υπέρ και κατά τής Μασσονίας.

Την δε 22^η Αυγούστου 1899 εξέδωκα δευτέραν εγκύκλιον, συγκρίνων την Μασσονίαν με τόν Χριστιανισμόν, δι' ης καταφαίνεται αριδήλως το αντιχριστιανόν τής Μασσονίας.

Ο περί τούτων αγώνων, παρηκολουθείτο μετά πολλού ενδιαφέροντος, και εξακολουθείτε ισετέι.

Στις σημειώσεις του ο Ιερόθεος αναφέρει ακόμη:

«**Το έτος 1898 συνεστήσαμεν την Λαϊκήν Σχολήν τής Άνω Πόλεως, το δε 1899 την έκδοση τού "Σταυρού".**

Ο αειμνηστός Ιεράρχης ενδιεφέρετο πολύ για τις ανάγκες τού Ιερού Κλήρου. Δεν ήθελε να αντιμετωπίζουν ζητήματα επιβιώσεως οι Κληρικοί, και για τούτο ίρυσε το Ιερατικό Ταμείο. Γράφει ο ίδιος:

«**Την 21^η Αυγούστου συνεστήσαμεν το Ιερατικόν Ταμείον τής Αρχιεπισκοπής Πατρών, εν τω οποίω κατέθεσα τρεις (3) χιλιάδας δραχμ., εξ ανηράσθησαν 5 λαχειφόροι μετοχαί τής Εθνικής Τραπέζης...**

Αλλ' ο χρόνος συνετμήθη για τόν αειμνηστό Ιερόθεο. Ο πολύς και μαχητικός, ο θαρραλέος και ευγενής, ο φιλόθεος και φιλάνθρωπος Ιεράρχης εκάμφη από το φορτίον τής ζωής, και επλήρωσε το κοινόν πάσιν ανθρώποις χρέος, μετά δεκαετή ευκλεή Αρχιερατική διακονία στην Αποστολική Εκκλησία τών Πατρών.

Τα περί τού τέλους τού αοιδίμου Ιεράρχου θα παρακολουθήσωμε στο Ε' μέρος τής αναφοράς μας στο σεπτέμβριο πρόσωπο του.

Του Σεβ. Μητροπολίτου Πατρών κ.κ. Χ

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΛΦΙΕΡΩΜΑ

Η Ιερά Μονή Ομπλού και Επισημάνσεις επί του Αρχείου της (1315-1829)

ΤΗΣ ΝΙΚΑΣ ΠΟΛΥΧΡΟΝΟΠΟΥΛΟΥ - ΚΛΑΔΑ

Με την ευχή του Καθηγουμένου, Αρχιμανδρίτου π. Νεκταρίου Κωτσάκη, της Ιεράς Μονής Εισοδίων της Θεοτόκου Ομπλού της Ι.Μ. Πατρών, δημοσιεύουμε σε συνέχειες μία εργασία της κας Νίκας Πολυχρονοπούλου - Κλαδά (ιστορικό), επί του Αρχείου της Μονής κατά την χρονική περίοδο 1315-1829. Ας αναφερθεί, ότι η ιστορικός έχει αφιερωθεί την εργασία της, στη μνήμη του Καθηγητού Φαίδωνος Μπουμπουλίδου.

«Η περί τας Παλαιάς Πάτρας Μονή Ομπλού κείται επί του Μικρού Παναχαϊκού Όρους σε υψόμετρο 860 και σε απόσταση 15 χιλιομέτρων νοτιοανατολικά της Πάτρας. Η περιοχή της Μονής παρουσιάζει αρχαιολογικό ενδιαφέρον, διότι κείται πλησίον των μυκηναϊκών οικισμών και τάφων Πετρωτού. Απέναντι από την Μονή στο όρος Σιδερόκαστρο σώζονται τμήματα οχυρωμένης ακροπόλεως. Άλλωστε συχνά στα μοναστήρια ιδρύονται κοντά σε κάποιο φρούριο όπως και η Μονή Μπαμπιώτου κοντά στο Σαρακηνόκαστρο. Η περιοχή έχει τάφους κλασικών και ελληνιστικών χρόνων (κοίτη Ξεροποτάμου), δύο μυκηναϊκές νεκροταφεία (Άγιος Κωνσταντίνος), οικισμό παλαιοχριστιανικών χρόνων (Λευκάκια). Φαίνεται ότι η περιοχή αποτελούσε κέντρο στην αρχαιότητα.

Υπάρχουν τρεις εκδοχές σχετικά με την ερμηνεία του τοπωνύμιου. Το αρχαίο ουσιαστικό πηλός από τη χρήση και από τα χρόνια έγινε 'πλός, μπηλός, ομπλός, ομπλός. Η οπλή στην αρχαία ελληνική εσήμαινε νύχι ζώου. Αργότερα χρησιμοποιήθηκε και για το πέλμα ανθρώπου και για το ίχνος ποδιού ζώων και ανθρώπων. Η λέξη σώθηκε σε διάφορες μορφές όπως ομπλή, ουμπλή, ουμπλά, εμπλά. Έλαβε και την έννοια του μονοπατιού, του περάσματος, του στενού δρόμου. Σύμφωνα με τις εκδοχές αυτές η προέλευση του ονόματος είναι ελληνική.

Σύμφωνα με την τρίτη εκδοχή το τοπωνύμιο Ομπλός προέρχεται από την αλβανική λέξη όμπιλε, δηλαδή γλυκύ και επειδή η Μονή είναι αφιερωμένη στα Εισόδια της Θεοτόκου πρόκειται για τη γλυκειά Παναγιά.

Ο Ομπλός απαντάται στο Χρονικόν του Μορέως, όπου αναφέρονται κινήσεις των Φράγκων, σύναξη των οπλοφόρων τημμάτων. Το Χρονικόν δείχνει την πορείαν των Φράγκων από την Χαλανδρίτσα στο Ορεόκλιον, συμφώνως προς τας προστάξεις του βαΐου. Ο Ομπλός μνημονεύεται πιθανώτατα ως σταθμός, όπως και η Καμενίτσα, πολίχνη επί της δεξιάς όχθης του ομωνύμου ποταμού, του αρχαίου Πείρου.

Η Μονή ιδρύθηκε στα 1315 επί Μιχαήλ Θ' Παλαιολόγου, αλλά προύπήρχε εκεί εκκλησία. Άλλωστε κατά τους χρόνους των Παλαιολόγων ο μοναχισμός ανθίστησε στην Πελοπόννησο. Ο κώδικας της Μονής αναφέρει τα εξής σχετικά με την ίδρυσή της: «Εύρισκετον ασκητεύοντας εις τόπον ονομαζόμενον Ομπλός ένας ιερομόναχος ονομαζόμενος Ιωακείμ με δύο μαθητάς ονόματά τους Ιωάσαφ και Παθρένιος εύρισκαν μίαν εκκλησίαν μικρήν και ἔκτισαν δύο κελία και εκάθονταν... καὶ ἤρχονταν καὶ ἀλλοὶ πατέρες ἐγείνε μοναστήριον...». (Σε αυτό το σημείο ας αναφερθεί ότι στα 1315 διορίζεται για πρώτη φορά επί Φραγκοκρατίας Έλληνας Ορθόδοξος Μητροπολίτης στην Πάτρα, σύμφωνα με τον Κώστα Ν. Τριανταφύλλου. «Ιστορικόν Λεξικόν των Πατρών»).

Το χρονικό αυτό στον κώδικα αναφέρει ότι στα 1581 ήλθε στη Μονή ο ιερομόναχος Παχώμιος και Πατριαρχικός Αρχιμανδρίτης, ο οποίος «ηγουμένευσε και εσύναξε κάθε λογής πράγμα όπου έκαμνε χρεία του μοναστηρίου». Σύμφωνα με την άποψη του Στεφάνου Θωμόπουλου πρόκειται για τον Παχώμιο Μπατάστη, ο οποίος επέτυχε να ανακηρυχθεί να ανακηρυχθεί η Μονή Ομπλού Σταυροπηγιακή από τον Οικουμενικό Πατριαρχή Ιερεμί-

α Β'. Στο αρχείο της Μονής σώζεται το σχετικό σιγίλλιο επί περγαμηνής, το οποίο είναι το παλαιότερο λυτό έγγραφο της Μονής. Στο σιγίλλιο αυτό αναφέρεται ο Άγιος Κωνσταντίνος Σαραβαλίου ως μετόχι του Ομπλού. (Ο Παχώμιος Μπατάστης καταγόταν από την Λέσβο. Στα 1584-1585 ανήλθε στον Πατριαρχικό Θρόνο της Κωνσταντινούπολεως, αντιμετώπισε μεγάλα οικονομικά προβλήματα και καθαιρέθηκε).

Το παλαιό καθολικό του Ιδ' αιώνος καταστράφηκε και στα 1601-1612 κτίσθηκε το νέο καθολικό επί Τιμόθεου Μητροπολίτου Παλαιών Πατρών, καθώς επισημαίνεται στο χρονικό του κώδικα που έχουμε ήδη αναφέρει. Τον Ιούνιο του 1647 επί Πατριάρχου Ιωαννικού Β' αποφασίσθηκε η ένωση των Μονών Ομπλού και Αγίου Κωνσταντίνου Σαραβαλίου. Με έγγραφο της 20^{ης} Νοεμβρίου 1647 ο Παλιών Πατρών Παρθένιος Β' επιτρέπει την εγκατάσταση ενός μοναχού και ενός ιερομόναχου από τον Ομπλό στον Άγιο Κωνσταντίνο, καθόσον ο Άγιος Κωνσταντίνος είχε μείνει έρημος. Στα 1689 η Μονή ανακαίνισθηκε επί ηγουμενίας Καλλινίκου Χειμώνα, ο οποίος αφηγείται στο χρονικό: «εκτίσαμεν το Μοναστήριον από θεμελίου ολόγυρα...κρημνισμένα και χαλασμένα από τους αθέους αγαρηνούς και δεν αφήκαμεν τίποτε άφκιαστον... και εις τους 1691 εκτίσαμεν τέμπλον... και εις τους 1698 εκτίσαμεν το μετόχι εις το Σαραβάλι με το λιτρούσιο... και εις τους 1699 εκτίσαμεν τον ληγούν του μοναστηριού...». Σύμφωνα με το χρονικό αυτό στα τέλη του 17^{ου} αι. η Μονή ανθύσει και ζούσαν εκεί 16 μοναχοί.

Το 1707 αποφασίσθηκε από τη Βενετία η οχύρωση του φρουρίου του Ρίου. Γ' αυτή τη fortificazione del Castello di Morea η κοινότητα της Πάτρας υποχρεώθηκε να προσφέρει 800 reali. Ο Γενικός Προβλεπτής Angelo Emo θεώρησε πως η οχύρωση αυτή ήταν ένα έργο assai vantaggioso per tutta la Provincia». Κατά συνέπεια εκλήθησαν οι ηγούμενοι των μοναστηριών «ε con luoro byona volonta si persyassero et hanno promesso di dare per detta fabbrica in contrasegno d'obledienza e devotione che hammo al Serenissimo Princepe...». Το έγγραφο αυτό είχε συνταχθεί στην Πάτρα στις 10 Απριλίου 1707. Η Μονή Ομπλού συμμετείχε στη συγκέντρωση των χρημάτων αυτών με 50 ρεάλια. Στο τέλος του έγγραφου σημειώνεται ο Μητροπολίτης Πατρών Αρσένιος. Πρόκειται για τον Αρσένιο Δημητρόπουλο με Αρχιερατεία από τον Αύγουστο του 1687 έως και τον θάνατό του στα 1711.

Στα τέλη του 1715 αρχίζει για την Πελοπόννησο η Β' Τουρκοκρατία. Σώζεται σχετική εγγραφή στον κώδικα της Μονής για την οθωμανική κατάκτηση. «Προσκυνήσαντες ημείς οι μωραΐτες τον υψηλότατον Βεζύρων Οσμάν Πασά, ἀνδρά δικαιάτον και φίλον άκρον του ραγιά, ησυχάσαμεν υπό πάντων αμέριμνοι, εξ αν των ἄλλων ημείς οι καλόγηροι...». Το χρονικό αυτό αφιερώνει ότι οι Πελοποννήσιοι δεν ήσαν τόσο ικανοποιημένοι από την βενετική κυριαρχία και αργότερα θα ερμηνευθούν οι αιτίες μέσω κάποιων εγγράφων που φυλάσσονται στο αρχείο της Μονής.

Στα 1723 ήλθε η σειρά της Μονής να ζητήσῃ οικονομική βοήθεια. Σώζεται στο αρχείο η Απανταχούσα με ημερομηνία 4 Φεβρουαρίου, ένα ωραία διακοσμημένο χαρτώ έγγραφο, αλλά πολύ φθαρμένο λόγω της χρήσεως, με επιμελημένη γραφή. Το έγγραφο αυτό απεστάλη δ' εράνους υπέρ υπηρέτης Μονής. Υπογράφουν ο τότε Μητροπολίτης Παλαιών Πατρών Δανιήλ, ο Ωλένης Γρηγόριος, ο Ηγούμενος Βησσαρίων και ο Ιερομόναχος Παρθένιος. Δέονταν στον Θεό να δίδῃ υγεία, ευημερία, ειρηνική κατάσταση και κάθε αγαθό και σωτήριο και παρακαλούντους Θεοπρόβλητους Μητροπολίτες, τους Θεοφιλέστατους Επισκόπους, τους ευλαβέστατους ιερείς,

τους Θεοσέβαστους κληρικούς, τους οισιώτατους μοναχούς, τους ευγενέστατους και χρησιμώτατους άρχοντες κλπ., με την ελεημοσύνη τους να βοηθήσουν να ανακαινισθή τη Μονή. Η πατριαρχική αυτή μονή έχει υποστή πολλά βάσανα. Οι παλαιοί μακάριοι κτήτορες με έξοδά τους προσπάθησαν να την ανοικοδομήσουν. Τώρα ένα τμήμα της κατεκρημένησθη και ένα άλλο τμήμα της ίσταται εις κίνδυνον και τα κελλία άπαντα κατεγκρεμίσθηκαν και κινδυνεύει η μονή να ερημωθή τελείως. Οι μοναχοί ευρίσκονται σε οικονομική αδυναμία λόγω πτωχείας και απορίας και δυστυχίας των καιρών, επιπλέον έχουν βαρύτατο χρέος να στηκώσουν το δυσβάστακτο τυραννικό βάρος. Στέλλουν τον ιερομόναχο Ακάκιο και δέονται να συνδράμη ο κόσμος «έργω και λόγω. Μακάριοι γαρ οι φύσει ελειήμονες... μη οκνήστητε ίνα ανακαινισθεί και βοηθηθή το ιερόν μυστήριον».

Είναι προφανής η προσπάθεια και η φροντίδα των μοναχών για τη συντήρηση της μονής τους μέσα στις πολλές αντιξότητες, καταστροφές, σεισμούς, εχθρικές ενέργειες. Στις εγγραφές του κώδικα της Μονής διακρίνεται η θέληση και ο μοχύς των μοναχών σε όλες τις εποχές. Στα 1743 κατασκεύασαν το ελαιοτριβείο στα Σαραβάλι που είχε πέσει από σεισμό στα 1754 «ετελειώθη η άνω μεριά του μοναστηρίου από το φωτάναμα έως τη σιδερόπορτα». Είναι προφανής η προσπάθεια και η φροντίδα των μοναχών για τη συντήρηση της μονής τους μέσα στις πο

Σφοδρή επίθεση στην Εκκλησία

Οργίζεται και θλίβεται συνάμα ο Ελληνικός λαός με τη ρητορική βουλευτών της ΔΗΜ.ΑΡ. κατά της Αγίας μας Εκκλησίας.

Τη στιγμή που Ελληνικός λαός πεινάει, οι αυτόχθινες αγγίζουν πλέον στο σύνολό τους - στα χρόνια λιτότητος - μία κωμόπολη, τα μέτρα εις βάρος της μικρομεσαίας τάξης να μην έχουν σταματημό, η ανεργία να ξεπερνά το 25%, η ΔΗΜ.ΑΡ. προσπαθεί να μας αποπροσανατολίσει, να μας κάνει να ξεχάσουμε πως συγκυβερνά και πως συνυπογράφει τα δυσβάστακτα οικονομικά μέτρα, εμφανίζοντας την Εκκλησία ως τον πλούσιο που ζει εις βάρος του λαού!

Μετά την πρόταση της ΔΗΜ.ΑΡ. το περ. καλοκαίρι να διακοπεί η μισθοδοσία των Κληρικών και να καλύπτει το 50% το Κράτος και το υπόλοιπο 50% η Εκκλησία από δικούς της πόρους, δύο ερωτήσεις βουλευτών της ΔΗΜ.ΑΡ. καταδεικνύει πως η ηγεσία του συγκεκριμένου κόμματος έχει αποφασίσει να προχωρήσει σε μεθοδευμένη «επίθεση» αποπροσανατολισμού κατά μέτωπο εναντίον της Εκκλησίας.

Έτσι, οι βουλευτές κ. Νικόλαος Τσούκαλης (Αχαιός), Γρηγόριος Ψαριανός και Μαρία Γιαννακάκη κατέθεσαν ερώτηση προς τον Υπουργό Οικονομικών για να μάθουν αν «Διενεργούνται φορολογικοί έλεγχοι και έλεγχοι πόθεν έσχες σε Ιερές Μονές, Ιεράρχες και εκκλησιαστικά ιδρύματα; Σε ποιες Ιερές Μονές και Μητροπόλεις διενεργήθηκαν και διενεργούνται έλεγχοι; Πόσες εκθέσεις έλεγχου έχουν καταρτιστεί; Πόσα πρόστιμα και προσαυξήσεις έχουν επιβληθεί και πόσα έχουν εισπραχθεί?».

Ο λαός αγαπητοί μου ξεπέρασε πλέον τα όριά του και ο φτηνός λαϊκισμός γυρνάει μπούμερακ σε όλους αυτούς που μας οδήγησαν στο σημερινό οικονομικό αδιέξοδο, μας και είναι μέλη του τυχάρτη που συστήματος, που κατήνησε 70% περίπου του Ελληνικού Λαού να ζει κάτω από τα όρια της φτώχειας! Είναι προτιμότερο να σιγούν και να αφήσουν την Εκκλησία ήσυχη να προσφέρει απλόχερα το Θεάρεστο Κοινωνικό της έργο απαλύνοντας τις όποιες πληγές των Αδελφών μας, που αυτοί δημιούργησαν, και παράλληλα να ενδυναμώνει πνευματικά την ψυχή του Λαού.

Η Εκκλησία, δεν έχει υπευθύνους αλλά «ταμείου Μολυβιάτη», αλλά ανθρώπους της αγάπης, της προσφοράς, της συμπόνιας, της φιλανθρωπίας. Και όποιοι δεν είναι μέλη της Εκκλησίας του Χριστού, δεν έχουν ανεπτυγμένες αυτές τις ευαισθησίες και την θυσία για τον συνάνθρωπο, ως τρόπο ζωής.

Υπενθυμίζουμε ότι το «ταμείο Μολυβιάτη» είχε δημιουργηθεί μετά τις καταστροφικές πυρκαγιές του Αυγούστου 2007, που άφησαν πίσω 45 νεκρούς στο N.

Τηλέφωνα επικοινωνίας με τον "Εκκλησιολόγο":

πρωινές ώρες 9.00 π.μ. - 1.30 μ.μ.

2610/341515, απογευματινές από 5.30 μ.μ. έως 8.00 μ.μ.: 2610/222392 λειτουργεί και ως Fax.
Καθ' όλη την ημέρα στα κινητά: 6942507002,
(vodafone), 6985847585 cosmote.

Παραδοσιακό Εστιατόριο

"ΚΡΗΝΗ"

- * Μεγάλη ποικιλία σπιτικών φαγητών
- * Σπεσιαλιτέ σπιτικές πίτες
- * Νηστίσιμα
- * Τρόφιμα και σε πακέτο

Παντοκράτορας 57

Ανοικτά μεσημέρι - βράδυ

Τηλ.: 2610/621.147 - άνω Πόλη ΠΑΤΡΑ

Ηλείας. Ο πανελλήνιος και διεθνής συγκλονισμός από την τότε Ηλείακή τραγωδία είχε ξεσηκώσει τεράστιο κίνημα αλληλεγγύης με τους πυρόπληκτους, ιδιαίτερα οι ανθρώπινες τραγωδίες, όπως της τραγικής μάνας Αθανασίας Παρασκευοπούλου που κάπηκε στη μαρτυρική Αρτέμιδα αγκαλιά με τα τέσσερα παιδιά της. Το αποτέλεσμα ήταν να συγκεντρωθούν πάνω από 150 εκατομμύρια ευρώ στο «Ταμείο Μολυβιάτη», με τις συνεισφορές 92.000 δωρητών! Πού πήγαν αυτά τα χρήματα; Ποιά τοπέτη τα καρπώθηκε;

Για το θέμα αυτό, η εφημερίδα «Αυγή» του Συνασπισμού, στις 12/2/2012 είχε δημοσίευμα με τίτλο: «Τι απέγιναν οι πόροι του "ταμείου Μολυβιάτη";», με υπογραφή του Πάνου Τριγάζη μέλους της ΚΠΕ του ΣΥΝ.

Όσο για τη μισθοδοσία έχουν «δίκιο». Ελάχιστοι είναι οι Έλληνες που γνωρίζουν τί έχει δώσει η Εκκλησία στο Κράτος και σε τι συμφωνίες εδράζεται η μισθοδοσία των κληρικών με αποτέλεσμα, σήμερα να είναι «έύκολος στόχος».

Η ΔΗΜ.ΑΡ. είναι το κόμμα που τάχθηκε στο πλευρό των συντελεστών του βλασφήμου και αισχρού έργου προς την Εκκλησία μας, **Corpus Christi**.

Ολοκληρώνοντας έχουμε μία απορροία. Οι αριστεροί βουλευτές της ΔΗΜ.ΑΡ., γιατί δεν συμμετέχουν σε καμία απεργιακή κινητοποίηση του Ελληνικού Λαού; Φοβούνται την οργή του ή τα δημοκρατικά τους ιδεώδη ήσαν επιδερμικά και ξέφτισαν;

Αλέξ. Κ. Κολλιόπουλος

Νέα από την Ιερά Μητρόπολη Λεκάνες & Ιεάκης

Ενδιαφέρουσα ομιλία για τους γονείς

Θέλεις αγώνα για να είσαι γονίς σήμερα! Σπήνε κρίσιμη εποχή μας, τα παιδιά μας χρειάζονται εφόδια ικανά για το ταξίδι της ζωής. Έχουν ανάγκη τη βοήθεια των γονιών, για να χτίσουν την προσωπικότητά τους σε θεμέλια γερά, σε αρχές και αξεσ διαχρονικές!

Η τοπική Εκκλησία της Λευκάδος συμπαραστέκεται στην αγωνία των νέων ή των υποψήφιων γονιών. Πέρα από τις «Παιδικές και Νεανικές Συντροφίες» που λειτουργούν στις Ενορίες της Ι. Μητροπόλεως, για δεύτερη συνεχή χρονιά διοργανώνει μία πολύ ενδιαφέρουσα σειρά συναντήσεων διαλόγου και επικοινωνίας με αξιόλογους και έμπειρους ομιλητές.

Και με τον τρόπο αυτό, το χέρι του Χριστού απλώνεται και στους γονείς σε μια πρόσληση, περιμένοντας την ανταπόκριση! Η αγκαλιά της Εκκλησίας μας παραμένει ανοιχτή και μας χωράει όλους!

Έτσι, την Κυριακή, 21 Οκτωβρίου 2012 και ώρα 6.30 μ.μ. στο παλαιό Μητροπολιτικό Μέγαρο (πρώην Ν.Ε.Λ.Ε. – οδ. Μεγανησίου 5, έναντι Ι. Ναού Αγ. Ιωάννου Θεολόγου, πλησίον Κεντρικής Πλατείας) θα πραγματοποιηθεί η πρώτη, για φέτος, συνάντηση των «Διαλόγων Γονέων», με ομιλήτρια την κ. Βασιλική Κίτσακή, Σχολική Σύμβουλο Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης και θέμα: «Για μια ισορροπημένη οικογένεια». Θα ακολουθήσει ελεύθερη συζήτηση.

Στη δάρκεια της ομιλίας, σε άλλο χώρο του ίδιου κτιρίου, θα υπάρχει δημιουργική απασχόληση για τα παιδιά, προκειμένου οι γονείς να συμμετέχουν απερίσπατοι στο διάλογο.

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΠΑΤΡΩΝ
ΙΕΡΟΣ ΝΑΟΣ ΑΓΙΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΠΑΤΡΩΝ
ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗ ΠΑΝΗΓΥΡΙΣ
ΑΓΙΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ-ΑΓΙΟΥ ΝΕΣΤΟΡΟΣ

Την Παρασκευή 26 Οκτωβρίου Μνήμη
 του Αγίου ενδόξου Μεγαλομάρτυρος Δημητρίου του Μυροβλύτου,
 ο φερώνυμος Ιερός Ναός Αγίου Δημητρίου Πατρών
 θα εορτάσῃ μετά πάσης θρησκευτικής λαμπρότητος.

Αι εορταστικά ακολουθία θα πραγματοποιηθούν ως εξής:

ΠΕΜΠΤΗ 25/10

- 1) **6:30 μ.μ.** Μέγας Πανηγυρικός Εσπερινός μετ' αρτοκλασίας και Θείου κηρύγματος υπό του Πρωτοσυγκέλλου της Ιεράς Μητροπόλεως Πατρών και Καθηγουμένου της Ιεράς Μονής Γηροκομείου Πανοσιολογιώτατου Αρχιμανδρίτου π. Συμεών Χατζή.
- 2) **10:00 μ.μ.** Μικρά Αγρυπνία αντί πρωινής Θείας Λειτουργίας που θα αρχίση 10:00 μ.μ. ο όρθρος και περί ώρα 1η πρωινή της Παρασκευής θα τελειώσῃ η Θεία Λειτουργία εις την οποία θα ομιλήσῃ ο Αιδεσιμολογιώτατος Πρεσβύτερος π. Στυλιανός Μασσαράς, εφημέριος του Ιερού Ναού Αγίας Σοφίας Πατρών.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 26/10

- 1) **7:30-10:30 π.μ.** Πανηγυρική Θεία Λειτουργία εις την οποία θα ομιλήσῃ ο Καθηγουμένος της Ιεράς Μονής Αγίων Πάντων Ωλενού Τριταίας Πανοσιολογιώτατος Αρχιμανδρίτης π. Αρτέμιος Αργυρόπουλος.
- 2) **6:00 μ.μ.** Εσπερινός και Ιερά Παράκλησης. Κατά τις 7:30 μ.μ. θα γίνη λιτάνευσης της Εικόνος του Αγίου Δημητρίου και Ιερών Λειψάνων πέριξ των δρόμων του Ιερού Ναού.

ΣΑΒΒΑΤΟ 27/10

7:00-10:00 π.μ. Μνήμη του Αγίου Μάρτυρος Νέστορος. Θα τελεσθή Πανηγυρική Θεία Λειτουργία εις την οποία θα ομιλήσῃ ο Πανοσιολογιώτατος Αρχιμανδρίτης π. Τιμόθεος Παπασταύρου, Ιεροκήρυξ της Ιεράς Μητροπόλεως Πατρών.

ΚΥΡΙΑΚΗ 28/10

6:30 μ.μ. Το απόγευμα της Κυριακής και ώρα 6:30 μ.μ. στον Ιερό Ναό Αγίου Δημητρίου Πατρών εν όψει της Εθνικής Εορτής της 28ης Οκτωβρίου αλλά και της ετησίου Πανηγύρεως του Ιερού Ναού, η Μικτή Βυζαν

Ο Ιατρικός Σύλλογος τίμησε τον Προστάτη του Άγιο Λουκά τον Ευαγγελιστή

Κυριακή του σπορέως η προηγουμενη 14 Οκτωβρίου και ο Ιατρικός Σύλλογος της πόλεως μας εόρτασε - όπως κάθε χρόνο - εις τον ως άνω ναό τον Προστάτη του Άγιο Λουκά τον Ευαγγελιστή, την Ιερά Μνήμη του οποίου η Αγία μας Εκκλησία τιμά στις 18 Οκτωβρίου.

Κατά την διάρκεια της Θείας Λειτουργίας εις την οποία προέστη ο Πρωτοσύγκελλος της Ι.Μ. Πατρών Αρχιμανδρίτης π. Συμεών Χατζής, τέλεσαν Αρτοκλασία υπέρ υγείας των μελών του και Ιερό Μνημόσυνο υπέρ αναπαύσεως των κεκοιμημένων ιατρών. Παρόντες ήσαν τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου με επικεφαλής τον πρόεδρο κ. Απόστολο Σωτηρούδη και αρκετοί Ιατροί των Νοσοκομείων της πόλεως μας και άλλοι που δραστηριοποιούνται στον ιδιωτικό τομέα.

Συλλειτουργήσαν οι Ιερείς του Ναού, Αρχιμανδρίτης π. Αμβρόσιος Γκουρβέλος, ο Πρωτοπρεσβύτερος π. Χρίστος Σερέτης, ο Πρεσβύτερος π. Κων/νος Γουρδούπης και ο Διάκος Χρίστος Λυκουρέσης.

Πριν την απόλυτη τελεσθήκη η Ακολουθία της Αρτοκλασίας και του Ιερού Μνημοσύνου. **Ο π. Συμεών** μετέφερε τις ευχές του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου μας και ευχήθηκε τα δέοντα στους Ιατρούς επαινώντας

το κοινωνικό έργο που επιτελούν, ενώ τους υπενθύμισε να είναι μιμητές του του βίου του Προστάτου τους, Αγίου Λουκά του Ευαγγελιστού.

Παρευρέθησαν και οι βουλευτές κ.κ. Αθανάσιος Νταβλούρος και Νικόλαος Νικολόπουλος.

ζ'Λκ 8,27-39

Η γύμνια απαίτηση των δαιμόνων

Η ευαγγελική περικοπή της σ' Κυριακής του Λουκά είναι ίδια με εκείνην της Ε' Κυριακής του Ματθαίου. Εννοώ ότι και ο δυο περιγράφουν το ίδιο γεγονός, την εκδίωξη των δαιμονίων, αλλ' ο κάθε ευαγγελιστής με το δικό του τρόπο. Ο μεν Ματθαίος μιλάει για δύο δαιμονισμένους, ο δε Λουκάς κάνει λόγο για τον κυριότερο από τους δύο. Ας παρακολουθήσουμε το Λουκά αυτή τη φορά.

Ο Ιησούς Χριστός και οι μαθηταί του με πλοιάριο διέσχισαν τη λίμνη Γεννησαρέτ από τα δυτικά προς τα ανατολικά, και αποβιβάστηκαν δίπλα στο χωρί των Γαδαρηνών. Μόλις πάτησε το πόδι του ο Ιησούς στην ξηρά, συνάντησε έναν άντρα από την πόλη αυτή, που πολλά χρόνια είχε μέσα του δαιμόνια. Εκείνη τη στιγμή ήταν γυμνός. Συνήθως δεν φορούσε ούτε το εξωτερικό του πουρό (μάτιον), δηλαδή γύριζε ολόγυμνο. Τα δαιμόνια που ήταν μέσα του έτσι τον ήθελαν. Επίσης δεν έμενε σε σπίτι, αλλά στα μνήματα. Τα δαιμόνια που έκαναν κουμάντο στη ζωή του προτιμούσαν τα μνήματα, ως πομποί μηνυμάτων θανάτου.

Ο δαιμονισμένος αυτός μόλις είδε τον Κύριο έβγαλε κραυγή, έπεσε κάτω και είπε δυνατά: *Ιησού, Γιε του υψίστου Θεού, τί σκέστη υπάρχει ανάμεσα σ' εμένα και σ' εσένα;* (Εγώ ανήκω σε αντίθετο στρατόπεδο. Και τώρα ξαφνικά βρέθηκα μπροστά σου). Σε παρακαλώ μη με βασανίσεις.

Είναι απαραίτητο να δειπνήσουμε στο σημείο αυτό ότι φαινόταν βεβαίως να μιλάει ο δαιμονισμένος, αλλά στην πραγματικότητα μιλούσαν τα δαιμόνια, που ήταν μέσα του. Διότι, αν μιλούσε ο δαιμονισμένος, θα έλεγε: *Ιησού, σώσε με από τα δαιμόνια, που έκαναν τη ζωή μου μαρτύριο. Αλλ' οι ένοχοι δαιμόνες, που έχουν εκ των προτέρων την αίσθηση ότι στον καιρό τους θα κολαστούν, παρακάλεσαν τον Ιησού να μην τους προσθέσει από τώρα και άλλα βασανιστήρια.*

Στο μεταξύ ο Ιησούς είχε διατάξει το ακάθαρτο πνεύμα να βγει από τον άνθρωπο, διότι από πολλά χρόνια πριν τον είχε αρπάξει και τον βασάνιζε ανελέτητα. Και στο διάστημα αυτό τον έδεναν οι άνθρωποι συχνά με αλυσίδες και σιδερένιες ποδοπέδες και τον φύλαγαν. Άλλεκπεις έσπαζε τα δεσμά του και σπρωχνόταν από τα δαιμόνια στις ερήμους.

Τον ρωτάει ο Ιησούς: Ποιο είναι το όνομά σου; **Κι εκείνος αποκρίνεται:** Λεγών, δηλαδή τρία συντάγματα δαιμονίων. Διότι πολλά δαιμόνια είχαν μπει μέσα του. Και πάλι τον παρακαλούν τα δαιμόνια με το στόμα του ταλαίπωρου ανθρώπου, να μην τους διατάξει να πάνε στην άρβυσσο, αλλά να τους επιτρέψει να μπουν στο μεγάλο κοπάδι των χοίρων, που βοσκούσαν εκεί στο βουνό, κι ο Ιησούς τους επέτρεψε. Και βγήκαν λοιπόν τα δαιμόνια από τον άνθρωπο και μπήκαν στα γουρουνιά. Και όρμησε σαν τρελλό το κοπάδι των γουρουνιών προς την απόκρημνη ακρολιμνία, και γκρεμίστηκε από ψηλά κάτω στα νερά της λίμνης και πνίγηκε.

Όταν οι μισθωτοί βοσκοί των χοίρων είδαν αυτό που έγινε, έφυγαν και μετέδωσαν την είδηση στους κατοίκους, που ήταν στην πόλη και στα χωράφια. Οι κατοίκοι βγήκαν πράγματι να δουν το γεγονός, και

Η εορτή του Αγίου Λογγίνου του Εκατοντάρχου

Εορτή Ιεράς Μνήμης του Αγίου Λογγίνου του Εκατοντάρχου, η περ. Τρίτη 16 Οκτωβρίου. Είναι Πολιούχος των εργαζομένων στα Σοφρωνιστικά Καταστήματα της Χώρας μας.

Οι φύλακες των Φυλακών Αγίου Στεφάνου Πατρών, είναι αυτοί οι οποίοι ξεκίνησαν τις απαιτούμενες ενέργειες ώστε ο Άγιος Λογγίνος να είναι Προστάτης όλων των εργαζομένων στα Καταστήματα Κράτησης και μάλιστα επί υπουργίας Δικαιοσύνης κ. Νικολάου Δένδια, θεσπίσθηκε η ημέρα αυτή ως αργία τους.

Στο ναύδριο του Σωφρονιστικού Καταστήματος της πόλεως μας στην ΒΙ.ΠΕ., Άγιος Ελευθέριος, τελέσθηκε πανηγυρική Θεία Λειτουργία μετ' Αρτοκλασίας εις την οποία λειτούργησε και ομήλησε ο πνευματικός υπεύθυνος της ομάδος κληρικών για τις Φυλακές, π. **Γεώργιος Χρονόπουλος**. Ο π. Γεώργιος μετέφερε μεταξύ άλλων τις ευχές και τις ευλογίες του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου μας κ. κ. Χρυσοστόμου.

Παρευρέθησαν, ο Δ/ντής των Φυλακών κ. Γιαχαλής, ο υποδ/ντής, ο Αρχιφύλακας, Κοινωνικοί Λειτουργοί, άλλοι εργαζόμενοι και αρκετοί κρατούμενοι.

Άς Θυμηθούμε, δύτι ο Άγιος Λογγίνος ήταν Εκατόνταρχος υπό τις διαταγές του Ποντίου Πιλάτου, επί βασιλείας Τιβερίου Καίσαρος (14 - 37 μ.Χ.). Υπηρετούσε μαζί με τους στρατιώτες του κατά τα σωτήρια Πάθη του Κυρίου, παριστάμενος στην σταύρωση, την ταφή και τη σφράγιση του μνήματος. Όταν όμως αντελήφθη το σεισμό, είδε τις πέτρες να σχίζονται και να ανοίγονται τα μνήματα, πίστευες ότι ο σταυρωθείς ήταν ο πραγματικός Υιός του Θεού.

Παραπήθηκε από το αξιωμά του και μαζί με άλλους δύο στρατιώτες του αναχώρησε για την πατρίδα του, προκειμένου να κηρύξει την Ανάσταση του Κυρίου. Την λιποταξία του κατήγγειλε ο Πιλάτος στον Τιβέριο, ο οποίος έστειλε απόστασμα στρατιωτών για να τον θανατώσουν. Όταν το βρήκαν και του κοινοποίησαν την απόφαση του αυτοκράτορα, τους φιλοξένησε στην οικία του, προετοίμασε τον τάφο γι αυτόν και τους δύο πιστούς του στρατιώτες και αποκεφαλίσθηκε την επομένη.

**ΤΟΥ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ Γ. ΣΙΑΜΑΚΗ
(Αρχιμανδρίτου Ιεροκήρυκος)**

πρώτοι οι ιδιοκτήτες των γουρουνιών. Πήγαν στον Ιησού και είδαν τον πρώην δαιμονισμένο, ντυμένο (έτοι τον ήθελε ο Χριστός) και με σώα τα μυαλά του, να κάθεται δίπλα στα πόδια του Ιησού. Και φοβήθηκαν. Στο μεταξύ από τους αυτόπτες βοσκούς είχαν ακούσει πώς έγινε καλά ο δαιμονισμένος.

Όλοι περιμένουμε να δούμε τώρα τους Γαδαρηνούς να ευχαριστούν τον Ιησού που τους απάλλαξε από τη μάστιγα των δαιμονίων και έσωσε την περιοχή από την απειλή, και το συνάνθεια των κακών πνευμάτων, και χαλάρι τα γουρουνιά, αλλά πρέπει να πούμε με λύπη ότι δεν τον ευχαρίστησαν. Αντιθέτως όλο το πλήθος των γύρω χωριών τον παρακάλεσαν να φύγει από τα μέρη τους, διότι τους είχε πάσιμε μεγάλος φόβος, ότι ο Ιησούς θα τους κάνει κακό στις περιούσιες τους. Βλέπετε τα δαιμόνια δεν τους έκαναν κακό, αλλά ο Ιησούς τους έκανε, τους έπιασε μεγάλος μεγάλος φόβος.

πονιές τα γουρουνιά. Κι ο Ιησούς βέβαια χωρίς αντίρρηση μπήκε στο πλοιάριο και γύρισε πίσω στη δυτική όχθη της Γεννησαρέτ. Όταν δεν σας θέλουν σ' ένα τόπο, να φεύγετε απ' αυτόν, τινάζοντας ακόμη και τη σκόνη των παπούτσιών σας, είχε πει άλλοτε στους μαθητάς του. Εδώ το εφαρμόζει ο ίδιος.

Σπαρακτική ήταν η παράκληση του πρώην δαιμονισμένου να πάει και αυτός μαζί του, φοβούμενος ίσως μήπως οι συμπατριώτες του τον θεωρήσουν υπάτιο της «ζημιάς» τους και ξεσπάσουν εναντίον του, αλλά ο Ιησούς τον απόλυτες λέγοντας: Πιήγαινε στο σπίτι σου, και να διηγείσαι όσα σου έκανε ο Θεός. Κι εκείνος πήρε θάρρος και γύρισε όλη την πόλη των Γαδαρηνών και σαν απόστολος διαλαλούσε όσα θαυμαστά του έκανε ο Ιησούς.

Πολλά μπορεί να σχολιάσει κανείς παίρνοντ

ΣΟΔΟΜΑ ΚΑΙ ΓΟΜΟΡΡΑ

1. Είμαι και εγώ, όπως όλοι οι Αρχιερείς, οι ιερείς και οι Μοναχοί και όπως όλοι οι πιστοί Ορθόδοξοι χριστιανοί της πατρίδος μας, είμαι, λέγω, κατάπικρος και εγώ για την προβολή του βλασφήμου και αισχρού έργου **Corpus Christi**. Καθένας βέβαια έχει το δικαίωμα να νομίζει και να εκφράζεται όπως θέλει, δεν πρέπει όμως να επιτρέψουμε σε κανένα να προσβάλλει δημόσια και προγραμματισμένα την πίστη μας. Ασφαλώς, μία τέτοια προσβολή της αιμωμήτου πίστεώς μας έπρεπε να δημιουργήσει την αγανάκτηση και την διαμαρτυρία όλων μας, όπως και την εξέφρασαν οι γενναίοι εκείνοι χριστιανοί και ομολογητές, οι οποίοι, με κίνδυνο να κακοπάθουν, διαμαρτυρήθηκαν για την προβολή του ασεβεστάτου και βλασφήμου αυτού έργου.

2. Εύγε σ' αυτούς τους διαμαρτυρηθέντας χριστιανούς! Η διαμαρτυρία τους θα γραφεί στην εκκλησιαστική ιστορία και θα λάβουν για την ομολογία τους αυτή – να είναι βέβαιοι γι' αυτό – χρυσό στεφάνι στην Βασιλεία του Χριστού την επουράνιο. Οι διαμαρτυρηθέντες αυτοί χριστιανοί είναι σ' όλη την Εκκλησία γενικά μια γλυκεύα παρηγορία ότι και σήμερα, παρά την πλεονάζουσα αμαρτία, παρά τους αποκαλυπτικούς καιρούς που ζούμε, δεν εξέλιπαν οι αγωνιστές του Χριστού, οι οποίοι είναι έτοιμοι και μέχρι πεζοδρομίων και μέχρι αίματος και φυλακίσεων να εκφράσουν την αγάπη τους στον Χριστό, που ξανασταυρώνεται. Καλά το έλεγε ο Γέροντας της Φλώρινας πατήρ Αυγουστίνος, «ουκ εκλίψουσι τη Ορθόδοξη στρατιώται!» Καί καλά το είχαν πεί οι Ορθόδοξοι Πατριάρχες της Ανατολής, απαντώντας το 1848 στον Πάπα Πίον Θ', ότι σε μας υπερασπιστής της πίστεως είναι ο λαός!

3. Εύγε λοιπόν και δόξα και τιμή και έπαινος λαμπρός στον διαμαρτυρηθέντα με δυναμισμό ευσεβή λαό κατά του αισχρού αυτού έργου, που υβρίζει χυδαιότατα το πανάγιο Πρόσωπο του Κυρίου ημών Ιησού Χριστού. Απέδειξαν ότι είναι τα πιοτά τέκνα της Εκκλησίας, γιατί η ιερά Σύνοδος της Εκκλησίας της Ελλάδος την 7η Ιουνίου του 2012 με ανακοίνωσή της προέτρεψε τους χριστιανούς να αποδοκιμάσουν το έργο. Σ' αυτήν την προτροπή της Μάνας Εκκλησίας οι πολλοί αδιαφόρησαν, αλλά οι διαμαρτυρηθέντες υπήκουσαν και απέδειξαν ότι είναι χριστιανοί «τω πνεύματι ζέοντες, τω Κυρίῳ δουλεύοντες» (Ρωμ. 12,11). Οι διαμαρτυρηθέντες αυτοί, νεώτεροι ομολογητές της πίστεως, εμπινέυστηκαν για την άγια αυτή και συνετή πράξη τους από τα ιερά μας Συναξάρια. Τα ιερά αυτά βιβλία, τα οποία, κατά τον άγιο Πατέρα Ιουστίνο Πόπποβιτς, αποτελούν την Εγκυλοπαίδεια της Εκκλησί-

**Του Σεβασμιώτατου Μητροπολίτου
Γόρτυνος και Μεγαλοπόλεως
κ.κ. Ιερεία**

ας μας, ομιλούν για χριστιανούς μάρτυρες, οι οποίοι έμπαιναν στους ναούς των ειδώλων και συνέτριβαν τα αγάλματά τους· ή δε αγία μας Εκκλησία καταχώρησε τους ομολογητές αυτούς μεταξύ των αγίων, για να μιμούμεθα βέβαια την θερμότητα της αγάπης τους στον Χριστό και την αποστροφή τους προς τα είδωλα της κάθε εποχής.

4. Απευθυνόμενος σ' αυτούς, τους λίαν αγαπητούς μας χριστιανούς, οι οποίοι διαμαρτυρήθησαν τελευταίως για το βλάσφημο έργο **Corpus Christi**, τους εκφράζουμε πάλι τα ευχαριστήρια και τα συγχαρητήρια μας για την διαμαρτυρία τους, τους εκφράζουμε τον θυμασμό μας και τον σεβασμό μας, γιατί με διάθεση θυσίας επορεύθησαν στον τόπο της διαμαρτυρίας και έπρεψαν αυτό το άγιο που έπραξαν. Τούς λέγουμε δε – αν και δεν είναι ανάγκη να τους το πούμε – να μην επιτρέψουνται καθόλου από άλλους λόγους, κληρικών ή λαικών, που θέλουν να παραλύσουν το αγωνιστικό τους φρόνημα με τα πλαδαρά τους κηρύγματα και με λόγια ξένα προς τα ιερά μας Συναξάρια και τους λόγους των Πατέρων μας. Αλήθεια, τι θα έλεγαν αυτοί στον λόγο του αγίου Ιωάννου του Χρυσοστόμου, ο οποίος συμβουλεύει τους ακροατές του να ραπίζουν ακόμη τον επίμονο βλάσφημο του Ιησού Χριστού; Καί λέγει μάλιστα στην συνέχεια ο άγιος Πατέρας, όταν οι αρχές τους καλέσουν σε απολογία, να πούν παρρησία: «Ναι, τον ερράπισα, διότι εβλασφήμησε τον Βασιλέα των αγγέλων!» Καί τι θα πούν πάλι αυτοί οι των πλαδαρών κηρυγμάτων για το ράπισμα που έδωσε ο άγιος Νικόλαος στον βλάσφημο Άρειο; Έχει ιστορικότητα το ράπισμα αυτό, είναι δηλαδή πραγματικό γεγονός· και γι' αυτό, για να μη νομίσει δηλαδή κανείς ότι από οργή ο άγιος ερράπισε τον Άρειο, γι' αυτό, λέγω, η Εκκλησία στο Απολυτικό του αγίου Νικολάου έβαλε την έκφραση περί αυτού «εικόνα πραότητος». Ή μήπως ο άγιος Αθανάσιος και η Εκκλησία όλη δεν έπρεπε να διαμαρτυρηθεί για την αίρεση του Άρειου και να την καταδικάσει, γιατί έτσι την διαφήμισε περισσότερο!...

5. Πρέπει να αγωνιζόμαστε για την πίστη μας, αδελφοί, και να διαμαρτυρόμαστε γι' αυτήν, όταν την βλέπου-

με να προσβάλλεται. Τέτοιο παράδειγμα και τέτοια διδαχή μας έδωσαν οι άγιοι Πατέρες μας. Με τα ξένα προς το γνήσιο πατερικό πνεύμα πλαδαρά κηρύγματα μερικών, καλυπτόμενα μάλιστα με θεολογική σινδόνα μιάς «νεοπατερικής» λεγομένης θεολογίας, από τα κηρύγματα αυτά δεν βγαίνουν ομολογητές και μάρτυρες. Άλλα ούτε και ελεύθερη πατρίδα θα είχαμε, αν επικρατούσαν τα τοιαύτα κηρύγματα, τα χωρίς αγωνιστικό φρόνημα. Η επανάσταση του '21 ήταν μία τρέλλα!

Μην αμφιβάλλετε λοιπόν, αδελφοί, όσοι διαμαρτυρηθήκατε για το βλάσφημο έργο, μην αμφιβάλλετε, επιτρεαζόμενοι από διάφορους λόγους, αν πράξατε καλώς ή όχι. Πολύ καλώς επιτρέψατε και να το ξανακάνετε! Η πικρία μου όμως και η απογοήτευσή μου είναι με τον εαυτό μου. Ήθελα να είμαι και εγώ στον τόπο της μαρτυρίας σας και του μαρτυρίου σας, να εφώναζα και εγώ μαζί σας και μακάρι να ήμουν και θύμα, για να έδιδα ως επίσκοπος ένα καλό παράδειγμα. Ναί, ημείς οι επίσκοποι πρέπει να είμεθα μπροστάρηδες στους υπέρ πίστεως αγώνες!

6. Τέλος, έχω να πω όχι μόνο με πόνο, αλλά και με φόβο, ότι η περίπτωση αυτή του **Corpus Christi** είναι ακριβώς και ακριβέστατα περίπτωση Σοδόμων και Γομόρρων (Γεν. κ. 19). Γιατί, όπως στην βιβλική αυτή διήγηση οι Σοδομίτες εξέλαβαν τα θεία Πρόσωπα ως ανθρώπινα και θέλησαν να αμαρτήσουν μαζί τους, έτσι, και στην παρούσα περίπτωση, οι συγγραφείς του έργου εκλαμβάνουν το Θεανδρικό Πρόσωπο του Χριστού... ως αμαρτωλό και το παρουσιάζουν κατά την αισχρή τους ποιότητα. Άλλα φοβούμαι μήπως το πυρ, που έβρεξε ο ουρανός και κατέκαυσε την αμαρτωλή πόλη, μήπως – μη γένοιτο, Χριστέ και Παναγιά! –, έλθει και καταπάνω μας και κατακαούμε· γιατί, μαζί με τα άλλα αμαρτήματά μας, έγινε στην πατρίδα μας και αυτό το χειρότερο των άλλων αμαρτημάτων, η αισχρή εξύβριση κατά του Προσώπου του Κυρίου μας, χωρίς μάλιστα να φαίνεται ότι πονούμε γι' αυτό, αφού δεν διαμαρτυρόμαστε έντονα. Αν η ύβρις αυτή γινόταν κατά του προσώπου μας ή κατά των οικείων μας ή κατά των αρχόντων μας, ασφαλώς δεν θα ήμασταν απαθείς, αλλά θα κινητοποιούμασταν και θα μηχανεύσαμεν τρόπους διαμαρτυρίας και αντιδράσεως. Τελείωνω εδώ με τον πονετικό λόγο, με τον οποίο κατέκλεισε κάποτε ο μακαριστός Γέροντας πατήρ Αυγουστίνος ένα του κήρυγμα περί βλασφημίας των θείων: «Ωστε λοιπόν, μεγάλοι οι άρχοντές μας, μεγάλα τα ανθρωπάρια μας, μικρός ο Χριστός μας, όταν υβρίζεται κανείς δεν διαμαρτύρεται!...»

Αγιασμός στη Σχολή Αγιογραφίας της Ι.Μ. Πατρών

Με την βοήθεια του Θεού ξεκίνησαν και εφέτος τα μαθήματα της Σχολής Αγιογραφίας της Ι.Μ. Πατρών. Στο θαυμάσιο Ενοριακό Πνευματικό Κέντρο του Ιερού Ναού Αγίων Κων/νου και Ελένης Αρόνης, ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Πατρών κ.κ. Χρυσόστομος τέλεσε τον Αγιασμό επί τη ενάρει των μαθημάτων, ενώ παρευρέθησαν και οι ιερείς μας Πρωτοπρεσβύτεροι π. Παναγιώτης Ταρσινός (διοικητικός υπεύθυνος της Σχολής), π. Κων/νος Παπαδόπουλος, ο Πρεσβύτερος π. Γρηγόριος Κόρδας και ο Διάκονος Σεραφείμ Αργυρόπουλος.

Ο Σεβασμιώτατος στην ομιλία του προς τους εκατό

και πλέον σπουδαστές κάθε ηλικίας είπε, ότι η ιερή τέχνη της αγιογραφίας, δεν έχει σκοπό να συγκινήσει, αλλά να μεταμορφώσει, να αναπλάσει κάθε ανθρώπινο συναίσθημα, γι' αυτό και ο αγιογράφος δεν είναι απλά ένας ζωγράφος, κατ' επάγγελμα, ο οποίος ζωγραφίζει απλώς θρησκευτικά θέματα, δεν είναι απλώς ένας τεχνίτης όπου κάμνει μία αναπαραστατική ζωγραφιά, αλλά έχει πνευματικό αξιώμα και πνευματική διακονία μέσα στην Εκκλησία. Είναι τέχνη πνευματική και αναγωγική.

Σε άλλο σημείο της ομιλίας του ανέφερε, ότι η Σχολή Αγιογραφίας της Ι.Μ. Πατρών έχει σαν φιλοδοξία να μυήσει κάποιους ανθρώπους στην ιερή τέχνη και προσπαθεύει να την βελτιώσει στην ανάπτυξη της θεοφραστικής κατάρτισης.

Θεί με τη συστηματική εργασία του καλλιτεχνικού δ/ντού της κ. Πέτρου Λαμπτρινάκου, να εμπνεύσει στους νέους π

Αγιασμός επί τη ενάρξει του νέου Ακαδημαϊκού Έτους στο ΑΤΕΙ Πατρών

Ο Πρόεδρος του ΑΤΕΙ κ. Σωκράτης Καπλάνης ασπάζεται με ευλάβεια τον Τίμιο Σταυρό

Είμαστε παρόντες τα τελευταία χρόνια στην Ακολουθία του Αγιασμού - επί τη ενάρξει του νέου Ακαδημαϊκού έτους που τελείται εις το ΑΤΕΙ Πατρών, από τον Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη μας κ.κ. Χρυσόστομο.

Κάθε χρόνο συμμετέχει ο Πρόεδρος του Εκπαιδευτικού Ιδρύματος, και ολοένα μεγαλύτερος αριθμός Καθηγητών, Φοιτητών και Διοικητικού προσωπικού. Αποτέλεσμα, εφέτος, την περ. Δευτέρα 15 Οκτωβρίου, ο χώρος του Αγιασμού να είναι μικρός μπροστά στην αθρόα προσέλευση ανθρώπινου δυναμικού του ΑΤΕΙ.

Το παραπάνω γεγονός έχει βέβαια και την εξήγησή του. α) Η αρίστη συνεργασία της τοπικής μας Εκκλησίας με την Διοίκηση του Ανωτάτου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος, β) η πνευματική ανησυχία και

Τον Σεβασμιώτατο υπεδέχθη στο γραφείο του ο Πρόεδρος των ΑΤΕΙ κ. Σωκράτης Καπλάνης και εν συνεχείᾳ τον συνό-

νοδεύει η προσευχή του και η αγάπη του, όπως και το προσωπικό πατρικό του ενδιαφέρον, και της τοπικής Εκκλησίας η

Μίλησε ακόμη για την ανάγκη της ενότητος όλων των υγιών δυνάμεων, ώστε να μπορέσουμε να ξεπεράσουμε την κρίση που μαστίζει την χώρα μας, επισημαίνοντας ότι δεν είναι μόνο οικονομική όπως θέλουν να μας την παρουσιάζουν, αλλά πρωτίστως πνευματική. Είναι, είπε, κρίση οξιών.

Εξέφρασε την άκρα ικανοποίησή του για το έργο, το οποίο επιτελείται στο ΑΤΕΙ και έκανε ειδικό λόγο για την λειτουργία του Παρεκκλησίου των Τριών Ιεραρχών, το οποίο όπως είπε, είναι ο πρώτος Ναός που εγκαινίασε κατά την εδώ έλευσή του ως Μητροπολίτης.

Ανέφερε επίσης, ότι οι πόρτες του Επισκοπείου είναι ανοικτές για όλους τους Φοιτητάς και όχι μόνο, που θέλουν να εκ-

η συνεχής επαγρύπνηση του Επισκόπου για την πρόοδο των φοιτητών και γ) η τοποθέτηση από τον Σεβασμιώτατο κ.κ. Χρυσόστομο, του π. Χρυσάνθου Στελλάτου ως πνευματικού υπευθύνου του Ιδρύματος. Εδώ ας σημειωθεί ότι κάθε Τρίτη πρωί τελείται Θεία Λειτουργία από τον εν λόγω Αρχιμανδρίτη και εν συνεχείᾳ το Μουστήριο της Ιεράς Εξομολογίσεως, εις το ναύδριο των Τριών Ιεραρχών που ευρίσκεται στον αύλειο χώρο του ΑΤΕΙ.

δευτερεύει στον χώρο όπου ήσαν συγκεντρωμένοι οι Καθηγητές, το Διοικητικό Προσωπικό και οι Φοιτητές. Εκεί τέλεσε τον Αγιασμό με την συμμετοχή του π. Χρυσάνθου και του Διακόνου Σεραφείμ Αργυρόπουλου.

Ο Σεβασμιώτατος, αφού ετέλεσε τον αγιασμό, μίλησε με θερμά λόγια για το ΑΤΕΙ τον κ. Πρόεδρο, τους Καθηγητάς και Φοιτητάς και ευχαρίστησε για την αρίστη συνεργασία και διεβεβαίωσε, ότι τους συ-

μέριμνα.

Ιδιαίτερως ετόνισε το γεγονός, ότι κατ' έτος τελείται ο αγιασμός στο Ανώτατο αυτό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα της πόλεως μας, ώστε άπαντες να έχουν την χάρη και την ευλογία του Θεού, στο δύσκολο και πολυεύθυνο παιδαγωγικό και γενικώτερο έργο, το οποίο επιτελείται στο Εκπαιδευτικό αυτό Ίδρυμα.

"Ο ΕΚΚΛΗΣΙΟΛΟΓΟΣ"

10

Μεγαλοπρεπώς και με εκκλησιαστική κατάνυξη εορτάσθηκε και εφέτος η 10η επέτειος Επανακομιδής της Αγίας Κάρας της Μεγαλομάρτυρος Ειρήνης εις τον ομώνυμο Ιερό Ναό Ριγανοκάμπου της πόλεως μας.

Οι μνήμες των περισσότερων πιστών το περασμένο Σαββατοκύριακο γύρισε δέκα χρόνια πίσω, όταν το απόγευμα της 5ης Οκτωβρίου 2002 οι καμπάνες των Ιερών Ναών κατά μήκος της διαδρομής ηχούσαν και το Ιερό

ξε τον Θείο Λόγο ο Καθηγούμενος της Ιεράς Μονής Ομπλού, Αρχιμανδρίτης π. Νεκτάριος Κωτσάκης.

Παρευρέθησαν οι Αρχιμανδρίτες π. Χριστόδουλος Ζώης, π. Θεοκλητος Παντελίδης, οι Πρωτοπρεσβύτεροι π. Ανδρέας Γεωργακόπουλος, π. Χρήστος Καγιαβάς, οι Πρεσβύτεροι π. Νεκτάριος Γαλάνης, π. Ανδρέας Πολίτης, π. Γρηγόριος Κόρδας, π. Ιωάννης Δημητρόπουλος, οι εφημέριοι του Ναού Αρχιμανδρίτης π.

Ειρηναίος Σωτηρόπουλος, και ο Πρεσβύτερος π. Ιωάννης Κολώνης, καθώς οι Διάκονοι Ιωσήφ Μήλιας, και Ιερόθεος Ανδρουσόπουλος.

ΑΝΗΜΕΡΑ ΤΗΣ ΕΟΡΤΗΣ

Ανημέρα της επετείου, τελέσθηκε Πανηγυρική Θεία Λειτουργία μετ' Αρτοκλασίας εις την οποία πρόεστη ο Καθηγούμενος της Ιεράς Μονής Ομπλού Αρχιμανδρίτης π. Νεκτάριος Κωτσάκης με συλλειτουργούς τον Αρχιμανδρίτη π. Ειρηναίο Σωτηρόπουλο (προϊστάμενος του Ναού και η ψυχή των Κατηχητικών Σχολείων της ενορίας), ο π. Ιωάννης Κολώνης, και ο Διάκονος Ιωσήφ Μήλιας.

Ο Ναός κατακλύσθηκε από πιστούς, ανάμεσά τους και

ο βουλευτής κ. Νικ. Νικολόπουλος.

Ο π. Νεκτάριος στην ομιλία του αναφέρθηκε πρωτίστως στο ιστορικό ελεύσεως της Αγίας Κάρας της Μεγαλομάρτυρος και εν συνεχείᾳ στη σημασία των Ιερών Λειψάνων στην Ορθόδοξη πίστη. Έκανε λόγο για την ασθενική και ανεπαρκή προσπάθειά μας στο θέλημα του Θεού, λέγοντας, ότι η πίστη στον Χριστό δεν είναι μια μαγική υπόθεση, αλλά προϋποθέτει και απαιτεί αγώνα, υπομονή και αέναν προσπάθεια. Και όταν κουραζόμεθα πρέπει να παίρνουμε δύναμη απ' τον Χριστό και τους Αγίους για να βαδίσουμε την οδό της σωτηρίας. Γι' αυτό εορτάζουμε και τιμούμε τους Αγίους, ώστε να αντλούμε δύναμη και φωτισμό και να προσελκύουμε την Θεία Χάρη.

Προσκυνούμε είπε, το Ιερό λείψανο της Μεγαλομάρτυρος Αγίας Ειρήνης για να αντλήσουμε ειρήνη εσωτερική, ειρήνη του Χριστού ο οποίος είναι το φως, η ζωή και η ειρήνη του κόσμου. Την ειρήνη του Χριστού σάρκωσε η Αγία Ειρήνη με την ίδια της την ζωή.

Ο π. Νεκτάριος

Στους δύσκολους καιρούς που ζούμε, είναι επιβεβλημένο να μιμηθούμε την αγία της βιοτής, μιας και η οικονομική κρίση που βιώνουμε σήμερα προήλθε από την πνευματική κατάπτωση του ανθρώπου.

Το απόγευμα της κυριωνύμου ημέρας, τελέσθηκε Επιειρίνος και Ιερά Παράκλησης προς την Αγία Ειρήνη.

Συμμετείχαν οι ιερείς, π. Νεκτάριος Κωτσάκης, π. Ειρηναίος Σωτηρόπουλος, π. Χριστόδουλος Ζώης, π. Κωνσταντίνος Στελλάτος, π. Ιωάννης Κολώνης, π. Γρηγόριος Κόρδας και ο Διάκονος Ιωσήφ Μήλιας.

Μετά από κάθε Ιερά Ακολουθία, στο Πνευματικό Κέντρο της ενορίας ακολουθούσε κέρασμα για τον Ιερό Κλήρο και το εκκλησίασμα.

Λείψανο διέσχιζε την πόλη των Πατρών, συνοδευόμενο από ομάδα περιπολικών και πομπή αυτοκινήτων.

Εκείνο το ευλογημένο απόγευμα, η επίσημη υποδοχή πραγματοποιήθηκε στην περιοχή «Σύνορα» της Άνω Πόλεως με επίσημη Δοξολογία, αλλά και προσφωνήσεις από τον αείμνηστο Μητροπολίτη πρώην Πατρών κυρό Νικόδημο, τον τ. Δήμαρχο Πατρέων κ. Ευάγγελο Φλωράτο και τον Καθολικό επίσκοπο του Chambery ο οποίος ήτοι ο επικεφαλής πενταμελούς συνοδευτικής επιτροπής των Λατίνων.

Το Σάββατο 13 Οκτωβρίου το απόγευμα τελέσθηκε Μέγας Επιειρίνος μετ' αρτοκλασίας, εις τον οποίο κήρυ-

Ακρωτηρίου 17 - Ψαροφάι Πάτρας
Τηλ.: 2610/321.511 -
οικίας 2610/310.317 & κιν.: 6945/795.725

Παραμονή της εορτής

Ο Εκκλησιολόγος

Μακαρίζομέν σου την δεξιάν, Λουκά Θεηγόρε, διής έχομεν οι πιστοί, τας του Θεού Λόγου διπτάς αγίας πλάκας και την σεπτήν εικόνα της Θεομήτορος

Μεγαλοπρεπώς εόρτασε ο Ιερός Ναός του Οσίου Λουκά (μετόχι της Ιεράς Μητροπόλεως Θεβών Λεβαδείας) της πολέως μας, την Ιερά Μνήμη του Αγίου Λουκά του Ευαγγελιστού, την περ. Πέμπτη 18 Οκτωβρίου.

Την παραμονή της εορτής τελέσθηκε Μέγας εσπερινός μετ' Αρτοκλασίας εις τον οποίον κήρυξε τον Θεό Λόγο, ο Αρχιμανδρίτης π. Ειρηναίος Σωτηρόπουλος, εφημέριος του Ιερού Ναού Αγίας Ειρήνης και Αδελφός της Ιεράς Μονής Ομπλού.

Ανήμερα της εορτής στην πανηγυρική Θεία Λειτουργία, προέστη και ομήρησε ο Αρχιμανδρίτης π. **Χριστόδουλος Ζώνης**, Αδελφός της Ιεράς Μονής Ομπλού με συλλειτουργούς τον π. **Γεώργιο Βασιλόπουλο**, τον π. **Λεόντιο Αγγελάτο** (εφημέριο του Ναού) και τους Διακόνους **Ιωσήφ Μήλια** Αδελφός της Ι.Μ. Ομπλού, και **Ανδρέα Μιχαηλίδη** της Αρχιεπισκοπής Κύπρου.

Το απόγευμα της ιδίας ημέρας τελέσθηκε μεθεόρτιος Εσπερινός, και Ιερά Παράκλησις προς τον Άγιο.

Ο π. Χριστόδουλος στο κήρυγμά του ανέφερε τα εξής:

Μια στιγμή από τη ζωή του Κυρίου μας και την αποστολή των μαθητών Του να διδάξουν στον κόσμο, μάς περιγράφει η σημερινή Ευαγγελική περικοπή, αγαπητοί μου αδελφοί, μιας και εορτάζουμε τη μνήμη του αγίου ευαγγελιστού Λουκά. Και από τη δύνηση αυτή τρία είναι τα κυριότερα σημεία, που αντανακλούν μέσα από την κλίση των μαθητών και την δική μας κλίση και ιδιότητα ως μαθητών του Χριστού.

Το πρώτο είναι, ότι ο Χριστός αποστέλλει τους μαθητές Του να διδάξουν, με τη σαφή διευκρίνιση ότι «εκείνος που σας ακούει, ακούει εμένα, και εκείνος που σας αθετεί, αθετεί εμένα και τον Πατέρα, που με απέστειλε». Ο Χριστός, ο Υίος και Λόγος του Θεού, δίνει στους μαθητές Του την εντολή και τη διακονία να κηρύξουν το Ευαγγέλιο της αληθείας και της σωτηρίας στον κόσμο. Και είναι τόσο σπουδαία και σημαντική η μαρτυρία των αγίων Αποστόλων στον κόσμο, σύμφωνα με τα λόγια του ίδιου του Χριστού, ώστε να ταυτίζεται η ευπείθεια και η υπακοή προς αυτούς με την υπακοή στον ίδιο το Θεό.

Το δεύτερο σημείο που αξίζει προσοχής, είναι η απάντηση που έδωσε ο Κύριος στους μαθητές Του, όταν αυτοί επέστρεψαν και με χαρά τού ανακοίνωσαν ότι ακόμα και τα δαιμόνια έφευγαν στο όνομα του Χριστού. Τους παροτρύνει να μη χαίρονται όταν με τη χάρη του Θεού κάνουν ακόμη και θαύματα, αλλά να χαίρονται περισσότερο διότι τα ονόματά τους είναι γραμμένα στο βιβλίο της ζωής. Και τούτο για δύο λόγους. Αφενός, επειδή η χάρη της θαυματουργίας και η «εξουσία του πατέντιν επάνω όφεων και σκορπίων και επί πάσαν την δύναμιν του εχθρού» δεν αποτελεί προσωπικό επίτευγμα κανενός, αλλά δωρεά του ίδιου του Θεού. Αφετέρου, διότι είναι το αποτέλεσμα της πίστεως στο Χριστό, πίστεως στο ότι είναι ο Υίος του Θεού, που σαρκώθηκε και σταυρώθηκε και αναστήθηκε για τη σωτηρία του κόσμου. Αυτή η πίστη είναι που σώζει τον άνθρωπο, αυτή είναι που τον εγγάφει στο βιβλίο της ζωής και που του δίνει δύναμη να ανορθώνεται από τις πτώσεις του και να προχωρά με δύναμη, την οποία αντλεί από τον ίδιο το Θεό. Αυτή η πίστη είναι που τελικά πραγματώνει κάθε θαύμα, μικρό ή μεγαλύτερο στη ζωή μας, και μάς φέρνει καθημερινά κοντά στη σωτηρία και την Ανάσταση.

Το τρίτο σημείο, βρίσκεται στην ευχαριστία που αναπέμπει στη συνέχεια ο Χριστός προς τον Θεό Πατέρα, διότι αποκάλυψε την Αλήθεια όχι στους σοφούς, αλλά σε «νηπίους», δηλαδή σε απλούς ανθρώπους. Αυτή η αντίφαση ανάμεσα στη σοφία των ανθρώπων και τη σοφία του Θεού δεν πρέπει να μάς ξενίζει. Γιατί ο Θεός δεν προσεγγίζεται με διανοητικές διεργασίες, αλλά με την καρδιά, φεύγει και κρύβεται από τους υπερήφανους και αποκαλύπτεται στους ταπείνους. Γιατί η γνώση του Θεού δεν είναι επίτευγμα του ανθρώπου, αλλά δωρεά και ευεργεσία και φανέρωση του Θεού στον άνθρωπο που διψά, σαν τη Σαμαρείτιδα, για το ύδωρ της Ζωής. Γιατί τελικά ο Θεός δεν ανακαλύπτεται, αλλά ο ίδιος αποκαλύπτεται στον άνθρωπο που με ταπείνωση αναγνωρίζει την προσωπική του αδυναμία.

Αγαπητοί μου αδελφοί, αυτά τα λόγια του Χριστού ήταν το Βίωμα του σήμερα εορταζόμενου Αγίου Ευαγγελιστή Λουκά. Πριν συνοψίσουμε όμως τις παραπάνω σκέψεις μας, ας στέψουμε για λίγο την προσοχή μας και στο ποιός ήταν ο Λουκάς και στο πώς τον χαρακτήρίζει ο Παύλος. Ο Λουκάς

ήταν ο συνοδός του αποστόλου Παύλου, ο προσφίλης και αγαπητός σε αυτόν. Ακούσαμε εις το αποστολικό ανάγνωσμα πώς τον τιτλοφέρει ο Παύλος. Τον ονομάζει «αγαπητό»: «ασπάζεται υμάς Λουκάς ο ιατρός, ο αγαπητός». Ο Παύλος δεν έσπευδε να απονέμει τίτλους και φιλοφρονήσεις. Χωρίς λόγο και περιεχόμενο δεν θα του απεδίδετο το επίθετο «αγαπητός». Συνοπτικά, ο Άγιος Λουκάς ο Ευαγγελιστής καταγόταν από την Αντίχεια της Συρίας και η εθνικότητα του ήταν Ελληνική. Είναι ο συγγραφέας του ομώνυμου Ευαγγελίου και των Πράξεων των Αποστόλων, βι-

ΛΑΜΠΡΟΣ Ο ΕΟΡΤΑΣΜΟΣ ΕΠΙ ΤΗ ΙΕΡΑ ΜΝΗΜΗ ΤΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΤΟΥ ΛΟΥΚΑ ΣΤΗΝ ΠΑΤΡΑ

λο. Πνευματική, δηλαδή ανυπόλογιστη, η προσφορά του Παύλου στο Λουκά. Ως ιατρός ανακούφιζε ο Λουκάς τον Παύλο, που, ως γνωστόν, είχε ασθενειες σωματικές, όπως εκείνος ο μόνιμος «σκόλωψ». Άλλωστε, πλήγη των σωματικών ασθενειών, το σώμα του Παύλου πάντοτε σχεδόν ήταν γεμάτο από πληγές, από τους ραβδισμούς και τις μαστιγώσεις.

Προσέφερε και ως ιστορικός. Χάρη στο Λουκά γνωρίζουμε τις περιοδείες του Παύλου. Σε πολλά σημεία των Πράξεων μιλάει σε πρώτο πληθυντικό πρόσωπο. Ήταν μαζί με τον Παύλο. Μαζί, όταν ο Παύλος έκανε το πρώτο ευρωπαϊκό άλμα και από την Τρωάδα βρέθηκε στους Φιλίππους (Πράξ. 16,10-16). Μαζί του στην τρίτη περιοδεία του, τότε, πού αποχαιρέτισε ο Παύλος τους πρεσβυτέρους της Εφέσου, στη Μίλητο (Πράξ. 20, 5-21). Μαζί του και στο θαλασσινό ναυάγιο, πού υπέστη ο Παύλος, όταν υπό περιορισμό μεταφερόταν στη Ρώμη (Πράξ. 27,1-28,16). Μαζί του και στο κελί της φυλακής. Όταν ο Παύλος θα εκφράζει το παρόπονο, ότι όλοι των είχαν εγκαταλείψει, θα κοιτάζει το Λουκά: «Ασπάζεται υμάς Λουκάς ο ιατρός, ο αγαπητός» (Κολασ. 4,14).

Ο π. Χριστόδουλος

και θα σημείωση: «Λουκάς εστί μόνος μετ' εμού» (Β'. Τιμ.4,11). Και ως επιστέγασμα έρχεται το εγκώμιο του Παύλου. «Ἄς ακούσουμε, πώς μέσα από τη φυλακή εγκωμιάζει το Λουκά: «Ασπάζεται υμάς Λουκάς ο ιατρός, ο αγαπητός» (Κολασ. 4,14).

Λέγει χαρακτηριστικά ο ιερός Χριστόδοτομος:

«Εγκώμιο και τούτο σε μικρόν, αλλά και σφόδρα μέγα, το Παύλου είναι άγαπητόν» (Ε.Π.Ε. 22,324).

Ανακεφαλαίωντας ας θυμηθούμε τα τρία στοιχεία όχι από την αγάκη όλοι μας προκειμένου να ζήσουμε την αλήθεια του Χριστού και του Ευαγγελίου και ας τα συνδυάσουμε με την αγάπη του Λουκά. Την απλότητα και τη ζέση της καρδιάς, μακριά από τατέρμονες αναζητήσεις ένες προς τον Χριστό, με ταπείνωση και με ειλικρίνεια στη διάθεσή μας να Τον γνωρίσουμε, να αποκαλυφθεί στη ζωή μας και να μάς οδηγήσει στη σωτηρία. Την πίστη ότι αυτός είναι ο μόνος Σωτήρας και Λυτρωτής μας, και ότι κάθε ευεργεσία πηγάζει από τη δική Του χάρη και ευλογία και όχι από τις δικές μας ικανότητες. Και τέλος, την ευπείθεια και υπακοή προς τους καλούς ποικίλες και διδασκάλους, στους οποίους ο ίδιος ο Κύριος, μέσω της αποστολικής διαδοχής, έχει αναθέσει να μάς διδάσκουν την αλήθεια, να μάς οδηγούν κοντά στο Χριστό και να μάς κατευθύνουν «εις νομάς σωτηρίους».

Ας ζήσουμε έτσι, ώστε να είμεθα, ως πιστοί χριστιανοί, αγαπητοί στους ανθρώπους, στους αδελφούς μας χριστιανούς, αγαπητοί στους αγίους, αγαπητοί προ παντού στον Αγαπητό των αγαπητών του Κυρίου μας Ιησού Χριστό. Αμήν.

Ημερολόγια Τοίχου 7/Φύλλων & 13/Φύλλων

**4/χρωμη εκτύπωση στην μία όψη, σε χαρτί 135 gr.,
βέλβετ ή ιλουστρασίον, με πλάτη χαρτόνι και βιβλιοδεσία
σπιράλ με κρεμαστράκι**

**ΕΚΤΥΠΩΣΕΙΣ ΣΕ ΨΗΦΙΑΚΗ ΜΟΡΦΗ
ΜΕ ΣΥΨΗΛΗ ΕΥΚΡΙΝΕΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΔΙΚΗ ΣΑΣ
ΘΕΜΑΤΟΛΟΓΙΑ ΕΙΚΟΝΩΝ**

**100 ημερολόγια A4 επτά φύλλων 250 ευρώ.
300 ημερολόγια A4 επτά φύλλων 500 ευρώ.
500 ημερολόγια A4 επτά φύλλων 700 ευρώ.**

Οι άγιοι αποτελούν την παράσταση της ζωής του Χριστού στον κόσμο. Υπήρξαν μιμητές της ζωής Του. Και ο πιστός που μιμείται τη ζωή των αγίων, μιμείται τη ζωή του Χριστού. Γία αυτό και ο Απόστολος Παύλος γράφει: "Παρακαλώ ουν υμάς, μιμητάι μου γίνεσθε" (Α' Κορ. 4, 16).

Και η οδός των χριστιανών είναι "η των αγίων οδός", αφού, κατά τον Απόστολο Πέτρο "Κατά τον καλέσαντα υμάς άγιοι και αυτοί άγιοι εν πάσῃ αναστροφῇ γενήθητε" (Α' Πέτρ. 1,15). Ο άγιος Ιωάννης ο Δαμασκηνός (θος 11) σημειώνει ότι τιμούμε τους αγίους "τους ενωθέντας Θεών κατά προαιρέσιν, και τούτον δεξαμένους ένοικον, και τη τούτου μεθέξει γεγονέτας χάριτι, όπερ αυτός εστί φύσει" (Ρ.Γ.94, 1164 Β). Έγιναν οι άγιοι, κατά τον ίδιον πατέρα, "οι έμψυχοι ναοί του Θεού, τα έμψυχα του Θεού σκηνώματα, αφού, "δια του νου τοις σώμασιν αυτών ενώκησεν ο Θεός". Σύμφωνα με τον άγιο Μάξιμο τον Ομολογητή (7ος αιώνας), "η υπερώνυμος θέωσις" καθιστά τους μετέχοντας σ' αυτήν "ακτίστους, ανάρχους και απεριγράπτους... καίτοι διὰ τὴν οἰκείαν φύσιν εξ οὐκ ὄντας γεγονότας" (Ρ.Γ.91, 1144 ΑΒ).

Έτσι, ο άγιος, κατά τον Μ. Βασίλειο, γίνεται τέκνον φωτός και μετέχει στην αἰδια δόξα του Θεού, δηλ. "εκφέρει την εαυτού φύσιν", και, κατά τον άγ. Γρηγόριο Νύσσης, καθίσταται "αθάνατος εκ θνητού και εξ επικήρου ακήρατος και εξ εφημέρου αἰδιός και το ὄλον Θεός εξ ανθρώπων γενόμενος" (Ρ.Γ. 44,1280 C).

Γία αυτό η Ορθόδοξη Εκκλησία τιμά το "νέφος" των μαρτύρων, τιμά το πλήθος των πατέρων, τιμά τον "χορό" των "εν ασκήσει λαμψάντων", που αντικατέστησαν "το μαρτύριο του αίματος" με το "μαρτύριο της συνειδήσεως". Είναι οι μοναχοί των Λαυρών, των Κοινοβίων, οι αναχωρητές της ερήμου, που έδωσαν "αίμα" με την αδιάλειπτη προσευχή, τη νηστεία, την αγρυπνία και την άσκηση, για να λάβουν "πνεύμα".

Στην τελευταία αυτή κατηγορία των Οσίων ανήκει και ο Άγιος Γεράσιμος, "ο νέος Ασκητής". Είναι ο Πολιούχος και ο έφορος άγιος της νήσου των Κεφαλλήνων. Είναι ένας "τοπικός" και συγχρόνως ένας "οικουμενικός" άγιος, αφού όλοι οι άγιοι ανήκουν στη "Μία" θριαμβεύουσα και στρατευόμενη Εκκλησία.

Αυτό, άλλωστε, μας βεβαιώνει η Πατριαρχική και Συνοδική Πράξη κατατάξεώς του στον κατάλογο των αγίων της Εκκλησίας. Με την Πράξη αυτή θεσπίζεται, όπως ο Γεράσιμος "ετησίαις ιεροτελεστίαις και αγιστείαις τιμώτῳ και ύμνοις εγκωμίων γεράριοι και εν αριθμώτων οσίων και αγίων ανδρών καταλέγοιτο από του νυν και εις τον εξής αιώνα τον ἀπαντα, ου μόνον τη νήσων των Κεφαλληνίων, αλλά επί πάσης της από περάτων ἔως περάτων της οικουμένης των ευσεβών Εκκλησίας".

Καιρός να αναφερθούμε στους πιο βασικούς σταθμούς της ζωής και της άσκησης του οσίου. Ο Άγιος Γεράσιμος γεννήθηκε στα Τρίκαλα Κορινθίας το 1509 ή 1510 "εκ γονέων ευσεβών και πλουσίων αρκούντων". Ο πατέρας του, Δημήτριος "...είλκε το γένος εκ του γνωστού βυζαντινού οίκου των Νοταράδων ...συγγενής του κατά την ἀλώσιν της Κωνσταντινουπόλεως αναιρεθέντος Μεγάλου Δοκός Λουκά Νοταρά".

Από τα Τρίκαλα ο Γεράσιμος σύντομα θα βρεθεί στη Ζάκυνθο, για να μαθητεύσει κοντά στο λόγιο μοναχό Παχώμιο Ρουσάνο (1508-1553). Μαζί του περιόδευσε σ' ολόκληρη την Ελλάδα. "Εἰς τους τόπους τούτους προστίθενται ...η Κωνσταντινούπολις, η Χαλκηδόνα και τα παράλια της Προπονίδος. Τελικώς κατέληξεν εἰς Άγιον Όρος, "ικανόν χρόνον μονάσας ...άγνωστον όμιας εἰς ποίαν ακριβώς μονήν", συμπληρώνει ο Συναξαριστής του. Πιθανόν στο Άγιο Όρος εκάρη μοναχός και "προσέλαβε" το όνομα Γεράσιμος.

Περί το 1540 πρέπει να τάξωμεν την άφιξην του Γερασίμου εις Αγίους Τόπους", σημειώνει ο βιογράφος του. Ο τότε Πατριάρχης, Ιεροσολύμων Γερμανός Β' (1534-1579), ίσως συγγενής του Γερασίμου, εκτιμώντας το ήθος και τις αρετές του, τον χειροτονή διάκονο και πρεσβύτερο. "Δώδεκα ἐπή παραμένει ο άγιος στα Ιεροσόλυμα, επιθυμώντας να υπηρετήσει εις τον περιώνυμον

ΑΓΙΟΣ ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΝΟΤΑΡΑΣ

(+ 20 Οκτωβρίου)

"Θαυμαστός ο Θεός εν τοις αγίοις αυτού"

Του Παναγιώτου Σ. Μαρτίνη. Δρ. Θ.

ναόν της Αναστάσεως".

Τέλος, αφού θα περιοδεύσει σ' όλη την Ανατολή για να γνωρίσει τους ασκητές και τους κοινοβιάτες, το έτος 1554 θα βρεθεί και πάλι στη Ζάκυνθο. Για μία πενταετία θα παραμείνει στο νησί θ' αφήσει φήμη μεγάλου ασκητή. "Μέχρι σήμερον δεικνύεται...σπίλαιον καλούμενον υπό των εντοπίων "Σπηλιά του Αγίου Γερασίμου...". Κατά μία άλλη παράδοση "διετέλεσεν και πνευματικός του τότε νεαρού Διονυσίου Σγούρου, του κατόπιν αγίου και πολιούχου της Ζακύνθου".

"Στη Ζάκυνθο, που απέκτησε τη φήμη αγίου και θαυματουργού μοναχού, τον περικύλωνε ο κόσμος. Κίνησε το πνεύμα του Θεού του έδωσε την άδεια να φύγει, του άρεσε να βλέπει την ορεινή Κεφαλωνιά στόπιο ησυχίας" σημειώνει ο Σώτος Χονδρόπουλος.

Στην Κεφαλωνιά θα ζήσει 19 χρόνια ως ασκητής, πνευματικός και ηγούμενος στη μονή που θα ιδρύσει.

Στο πρώτο σιγύλιο του Πατριάρχη Ιερεμία το 1582 αναφέρεται ότι "ο εν Μοναχοίς Ιερός Γεράσιμος θεοφιλεί κινηθείς γνώμη, εν τη τοποθεσίᾳ Ομαλά νέαν Ιερουσαλήμ ονομάσας...μονήν ωκοδόμησεν".

Σύμφωνα με τον Συναξαριστή του "Κατά τα 19 ἐπή της ηγουμενίας του Γερασίμου η πνευματική ακτινοβολία δεν περιωρίσθη μόνον εις τον κύκλον των 22-25 καλογριών ...αλλά φαίνεται ότι ο Όσιος ήσκει ευρύτερον διδακτικόν έργον".

Ο Άγιος Γεράσιμος κοιμήθηκε "εν ειρήνη" στις 15 Αυγούστου του 1579, "ζήσας τα πάντα ἐπή εβδομήκοντα...". Η αγιοκατάταξή του έγινε τον Ιούλιο του 1622 επί Πατριάρχου Κυρίλλου Λουκάρεως, κατόπιν αναφορών του πρ. Μαΐης Ιερεμίου (υπήρξε ο πρώτος βιογράφος του αγίου), ηγουμένου τότε της μονής της Ν. Ιερουσαλήμ, προς το Οικουμενικόν Πατριαρχείον. Την τελευταίαν περιστώθείσαν αναφοράν του Ιερεμίου συνυπόγραφουν ο Επίσκοπος Κεφαλληνίας και Ζακύνθου Παχώμιος, κληρικοί της Επισκοπής και οι...μαθηταί του Αγίου".

Η αγιοκατάταξη του Οσίου έγινε με βάση την οσιότητα και τις αρετές του, αφού, κατά τον Μαΐηνη Ιερεμία, "Η πεποίθηση επὶ την αγιότητα του Γερασίμου ἡτο κοινή και μεταξύ των αδελφών της μονής και εις τον ευρύ Ιερόν κύκλον των μαθητών του Οσίου, ἡδη ζώντος αυτού". Και στη συνέχεια παρατηρεί: "Επειδή γάρ αδύνατον κρύπτεσθαι η του αγίου αρετή, δια τούτο μετά τον αυτού θάνατον η βουλή θήσαν ποιήσαι ανακομιδήν του λειψάνου...εν ἐτεί 1581. Άλλα και στην δεύτερη ανακομιδήν του Ιερού Λειψάνου, που πραγματοποιήθηκε τον Απρίλιο του 1582 τούτο "ευρέθη ακέραιον, πάσαν ευωδίαν εκπέμπον και τάματα".

Τέτοια ακριβώς "σημεία" φανέρωσε ο Θεός στην περίπτωση του Αγίου Γερασίμου, αφθαρσία και θαυματουργία. Γία αυτό και δικαίως η Εκκλησία τον κατέταξε μεταξύ των "Οσίων και Αγίων ανδρών", σύμφωνα με την Πατριαρχική και Συνοδική Πράξη.

Μέχρι σήμερα το λείψαντον του Οσίου απόκεται στην ομώνυμη μονή του, "εν αργυρά λάρνακι". Τιμάται δύο φορές το χρόνο. Στις 16 Αυγούστου, αφού η 15η, ημέρα της κοιμήσεως του, συμπίπτει με την εορτή της Κοιμήσεως της Θεοτόκου, και στις 20 Οκτωβρίου, επέτειο της πρώτης ανακομιδής του σκηνώματός του.

Και στις δύο επετείους πολλοί προσκυνητές προστρέχουν, όχι μόνον από την Κεφαλονιά, αλλά απ' ολόκληρη την Ελλάδα, για να ζητήσουν την ευλογία και τη μεστεία του αγίου, αφού το ιερό σκηνώματος αποτελεί πηγή πολλών θαυμάτων. Οι άγιοι, υπογραμμίζει ο άγ. Ιωάννης ο Δαμασκηνός "καὶ ζώντες πεπληρωμένοι ήσαν πνεύματος Αγίου και τελευτησάντων αυτών η Χάρις του Αγίου Πνεύματος ανεκφοιτήτως (δηλ. ανελλιπώς) ένεστι και ταῖς ψυχαῖς καὶ τοῖς σώμασιν εν τοῖς τάφοις καὶ τοῖς χαρακτήροις καὶ ταῖς εικόσιν αυτών ου κατ' ουσίαν, αλλά χάριτι καὶ ενεργείᾳ". (Ρ.Γ. 94,12). Και ο Μ. Βασιλείος συμπληρώνει: Ο αψάμενοι οστέων μάρτυρος λαμβάνει τινά μετουσίαν αγιασμού εκ της τω σώματι παρεδρευόντης Χάριτος" (Ρ.Γ. 30,112).

Αυτόν τον αγιασμό, την χάρη και την ευλογία ας παρέχει ο Άγ. Γεράσιμος σ' όσους προστρέχουν παρακλητικά μπροστά στο αγιασμένο και χαριτόβρυτο λείψανό του.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΟΥ ΣΠΟΡΕΩΣ: ΑΡΧΙΕΡΑΤΙΚΗ ΘΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΓΙΑ ΤΑ ΣΤΕΛΕΧΗ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΝΕΟΥΣ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΚΗΝΩΣΗΣ

Την Κυριακή 14 Οκτωβρίου στο κατανυκτικό Ιερό Μητροπολιτικό Παρεκκλήσιο της Παντανάσσης στο Αίγιο, ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης κ. ΑΜΒΡΟΣΙΟΣ τέλεσε την Θεία Λειτουργία για τους νέους και τις νέες που

ΟΙ ΝΕΟΕΚΛΕΓΕΝΤΕΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΕΣ ΝΙΚΟΠΟΛΕΩΣ ΚΑΙ ΙΕΡΙΣΣΟΥ ΣΤΟ ΦΑΝΑΡΙ

Ρεπορτάζ-φωτογραφίες: Νικόλαος Μαγγίνας

Με εγκαρδιότητα και θέρμη ο Οικουμενικός Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαίος υποδέχθηκε την Τρίτη 16 Οκτωβρίου, στο Ιερό Κέντρο του Οικουμενικού Θρόνου τους νεοεκλεγέντες Μητροπολίτες Νικοπόλεως και Πρεβέζης κ. Χρυσόστομο και Ιερίσσου, Αγίου Όρους και Αρδαμερίου κ. Θεόκλητο, προκειμένου να λάβουν την ευχή και την ευλογία του στο ξεκίνημα της ποιμαντορίας και της διακονίας τους στις δύο ιστορικές επαρχίες οι οποίες κοσμούν το Συνταγμάτιο της Μεγάλης του Χριστού Εκκλησίας.

Ακολούθως οι δύο νέοι Μητροπολίτες παρακάθισαν στην Πατριαρχική τράπεζα, πριν συνεχίσουν το προσκύνημά τους στο Ιερό Κέντρο και την Κωνσταντινούπολη.

Ο Μητροπολίτης Ιερισσού Θεόκλητος με τον Πατριάρχη

Ιστορική και Πνευματική αυτογνωσία

-Β-

Ήδη εις το δεύτερον σκέλος της αυτογνωσίας κατά την ακραιφνή πνευματικήν και ηθικήν της σφαίραν και θεώρησιν. Κυρίως αριστέμεθα κάποια στοιχεία εκ των Αρχαίων συγγραφέων και κυρίως εκ των σοφών πατέρων της Εκκλησίας και μάλιστα εκ του **Μεγάλου Βασιλείου** και του **Ιωάννου Χρυσοστόμου**, οι οποίοι κατ' εξοχήν παρίστανται γνώσται και ανατόμοι της ανθρωπίνης ψυχής.

Βεβαίως οι Αρχαίοι διανοούμενοι διηρέυνησαν την ψυχή του ανθρώπου.

Ο Πλάτων (427-347 π.Χ.) έθεσε το ερώτημα: "Τί ποτέ εστίν ο άνθρωπος;". Και είναι δυσχερής η απόκρισις εις το ερώτημα αυτό. Ο αρχαίος ποιητής, ο Πίνδαρος (518-438 π.Χ.) συνιστούσε: (Μάθε τον εαυτόν σου, ποιός είσαι και γίνε παρόμοιος) (Βλ.Δ.Ν. Παπαθανόπουλος, "ΑΝΤΙΓΝΩΣΙΑ" (Ψς ανάγκη του βίου) εφημ. "ΓΝΩΜΗ" Β' μέρος 1-10-2012, σελ. 42).

Ο Μέγας Βασίλειος (330-379 μ.Χ.) αποδεικνύεται βαθύς, βαθύς, βαθύτατος ανατόμος της ανθρωπίνης ψυχής. Αφέρωσε ειδικήν πραγματείαν με τον τίτλο: "Πρόσεχε σεαυτώ", όπου επισημαίνει τρόπους και μεθόδους καλλιεργείας της ηθικής αυτογνωσίας και αυτεπιγνώσεως.

Αναφέρει σχετικώς: "Εξέτασον σεαυτόν τις ει, γνώθι σαυτού την φύσιν, ότι θνητόν μεν σου το σώμα, αθάνατος δε η ψυχή, και ότι διπλή τις εστίν ημών η ζωή, η μεν οικεία τη σαρκί, ταχύ παρερχομένη, η δε συγγενής της ψυχή, μη δεχομένη περιγραφήν, "Πρόσεχε σεαυτώ ουν", μήτε τοις θνητοίς ως αἰδίοις εναπομείνης, μήτε των αἰδίων ως παρερχομένων καταφρόνησης".

(Δηλ. εξέτασε τον εαυτόν σου: Ποιός είσαι. Γνώρισε την φύσιν σου, ότι δηλαδή το μεν σώμα σου είναι θνητόν, η δε ψυχή σου αθάνατος και ότι η ζωή μας είναι υπό τινα άποψιν δπλή. Η μία φάσις της σχετίζεται με την σάρκα και διέρχεται με ταχύτητα, η άλλη δε συγγενεύει με την ψυχήν και δεν συγγενεύει με την ψυχήν και δεν περιγράφεται. "Πρόσεχε λοιπόν τον εαυτόν σου" συνιστά, και ούτε εις τα θνητά και φθαρτά να προσκολληθής, ωσάν να είναι αιώνια, ούτε τα αιώνια να περιφρονήσης, ως να είναι παροδικά).

Περαιτέρω ο Μ. Βασίλειος συνιστά διαιποτώνων: "Ημάς αυτούς αγνοοούμεν... Τω όντι γαρ έοικε πάντων είναι χαλεπώτατον εαυτόν επιγνώνων. Ου γαρ μόνον οφθαλμός τα έξω βλέπων εφ εαυτόν ου κέχρηται τω ορών, αλλά και αυτός ημών ο νους, όξεως το αλλότριον αμάρτημα καταβλέπων, βραδύς εστίν προς την των οικείων ελαττωμάτων επίγνωσιν". (Ήτοι: Αγνοοούμεν τον ίδιον τον εαυτόν μας... Πραγματικά όπως φαίνεται, το δυσχερέστερον εξ όλων είναι η καλή γνώσις του εαυτού μας. Και τούτο καθ' όσον όχι μόνον ο οφθαλμός μας, που αντικρίζει τα έξω από τον άνθρωπον, δεν είναι κατάλληλος να βλέπει τον εαυτόν μας, αλλά και αυτός ο νους μας, που βλέπει με πολλών ακρίβειαν και ταχέως το ξένον σφάλμα, είναι βραδυκί-

νητοζεις το να αντιληφθή τα ιδικά μας μειονεκτήματα. Το ως άνω απόστασμα περιέχεται εις "Εξαήμερον", έργον του Μ. Βασιλείου.

Περαιτέρω ο ίδιος ο συγγραφεύς και πατήρ διδάσκει ότι η αυτογνωσία οδηγεί προς την Θεογνωσίαν. "Η ακριβής σεαυτού κατανόησις αυτάρκη παρέξει χειραγωγίαν προς την έννοιαν του Θεού.

Εάν γαρ προσέχης σεαυτώ, ουδέν δεήση εκ της των άλλων κατασκευής τον δημιουργόν εξιχνεύειν, αλλ' εν σεαυτώ, οι ονεί μικρώ τιν διακόσμα, την μεγάλην κατόψει του κτίσαντο σε σοφίαν".

(Δηλαδή: "Η σαφής γνώσις του εαυτού σου θα σε υποβληθήσῃ αρκούτως, ώστε να συλλάβης την έννοιαν του Θεού. Εάν όντως λοιπόν προσέχης τον εαυτόν σου, δεν αισθάνεσαι χρείαν και ανάγκην να γνωρίσης τον Θεόν δια μέσου της εξωτερικής κτίσεως, αλλά επί του εαυτού σου, ωσάν εις μικρόν διάκοσμον, θα ενοήσης την μεγάλην σοφίαν του Δημιουργού, που σε έπλασε).

Κατά τον Μ. Βασίλειον λοιπόν η αποκάλυψις της πλαστουργίας του ανθρώπου οδηγεί αναποδράστως προς την σοφήν πλάσιν και εξεικονίζει την πλαστουργίαν του Σύμπαντος κόσμου εκ μέρους του Θεού.

(Βλ. πλειόνα: Βασ. Δ. Χαρώνης: Παιδαγωγική Ανθρωπολογία Μ. Βασιλείου", τομ. Α' Αθήνα, 2002, σελ. 439-441).

Ο έτερος σοφός ανήρ, ιεράρχης, ο Ιωάννης ο Χρυσόστομος (345-407 μ.Χ.) εις τα έργα του περιλαμβάνει σοφάς απόψεις περί της ηθικής και πνευματικής αυτογνωσίας, ως αξίας, ανάγκης και αγαθοποιού επιδράσεως επί του ανθρώπου. Αποφαίνεται ότι η γνώσις της μηδαμινότητος του ανθρώπου λ.χ. είναι φιλοσοφία: "Ου μικρόν δε τούτο μέρος φιλοσοφίας, δυνηθήναι συνιδείν την αξίαν την ημετέραν. Ούτος γαρ μάλιστα εστίν ο εαυτόν ειδώς, ο μηδέν είναι εαυτόν νομίζων". (Δηλ. Δεν είναι ασήμαντος λεπτομέρεια και αρετή (φιλοσοφία) το να δυνηθήσῃ να συνειδητοποιήσῃ την πραγματική μας αξίαν. Καθ' όσον αυτός είναι εκείνος, που γνωρίζει καλύτερα τον εαυτόν του, δηλ. αυτός που παραδέχεται ότι δεν είναι τίποτε». Η γνώμη αυτή του Ιερού Χρυσοστόμου εναρμονίζεται με εκείνα που έχει διατυπώσει δια τον εαυτόν ο παλαιός Σωκράτης, όπως τα διασώζει ο Πλάτων, ο μαθητής του: «Έγγαρ δη ούτε μέγα ούτε σμικρόν έγνωσια εμαυτώ σοφός ανω» (Γνωρίζω καλά, έλεγε, ότι ούτε εις μέγα ούτε εις μικρόν βαθμόν φρονώ ότι είμαι σοφός) και αλλαχού τονίζει: «Εμαυτώ ξυνήση ουδέν επισταμένων» (Ήτοι δια τον εαυτόν μου εγνώριζα μετά πεποιθήσεως ότι τίποτε δεν ξέρω καλά).

Τοιουτοτρόπως προσδιορίζεται το νόημα της εσωτερικής πνευματικής αυτογνωσίας, που σημαίνει ηθικήν ευσυνειδησίαν. Αυτά τα γνωρίσματα διέκρινον Σωκράτην και Ιερόν Χρυσόστομον και λοιπούς συγγραφείς και πατέρας της Εκκλησίας ως προς την άσκησην της πλήρους αυτογνωσίας.

Ως εκ τούτου ο ιερός πατήρ υπογραμμίζει την ηθικήν αναγκαιότητα της αυτογνωσίας: «Μη τα αλλότρια, αλλά τα οικεία πολυπραγμονώμεν κακά. Αναπτύξωμεν ημών

το συνειδός, αναμνησθώμεν ημών την ζωήν άπασαν, έκαστον των ημαρτημένων ημίν περιεργασώμεθα, και μη μόνον μη λέγωμεν κακώς ετέρους, αλλά μηδέ ακούωμεν ετέρων λεγόντων κακώς...» (Άς μην ασχολούμεθα με τα έντα αποπήματα, αλλά με τα ιδιά μας. Άς εξετάσωμεν την συνειδήσην μας, ας ενθυμηθούμε όλην την ζωήν μας, ας εξετάσωμε με σοβαρότητα κάθε μας σφάλμα και όχι μόνον να μη κακολογούμεν τους άλλους, αλλά ούτε να ακούωμε αυτούς που τους κατηγορούμενοι).

Υποδεικνύει τα αναγκαία δια την θεραπείαν μας, συνιστά την αποφυγήν κριτικής των άλλων και την στροφήν προς τον εαυτόν μας. Απόδειξις δε της ελελέψεως αυτογνωσίας ο Ιερός Χρυσόστομος επισημαίνει το γεγονός της γενικής αρρώστειας, της ασθενείας όλων μας χωρίς να το αναγνωρίζωμεν. Τούτο στοιχειοθετεί παραλογισμόν: «Το γαρ εαυτούς αγορείν, εσχάπτης μανίας και φρενίπτος χαλεπώτερον. Το μεν γαρ ανάγκης νόσημα, το δε διεφθαρμένης προαρέσεως».

(Δηλ. Διότι το να αγνοούμεν τους εαυτούς μας είναι φοβερώτερον από την χειροτέρα μορφήν μανίας και παραλογισμού. Καθ' όσον η μανία είναι φυσικόν νόσημα, ενώ η άγνοια του εαυτού μας είναι επακόλουθον κακής προθέσεως).

Ο Ι. Χρυσόστομος περαιτέρω περαίνει περί των αγαθών συνεπειών της αυτογνωσίας: Είναι η επιείκεια προς τους άλλους, ο εξανθρωπισμός, ο δρόμος προς επιστροφήν προς την αρετήν, το αβλαβές της πρωταρικότητος, που ασκεί την αυτογνωσίαν. Λ.χ. λέγει: «Ου μικρά δε οδός προς επάνοδον της αρετής το ειδέναι των ημαρτημένων το μέγεθος».

(Είναι συντελεστικός ο τρόπος κατά πολύ, ώστε να επανελθή κανείς εις τον δρόμον της αρετής με το να έχη επίγνωσην του μεγέθους των αιμαρτημάτων).

Τέλος λέγει: «Ουκούν ουδέν παρεβλάβημεν, ει θέλομεν προσέχειν εαυ

Ο ΑΓΙΟΣ ΙΓΝΑΤΙΟΣ Ο ΘΕΟΦΟΡΟΣ ΚΑΙ Η ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΕΠΙΣΚΟΠΙΚΟΥ ΛΖΙΩΜΑΤΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΛΥΤΟΥ

1. Αληθινό κόσμημα της Εκκλησίας κατά την μεταποστολική εποχή αποτελεί τον Άγιο Ιγνάτιο ο Θεοφόρος, μαθητής του Ευαγγελιστού Ιωάννου και ένας εκ των λεγέμένων Αποστολικών Πατέρων.¹ Ήκμασε περί τα τέλη του πρώτου και τας αρχάς του δεύτερου αιώνος και είναι ο δεύτερος κατά σειράν, μετά τον Ευόδιο, επίσκοπος Αντιοχείας της Συρίας. Το επίθετο «Θεοφόρος», το οποίο αποδίδει ο ίδιος στον εαυτόν του, αλλά και εις όλους τους χριστιανούς, εδόξη στον Ιγνάτιο, ίσως κατά τη βάση του ή και βραδύτερον, «**ως τον Χριστόν έχων εν στέρνοις**», δηλαδή ως αφοσιωμένον εις Αυτόν. Μεταγενέστερη ώμως παράδοση διασάζει την πληροφορία ότι ο ιγνάτιος ήταν το παιδί εκείνο, το οποίον εκράτησε ο Ιησούς στην αγκαλιά του και το παρουσίασε στους μαθητάς του ως παράδειγμα αθωότητας.² Γενικότερα, το «Θεοφόρος» σημαίνει τον φέροντα τον Θεόν, δηλαδή «**τον βεβαπισμένον, τον χριστιανόν, τον ενωθέντα με τον Χριστόν και εν αυτώ ζώντα και πορεύομενον**».³

Κατά τον επί Τραϊανού διωγμόν των Χριστιανών (98-117) ο Ιγνάτιος, υπεραμνόμενος με παρορθία των δικαίων της Εκκλησίας, των χριστιανών και των αληθειών της χριστιανικής πίστεως, συνελήφθη από τις Ρωμαϊκές αρχές, κατεδικάσθη σε θάνατο και με συνοδεία θηριώδους αποστάσματος στρατιώτων, διακρινόμενων για την σκληρότητά των, εστάλη στην Ρώμη, προκειμένου να ριψεί ως βορά των θηρίων στον ιππόδρομο της Ρώμης και να καταπαραχθεί υπ' αυτών. «**Άπό Συρίας μέχρι Ρώμης θηριομάχω διαγές και θαλάσσης, νυκτός και νημάρς δεδεμένος δέκα λεοπάρδοις, ό εστι στρατιωτικόν τάγμα, οί και ευεργετούμενοι χείρους γίνονται**», γράφει ο ίδιος σε επιστολή του προς Ρωμαίους.⁴ Πρόκειται για στρατώτες οι οποίοι, κατά την συνήθεια των Ρωμαίων, είχαν ως έμβλημά των την λεοπάρδαλη, προφανώς δε η συμπειριφορά αυτών ήταν ανάλογη με εκείνην των λεοπαρδάλων.

Κατά την πολυήμερη και βασανιστική πορεία του από Συρίας εις Ρώμην επέρασε από την Σμύρνη, όπου οι προσήλθαν να εκφράσουν την συμπάθεια και τα αισθήματα της αγάπης των προς τον αγόμενο προς το μαρτύριο Ιεράρχη, εκπρόσωποι χριστιανικών εκκλησιών της Μ. Ασίας. Μέσω αυτών ο Ιγνάτιος ευρίκε την ευκαρία να αποστείλει τρεις περίφημες επιστολές προς αντίστοιχες χριστιανικές κοινότητες, ήτοι της Εφέσου, της Μαγνησίας και των Τράλλεων, μεστές αφθάστων εννοιών και χριστιανικών διδαγμάτων. Ωστόσως από την Σμύρνη ο Ιγνάτιος απήγινε επιστολή και προς την Εκκλησία της Ρώμης, όταν επιληροφορήθη ότι οι εκεί χριστιανοί κατέβαλαν προσπάθειες να τον σώσουν από το μαρτύριο. Η επιστολή αυτή, πλήρης πίστεως και αγάπης προς τον Ιησού Χριστό, αποκαλύπτει τον ασύγιτο πόθο του Ιεράρχου για το μαρτύριο προκειμένου να επιτύχει το ταχύτερον την ένωσή του με τον Χριστό. «**Ἄς ἐλθουν επάνω μου, φωτιά και σταύρος και συμπλοκές θηρίων, διαμειομοί και διασκορπισμοί των οστών μου, τεμαχισμός των μελών, αλεσμοί όλου του σώματος... αρκεί μόνον να κερδίσω τον Ιησούν Χριστόν**», γράφει στην επιστολή του προς τους χριστιανούς της Ρώμης. Ο πόθος που επιδεικνύεται στο μαρτύριο συνδέεται με τον πόθο της ενώσεώς του με τον Θεό, όπως καταδεικνύεται εξ ίδων εν συνεχείᾳ προσθέτει: «**Ἔχομαι γρίγορα να ευρεθώ αντιμέτωπος των θηρίων, τα οποία και θα κολακεύσω για να με καταβροχθίσουν συντόμως. Παρακαλά να με συγχωρήστε για την επιμονή μου, αλλ' εγώ γνωρίζω τι με συμφέρει... Τίποτε δεν επιθυμώ από τα ορατά και τα αόρατα, πάρα μόνον να επιτύχω τον Ιησούν Χριστόν...** Προτιμώ να απόθανω χάριν του ονόματος του Ιησού Χριστού, πάρα να βασιλεύσω έως τα πέρατα της γης. Εκείνος ζητώ, που απέθανε για μας, εκείνον θέλω, που ανέστη για μας. Αγήσατε με να λάβω καθαρό φως, διότι, μόνον όταν φθάσω εκεί, θα είμαι αληθινά άνθρωπος... Εκείνος τον οποίον εγώ τόσον πολύ αγαπώ έχει σταυρωθεί («ο εμός έρως εσταύρωται») και για τίποτε εγκύριο δεν έχω ενδιφέρον».⁵ Άργοι οι οποίοι αποτελούν ύμνο, και εκφράζουν με όλη την θέρμη, την ζώσα πίστη του Ιγνατίου προς τον Σωτήρα Χριστό.

Από την Σμύρνη ο Ιγνάτιος οδηγήθηκε στην Τρωάδα, από όπου έγραψε τρεις ακόμη επιστολές, μίαν προς Φιλαδελφείς, μίαν προς Σμυρναίους και μίαν προσωπική επιστολή προς τον επίσκοπο Σμύρνης Πολύκαρπο, ήτοι εν όλω επτά, εκπάγλου λογοτεχνικής ωραιότητος, αλλά και ανυπολόγιστου εκκλησιαστικής σπουδαιότητος. Ευχαριστεί όλους τους χριστιανούς για τις περιποίησεις που του επεφύλαξαν και το ιδιαίτερο ενδιαφέρον που επέδειξαν προς το προσωπό του. Απευθύνει ωστάρις συμβουλές, παρανέσεις και νουθεσίες προς αυτούς προς διαφύλαξη της πίστεως, της ενότητος των χριστιανών, προς αποφυγήν διαβρώσεως του χριστιανικού κτηρύγματος, από τα ιουδαϊκά θέσματα και των αιρέσεων, που τις χαρακτηρίζει «γεννώσας καρπόν θανατηφόρον».⁶ Όλα αυτά θα τα επειτύχαν οι χριστιανοί μόνον δια της υποκατός των στοιχείων της επισκοπής, «**όντα κεφαλήν της Εκκλησίας**», και με τον σεβασμό τους προς τους πρεσβυτέρους και διὰ της οφειλούμενής της προς διακόνους. Τέλος, από την Τρωάδα, «**πεζοπόρων και διάθαλάσσης**», με ολονέν πεπιστεύμενον τον πόθο του μαρτυρίου, έφθασε στην Ρώμη, όπου ριψείς στα θηρία, υπέστη μαρτυρικό θάνατο την 20ή Δεκεμβρίου του 110, οπότε και επραγματώθη εκείνο το οποίον έλεγε, ότι δηλαδή «**σήτος ειμὶ Θεοῦ καὶ δὶ' οδόντων θηρίων αλήθομαι, ίνα καθαρός ἄρτος ευρεθῶ του Χριστού**».⁷

2. Ο επίσκοπος Αντιοχείας άγιος Ιγνάτιος ο Θεοφόρος, όπως και οι λοιποί Αποστολικοί Πατέρες, υπήρξε σε ύψιστο βαθμό φορέας και άγρυπνος φύλακας της Αποστολικής παραδόσεως και ως εκ τούτου, η αξία των ωντών επιστολών του είναι ανεκτίμητης για την κατανόηση της ιστορίας της Εκκλησίας και του εκκλησιαστικού πολιτεύματος κατά την αρχαία εκείνη εποχή. Τα θέματα στα οποία αναφέρεται στις επιστολές του έχουν γενική σημασία και αφορούν στις νεοσύνταξες χριστιανικές κοινότητες, παρέχουν δε σε μας την δυνατότητα να πληροφορηθούμε στοιχεία ζωής και δράσεως, ηθικής καταστάσεως και οργανώσεως των χριστιανικών εκκλησιών της μεταποστολικής εποχής, μάλιστα δε του Μικρασιατικού χώρου και της Συρίας, αρχομένου του δεύτερου

αιώνος,⁸ κυρίως όμως να γνωρίσουμε την διδασκαλία και τις απόψεις του περί του επισκοπικού αξιώματος και την θέση του επισκόπου στην Εκκλησία. Είναι ο πρώτος μάρτυρς του θεσμού του επισκόπου υπό την οριστική του μορφή.

Κατά τον Άγιο Ιγνάτιο οι επίσκοποι, αλλά και οι πρεσβύτεροι και οι διάκονοι, είναι «**οι την διακεκριμένην εν τη εκκλησίᾳ τάξιν κατέχοντες**, διότι «χωρὶς τούτων εκκλησίας οὐ καλεῖται». Ειδικώτερα το επισκοπικό αξίωμα ερμηνεύεται από τον ιερόν Πατέρα ως αποστολή στην Εκκλησία, ήπιανος, γάμος, θεία Ευαριστία, η φιλανθρωπική διακονία κ.λπ., πρέπει να γίνονται με την άρεια του επισκόπου, για να αποφεύγονται οι παρασκευασμένες, τα σχίσματα και οι διαιρέσεις, «**Οὐκ εξὸν έστιν χωρὶς τούτου προσκόπου ούτε βαπτίζειν ούτε αγάπην ποιεῖν, αλλ' ο ανεκίνος δοκιμάστη, τούτο και τώ Θεών ευάρεστον, ίνα ασφαλές ή και βέβαιον παν το πράσσεται**»,⁹ θεωρεί δε τόσο φοβερό το να πράττει κανένας κάτι χωρίς την πάροδο του επισκόπου, η λάθρα αυτού, ώστε να χαρακτηρίζει την πράξη αυτή ως διαβολική ενέργεια. «**Ο λάθρα επισκόπου τι πράσσων τα διαβόλω λατρεύει**»,¹⁰

Συνεχής και ένθερμος προτρόπη του Αγίου Ιγνατίου είναι η υποταγή και η συμπόρευση των πιστών με την γνώμη του επισκόπου, διατάραπτος μάλιστα των πρεσβυτέρων, οι οποίοι πρέπει να είναι αφοσιωμένοι και ενωμένοι με τον επίσκοπο, όπως οι χορδές στην κιθάρα. «**Το γαρ αξιόμαστον υμώντερεισθέριον, ό του θεού άξιον, ούτε συνήρμασται τω επισκόπου ως χορδά κιθάρα**»,¹¹ Στο πρόσωπο του επισκόπου προστίθεται και το πρεσβυτέριον με τους διακόνους, προβάλλει μάλιστα τους μεν επισκόπους με τον Πατέρα, τους δε πρεσβυτέρους με τους Απόστολους και τους διακόνους με τον Ιησού. Ο πρόσωπος της επισκοπής προστίθεται και το πρεσβυτέριον με τους Απόστολους και τους διακόνους, προβάλλει μάλιστα τους μεν επισκόπους με τον Πατέρα, τους δε πρεσβυτέρους με τους Απόστολους και τους διακόνους προστίθεται την αποτέλεσμα της προστίθετης της κιθάρας. Το μικρόσκοπο της επισκοπής είναι ότι τον πρόσωπο της οπαρήσεις απλά και της αληθούς εκκλησίας. Είναι ο οδηγός λειτουργίας και μεσίτης της χάρτου, ο εγγυητής της αληθείας έναντι των αιρέσεων. Είναι «**π' εξαστράπτη φωτισμόν τη εκκλησία και δογμάτων και πρέξιμων σκότους απηλλαγμένων, όπως ορώντες οι λαοί τας ακτίνας της ζωτικής λαμπρόδονος προς εκείνους ευθύνωνται και τον πατέρα των φώτων δόξαζωσι**»,¹²

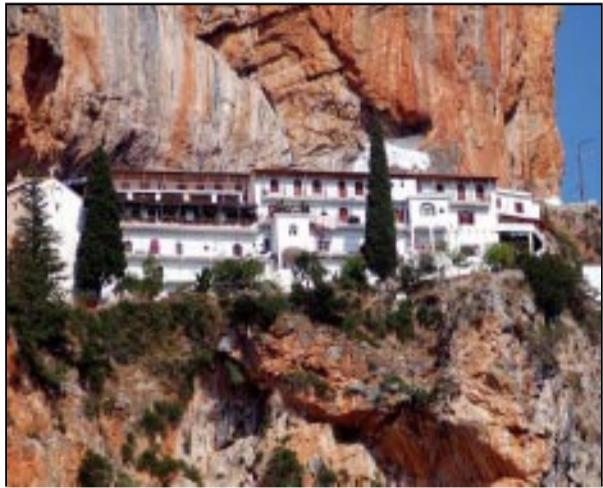
3. Τοιούτος οντος του επισκοπικού αξιώματος από την αρχαιοτάτη εκείνη εποχή κατανούμε την αξία των επιστολών του επιφανούς πατρός Ιγνατίου του Θεοφόρου, λόγω των απεριορίστου ισχύος και διπλεύοντος αξίας πληροφοριών που διασώζουν περί του

ΛΑΜΠΡΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΕΛΩΝΗΣ ΚΥΝΟΥΡΙΑΣ

Με λαμπρές λατρευτικές εκδηλώσεις τιμήθηκε η έκτη επέτειος ευρέσεως και επιστροφής της κλαπείσης Ιεράς και Θαυματουργού Εικόνος της Παναγίας μας στην Ιερά Μονή Ελώνης Κυνουρίας την περ. Κυριακή 14 Οκτωβρίου του Σπορέως.

Το γεγονός της κλοπής του χαριτοβρύου θησαυρού, ως γνωστόν, είχε συγκλονίσει το πανελλήνιο προκαλώντας παγκόσμιο ενδιαφέρον, ενώ η περιοχή και γενικότερα η Ιερά Μητρόπολις Μαντινείας και Κυνουρίας είχε βυθιστεί κυριολεκτικά στο πένθος.

Τελικώς οι προσευχές και οι δεήσεις του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Μαντινείας και Κυνουρίας **Κ.Κ. Αλεξάνδρου**

Ξάνδρου, σύμπαντος του Ιερού Κλήρου, των Μοναστικών Αδελφοτήτων και του ευσεβούς Λαού της Ιεράς Μητρόπολεως, αλλά και όλων των Ορθοδόξων Χριστιανών εισακούσθηκαν και μετά από τις δέουσες ενέργειες των αρμόδιων Αρχών, η Ιερά Εικόνα της Θεομήτορος βρέθηκε και την **1ην Οκτωβρίου 2006**, επανήλθε πανηγυρικά και μέσα σε κλίμα Ιεράς κατανύξεως, τοποθετήθηκε στο μόνιμο θρόνι της, στην Ιερά Μονή Ελώνης Κυνουρίας. Χιλιάδες πιστών καταφένανται στην Μονή να προσκυνήσουν την Παναγία μας προκειμένου να λάβουν χάριν και δύναμιν.

Πλήθος πιστών και φέτος από την Αρκαδία, τη Λακωνία αλλά και πολλές περιοχές της χώρας προσήλθαν στο Μοναστήρι της Έλωνας για να προσκυνήσουν, να προσευχηθούν και να λάβουν δύναμη και ελπίδα από τη θαυματουργό εικόνα της Παναγίας της Βρεφοκρατούσης.

Σύμφωνα με την παράδοση, η εικόνα βρέθηκε από βοσκούς της περιοχής, σε απόκρημνη κι απρόσιτη θέση κι εντοπίστηκε γιατί κατά "θαυμαστό" τρόπο φωτίζόταν επίμονα το σημείο.

Στην εικόνα αυτή της Θεοτόκου έχουν αποδοθεί πολλά θαύματα και γι' αυτό πλήθος από τάματα πιστών περιβάλουν το προσκυνητάρι της. Οι πιστοί, όλο το χρόνο,

από κάθε γωνιά της χώρας ακόμα κι από το εξωτερικό, προσέρχονται με κάθε τρόπο και μέσο, πεζοπορώντας και γονυπετώντας, εκπληρώνοντας το τάμα τους και προσκυνώντας την Ιερά εικόνα της Παναγίας, δείχνοντας έτσι την αγάπη τους και την ευγνωμοσύνη τους στο πρόσωπο της Θεοτόκου.

Στο Καθολικό της Μονής τελέσθηκε πολυαρχιερατική Θεία Λειτουργία προεξάρχοντος του Σεβασμιωτάτου

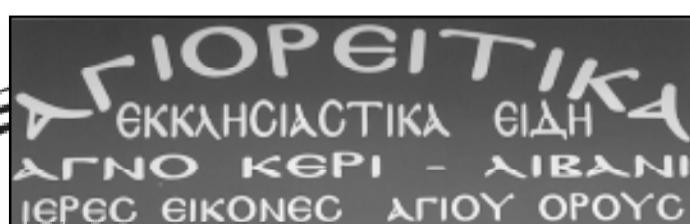
Μητροπολίτου Μαντινείας και Κυνουρίας **Κ.Κ. Αλεξάνδρου** με συλλειτουργούς τον Πατρών Μητροπολίτη **Χρυσόστομο** και τον νεοχειροτονηθέντα Μητροπολίτη Ιερισσού **κ. Θεόκλητο**, ο οποίος κήρυξε και τον Θείο Λόγο.

* Η φιλόξενη Αδελφότητα της Μονής μετά την Θεία Λειτουργία προσέφερε σε όλους το λεγόμενο μοναστηριακό κέρασμα.

Παρουσιάζουμε σήμερα από το αρχείο του "Ε" δύο φωτογραφικά στιγμιότυπα από την υποδοχή ευρέσεως της Εικόνος της Παναγίας Ελώνης, την 1η Οκτωβρίου 2006.

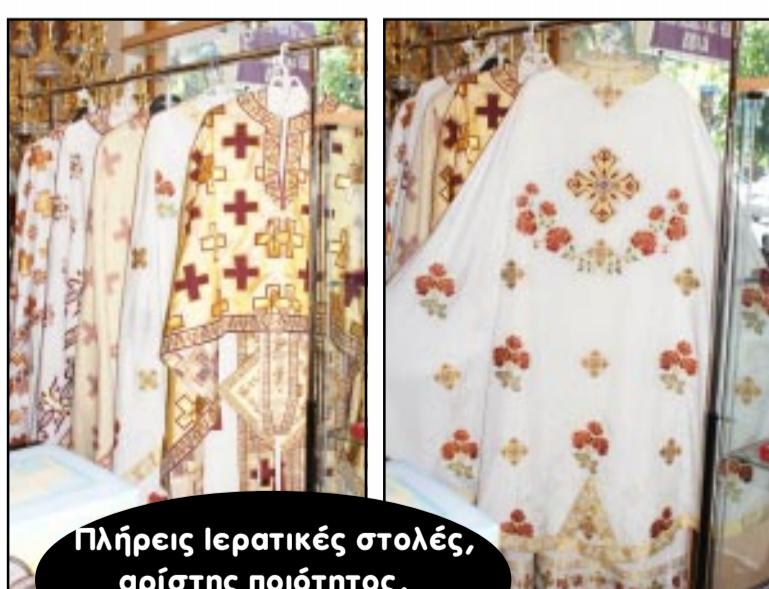
Τότε, είχαν παραμερθεί και καταγράψει τις παραπάνω εκδηλώσεις, ο τηλεοπτικός Σταθμός της τοπικής μας Εκκλησίας "ΛΥΧΝΟΣ" και ο "Εκκλησιολόγος".

ΛΑΖΑΡΟΣ Ι. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

ΚΟΡΑΗ 11-13 ΠΑΤΡΑ (έναντι Ι.Ν. Αγ. ΑΝΔΡΕΑ)

Τηλ. & FAX: 2610 314.320

Πλήρεις ιερατικές στολές,
αρίστης ποιότητος,
μόνο με 380 ευρώ!

Στη κυριολεξία πλυνμήρισε από νεανικές παιδικές φωνές και παρουσίες το Ενοριακό Πνευματικό Κέντρο και ο αύλειος χώρος του Ιερού Ναού Παναγίας Αλεξιωτίσσης, το περασμένο Σάββατο 13 Οκτωβρίου, επί τη ενάρξει της νέας Κατηχητικής περιόδου, των Κατηχητικών Σχολείων της ενορίας.

Ιδίοις όμασι παρακολουθήσαμε μία πρωτόγνωρη προσέλευση παιδιών κάθε ηλικίας, καθώς και την παρουσία δεκάδων γονιών που συνόδευαν τα "πρωτάκια" στην πρώτη τους συμμετοχή με την κατήχηση του Λόγου του Θεού.

AutoMintzas
AUTO ELECTRIC CENTER
ΕΙΔΑΓΩΓΕΣ ΕΜΠΟΡΙΑ ΑΝΤΑΛΛΑΚΤΙΚΩΝ-ΣΥΝΕΡΓΕΙΟ ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΙΟΥ ΑΥΤΟΤΟΝΩΝ
www.automintzas.gr
AutoMintzas - Auto Electric Center
Κολοκοτρώνη 1, Ν. Ζωή Πατρών, Τηλ./Φο: +30 2610.641.860
E-mail: info@automintzas.gr

Τελέσθηκε Αγιασμός από τους εφημέριους του Ναού Πρωτοπρεσβύτερο π. Βασιλείο Δημητρόπουλο, π. Μιχαήλ Καραγιάννη και π. Παναγιώτη Μπαχάρα υπεύθυνο νεότητος της ενορίας.

Ακολούθησε η εγγραφή των και εν συνεχείᾳ οι μικροί μαθητές είχαν την ευκαιρία να επισκεφθούν και να ψυ-

χαγωγηθούν στις ειδικά διαμορφωμένες αίθουσες αναψυχής. Παράλληλα με τις αίθουσες αυτές, υπάρχει και χώρος εκμάθησης Η/Υ.

Είναι γεγονός ότι στην εν λόγω ενορία (παραδοσιακά) και όχι τα τελευταία έτη, παράγεται ένα σημαντικό έργο στον νεανικό τομέα εις βάθος, με υποδομή και ιδιαίτερα καρποφόρο.

Ασημίνα Ζανιά Τσιμάρα

Ιατρός - Πνευμονολόγος
Απόφοιτος Πανεπιστημίου Πατρών

Αγίου Ανδρέου 195, Πάτρα
Τηλ.: 2613011057
Κιν: 6973417616

e-mail: azaniatsimara@gmail.com

* ΕΙΚΑΣΤΙΚΑ ΕΙΔΗ ΚΑΙ ΟΔΡΑ
* ΕΙΔΗ ΜΝΗΜΟΣΥΝΟΥ * ΚΗΡΟΠΛΑΣΤΕΙΟ
ΝΕΚΤΑΡΙΟΣ ΜΠΟΥΣΙΑΣ

Γοργοποτάμου 6 (πλησίον LIDL)
Τηλ.: 2617/73.73.18 - Κιν.: 6979/670.227 ΠΑΤΡΑ

«ΧΑΡΙΝ ΥΓΕΙΑΣ»

*Της ιατρού Ασημίνας Ζανιά-Τσιμάρα azaniatsimara@gmail.com

10 ΣΥΧΝΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΟ ΕΠΟΧΙΚΟ ΕΜΒΟΛΙΟ

1. Πόσο σοβαρή είναι η εποχική γρίπη;

Η εποχική γρίπη αποτελεί μια ιογενή λοιμωξη που μπορεί να προσβάλλει οποιονδήποτε. Τα συμπτώματα, συνήθως, διαρκούν λίγες ημέρες. Όμως άτομα με χρόνια υποκείμενα νοσήματα και ηλικιωμένοι (ομάδες υψηλού κινδύνου) μπορεί να νοσήσουν σοβαρά και να εμφανίσουν επιπλοκές (π.χ. εκτεταμένη πνευμονία, αναπνευστική ανεπάρκεια).

2. Πώς μεταδίδεται ο ίος της γρίπης;

Η μετάδοση του ιού γίνεται εύκολα από άνθρωπο σε άνθρωπο μέσω σταγονίδων του αναπνευστικού (βήχας, πταρμός - φτέρνισμα) ή την άμεση επαφή με άτομα που νοσούν ή μολυσμένες επιφάνειες.

3. Πώς μπορεί κάποιος να προφυλαχθεί από την εποχική γρίπη;

Ο καλύτερος τρόπος προφύλαξης είναι ο εμβολιασμός. Η αυστηρή τήρηση των κανόνων υγειεινής (καλό πλύσιμο χεριών, δε βήχουμε χωρίς προφύλαξη μπροστά σε κάπιον αλλο κ.α) μειώνει την πιθανότητα μετάδοσης της γρίπης.

4. Ποιες είναι οι ομάδες υψηλού κινδύνου που πρέπει να εμβολιασθούν;

Ο αντιγριπικός εμβολιασμός συνιστάται στις εξής ομάδες: 1. Άτομα >60 ετών, 2. επαγγελματίες σε χώρους υγείας (ιατρούς, νοσηλευτές κ.α), 3. Ασθενείς με χρόνια νοσήματα (αναπνευστικά, καρδιολογικά, νεφροπαθείς, διαβητικοί, ανοσοκατεσταλμένοι) 4. Γυναίκες σε κατάσταση εγκυμοσύνης ή λοχείας.

5. Γιατί ο εμβολιασμός των επαγγελματών υγείας είναι απαραίτητος;

Ο εμβολιασμός αποτελεί άμεση προτεραιότητα για την προστασία του ιδίου του εργαζομένου (ιατρού, νοσηλευτή), της οικογένειάς του και των ασθενών από τη μετάδοση της νόσου.

6. Εαν κάποιος έκανε πέρυσι το εμβόλιο για την εποχική γρίπη, χρειάζεται να το κάνει και φέτος;

Ναι, πρέπει να εμβολιασθεί και φέτος. Η ανοσία (προστασία από τον ίο) που προσφέρει το εμβόλιο ξεκινά περίπου 2-3 εβδομάδες μετά τον εμβολιασμό (απαιτούμενος χρόνος παραγωγής αντισωμάτων κατά του ιού) και διαρκεί για μερικούς μήνες.

7. Πότε πρέπει να γίνεται ο αντιγριπικός εμβολιασμός;

Η καλύτερη περίοδος είναι Οκτώβριος-Νοέμβριος κάθε έτους. Σε περιπτώσεις πανδημίας γρίπης ο εμβολιασμός γίνεται χωρίς χρονικό περιορισμό με στόχο την μείωση των κρουσμάτων.

8. Πότο αποτελεσματικό είναι το αντιγριπικό εμβόλιο;

Η αποτελεσματικότητά του είναι 60-70%. Σε ηλικίες >65 ετών μελέτες έχουν αποδείξει ότι μειώθηκε ο κίνδυνος νοσηλείας για πνευμονία κατά 30%, ενώ ο κίνδυνος θανάτου από τις επιπλοκές της νόσου μειώθηκε 50%.

9. Πόσο ασφαλές είναι το εποχικό αντιγριπικό εμβόλιο;

Το εποχικό εμβόλιο είναι ανεκτό και ασφαλές. Οι ανεπιθύμητες ενέργειες που έχουν αναφερθεί σε πολύ μικρά ποσοστά είναι: τοπικός ερεθισμός στο σημείο της ένεσης, κεφαλαλγία, αίσθημα αδυναμίας, αρθραλγίες. Πολύ σπάνια μπορεί να εμφανιστεί αλλεργική αντίδραση, σε άτομα που δεν ενημέρωσαν ή δεν γνώριζαν την αλλεργική τους προδιάθεση.

10. Ποιοι δεν πρέπει να κάνουν το αντιγριπικό εμβόλιο;

Οι αντενδείξεις αφορούν συγκεκριμένες κατηγορίες: **A)** Άτομα με ιστορικό αλλεργίας στο αυγό ή σε κάπιο από τα συστατικά του εμβολίου. **B)** Άτομα που εμφάνισαν αλλεργική αντίδραση σε προηγούμενο αντιγριπικό εμβολιασμό. **Γ)** Άτομα που ήδη νοσούν από κάποια ίωση και έχουν συμπτώματα. Πρέπει να υποχωρήσουν τελείως τα συμπτώματα για να εμβολιασθούν. **Δ)** Άτομα με ιστορικό συνδρόμου Guillain-Barre (σπάνιο νευρολογικό νόσημα που επηρεάζει περιφερικά νεύρα με άγνωστη ακριβή αιτιολογία. Μπορεί να παρουσιασθεί μετά από ίωση και συνήθως οι περισσότεροι αισθενείς αναρρώνουν πλήρως).

Ο έγκαιρος αντιγριπικός εμβολιασμός προστατεύει. Αν είστε στις ομάδες που αναφέρθηκαν επικοινωνήστε με τον ιατρό σας και προφυλάξτε τον εαυτό σας.

Καλό χειμώνα!

* Η κα Ασημίνα Ζανιά-Τσιμάρα είναι

πνευμονολόγος-φυματιολόγος. Σπούδασε στην Ιατρική του Πανεπιστημίου Πατρών και πραγματοποίησε την εξειδίκευση της στο Πανεπιστημιακό Νοσοκομείο Ρίου. Πλέον προσφέρει τις ιατρικές της υπηρεσίες σε ιδιωτικό επίπεδο.

Σχολή Γονέων της ενορίας Αγ. Ανδρέου Εγλυκάδος

Σήμερα Σάββατο 20 Οκτωβρίου, στις 4 το απόγευμα θα τελεσθεί ο καθιερωμένος Αγιασμός από τον π. Κων/νο Αθανασόπουλο, επί τη ενάρξει των κατηχητικών μαθημάτων και άλλων δραστηριοτήτων της Σχολής Γονέων της ενορίας Αγ. Ανδρέου Εγλυκάδος.

Η ενορία της Εγλυκάδος έχει ιδρύσει αυτή τη σχολή με σκοπό να προσφέρει στα νέα ζευγάρια και γονείς τη θαλπωρή της μητέρας Εκκλησίας αλλά και τρόπους σωστής διαπαδαγώγησης και συμπεριφοράς των γονέων προς τα παιδιά αλλά και μεταξύ των.

Τη σχολή διευθύνει η πρεσβυτέρα-εκπαιδευτικός Σπυρίδούλα Μουχτούρη - Αθανασοπούλου

ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΣΤΕΓΗ ΠΑΤΡΩΝ

(Παντανάσσης 61)

Την Κυριακή 21 Οκτωβρίου 2012 η Χριστιανική Στέγη Πατρών με την ευλογία του Σεβασμιώτατου Μητροπολίτου μας κ.κ. Χρυσοστόμου κάνει έναρξη των εργασιών της νέας πνευματικής περιόδου.

Το πρώι μεσημέρι στον Ιερό Ναό Αγ. Ιωάννου του Θεολόγου (παρεκκλήσιο Αρχιεπισκοπής) θα τελεσθεί Θεία Λειτουργία Έναρξη Όρθου 7:15.

Το δε εσπέρας και ώρα 7.00 μ.μ. στην αίθουσα ομιλιών της Χριστιανικής Στέγης Πατρών, Παντανάσσης 61, θα τελεσθεί αγιασμός και θα ομιλήσει ο π. Βασίλειος Μπλάνας με θέμα:

"Μη φοβού το μικρόν ποίμνιον"
(Λουκ. Ιβ' 32)

"Η δύναμη και η αποστολή των ολίγων"

Πανηγυρίζει το Παρεκκλήσιο της Αναπλαστικής Σχολής

Την Πέμπτη 25 Οκτωβρίου 2012 εορτάζει το Παρεκκλήσιο της Αναπλαστικής Σχολής Πατρών (Ιωνίας 47) επί της εορτή της Αγίας Ταβιθάς ελεήμονος.

- Την Τετάρτη 24 Οκτωβρίου 2012 και ώρα 6:00 μ.μ. θα τελεσθεί Μέγας Πανηγυρικός Εσπερινός μετά θείου Κηρύγματος.

Θα ψάλλει η χορωδία της νεανικών ομάδων της Αναπλαστικής Σχολής Πατρών.

Την Πέμπτη 25 Οκτωβρίου 2012 και ώρα 7:00 π.μ. θα ψαλλεί ο Όρθρος και εν συνεχεία Πανηγυρική Θ. Λειτουργία.

Φώτιος & Ευφροσύνη Καραβίτη Optical Center

Παντανάσσης 43 και Κορίνθου
στον πεζόδρομο

Μειώσαμε τις τιμές σε γυαλιά ηλίου
ή γυαλιά οράσεως, δύναμη η ποιότητα
παραμένει στο ύψος της!

Τηλ.: 2610/621.800 - 6945-783.799 ΠΑΤΡΑ

ΑΓΙΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ (από το 1928) "ΤΖΕΛΑΤΗ

ειδη θειας λατρειας - Δωρά

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΤΖΕΛΑΤΗΣ

Έκθεση Αγιογραφίας,
γκραβούρες αυθεντικές

ΓΕΡΟΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 29Α - ΠΑΤΡΑ
ΤΗΛ.: 2610/272.692, ΟΙΚΙΑΣ: 2610/329.930

Ο Εκκλησιολόγος Ο Αγιασμός στην Χριστιανική Εστία Πατρών από τον Σεβ. Μητροπολίτη μας κ.κ. Χρυσόστομο

Ο Σεβασμιώτατος, τέλεσε τον Αγιασμό και ακολούθησε η ενακτήρια ομιλία του Ποιμενάρχου μας στην κατάμεστη αίθουσα της Αδελφότητος.

Ευχαρίστησε για άλλη ακόμη μια φορά την

Με τις ευχές και τις ευλογίες του Σεβασμιώτατου Μητροπολίτου Πατρών κ. κ. Χρυσοστόμου ξεκίνησε την περασμένη Κυριακή το απόγευμα το Πνευματικό έργο της Χριστιανικής Εστίας Πατρών.

Η ΕΛ.Α.Σ. γιορτάζει τον Προστάτη της Άγιο Αρτέμιο

Σήμερα Σάββατο 20 Οκτωβρίου η Ελληνική Αστυνομία εορτάζει τον Προστάτη της Μεγαλομάρτυρα Άγιο Αρτέμιο.

Στο πλαίσιο του εορτασμού, από τη Γενική Αστυνομική Διεύθυνση Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδος, προγραμματίσθηκαν θρησκευτικές εκδηλώσεις.

Συγκεκριμένα, χθες Παρασκευή παραμονή της εορτής στις ώρα 6 μ.μ. εψάλλη Μέγας Εσπερινός, μετ' αρτοκλασίας, στον Ιερό Ναό των Αγίων Αρτεμίου και Χρυσοστόμου (παρεκκλήσιο Ιεράς Μονής Γηροκομείου), χοροσταύοντας του Σεβασμιώτατου Μητροπολίτου Πατρών κ.κ. Χρυσοστόμου.

Σήμερα Σάββατο θα τελεσθεί πανηγυρική Θεία Λειτουργία, στον ως άνω εορτάζοντα Ιερό Ναό, ενώ στις 11 π.μ. θα τελεσθεί Διοξολογία στον Ιερό Ναό Αγίου Ανδρέου.

Σημειώνεται ότι κατά το εφετινό εορτασμό η Γενική Αστυνομική Διεύθυνση αντί δεξιώσεως θα διαθέσει το σύνολο των χρημάτων στην Μ.Κ.Ο. «Αποστολή» της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Αθηνών.

* Επίσης στο πλαίσιο του εορτασμού, θα πραγματοποιηθεί από την ερχόμενη Δευτέρα έως και την Παρασκευή πανελλήνια εθελοντική αιμοδοσία του προσωπικού της Ελληνικής Αστυνομίας, η οποία διοργανώνεται από τη Διεύθυνση Υγειονομικού του Σώματος.

Ιερός Ναός Αγίας Μαρίνης Πατρών

Την Δευτέρα 22 Οκτωβρίου 2012 και ώρα 5 μ.μ. εις τον Ιερό Ναό Αγίας Μαρίνης Πατρών θα τελεσθεί Ιερά Παράκληση στον Άγιο Φιλούμενο που μαρτύρησε τον Νοέμβριον του 1979.

Θα ομιλήσει ο ηγούμενος της Ιεράς Μονής Αγίας Φωτεινής (Σαμαρείας, Πατριαρχείου Ιεροσολύμων) και Πνευματικό τέκνον του Αγίου, Αρχιμανδρίτης π. Ιουστίνος, ο οποίος ήλθε στην πόλη μας από τους Αγίους Τόπους.

ΙΕΡΟΣ ΝΑΟΣ ΑΓΙΟΥ ΓΕΡΑΣΙΜΟΥ ΠΑΤΡΩΝ

Με κάθε μεγαλοπρέπεια πανηγυρίζει σήμερα 20 Οκτωβρίου ο Ιερός Ναός του Αγίου Γερασίμου Πατρών την επέτειο της πρώτης Ανακομιδής του σκηνώματος τού Αγίου.

Της πανηγυρικής Θείας Λειτουργίας, θα προστή και θα ομιλήσει ο Αρχιμανδρίτης π. Θεόκλητος Παντελίδης, Αδελφός της Ιεράς Μονής Παναγίας της Γηροκομιτίσ-

σης. Σήμερα το απόγευμα στις 6.00 μ.μ., Αναστάσιμος Εσπερινός και Λιτάνευση της Ιεράς Εικόνος δια των οδών Ακτή Δυμαίων - Ιεροθέου - Κορίνθου - Β. Ηπείρου - Ιερός Ναός.

Χθες παραμονή της εορτής τελέσθηκε Μέγας Εσπερινός μετ' αρτοκλασίας, όπου τον Θείο Λόγο κήρυξε ο Ιεροκήρυκας της Ι.Μ. Πατρών π. Τιμόθεος Παπασταύρου. Το βράδυ τελέσθηκε Ιερά Αγυρυπνία από τον εφημέριο του Ναού π. Ανδρέα Πολίτη.

ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΕΣΤΙΑ ΠΑΤΡΩΝ (Μιαούλη 57)

Θα ομιλήσει ο Αρχιμανδρίτης Αστέριος Χατζηνικολάου

με θέμα:
Φως στο μυστήριο του πόνου

Κυριακή 21 Οκτωβρίου '12
Ώρα 6.00 μ.μ.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΣΥΛΛΟΓΛΥΠΤΑ ΧΕΙΡΟΠΟΙΗΤΑ

ΠΕΡΙΚΛΗΣ Γ. ΘΕΟΦΑΝΗΣ

☒ ΤΕΜΠΛΑ	☐ ΠΡΟΣΚΥΝΗΤΑΡΙΑ
☒ ΘΡΟΝΟΙ	☐ ΕΠΙΤΑΦΙΟΙ
☒ ΑΜΒΩΝΕΣ	☐ ΚΑΡΕΚΛΕΣ
☒ ΠΑΓΚΑΡΙΑ	☐ ΣΤΑΣΙΔΙΑ

Αλεξ. Υψηλάντου 106
& Αγ. Νικολάου - Πάτρα
Τηλ.: 2610 278.829
- Κιν.: 6944 766.005

ΕΙΣΗΓΗΣΗ ΣΕΒΑΣΜΙΩΤΑΤΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΠΑΤΡΩΝ κ. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ

Θέμα: «Η ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΠΟΧΗ ΤΩΝ ΜΝΗΜΟΝΙΩΝ»

Α'

**Μακαριώτατε,
Σεβασμιώτατοι Άγιοι Αδελφοί**

Την ώρα που ανετέθη από την Ιερά Σύνοδο στην ελαχιστότητά μου η ανάπτυξη του θέματος, «Η ποιμαντική της Εκκλησίας στην εποχή των μνημονίων», ενώπιον του σεπτού Σώματος της Ιεραρχίας, αισθάνθηκα όντας μέγια πνευματικό βάρος έναντι όλων υμάντων, καθ' όσον γνωρίζω ότι άπαντες οι Αρχιερείς διακατεχόμεθα, από την συνείδηση της ευθύνης για την επιπλέοντα του ιερού μας χρέους έναντι του Θεού και των ανθρώπων, πάντοτε, ιδιαιτέρως σήμερα, στην δύσκολη εποχή που ζούμε και στους απνευμάτιστους καιρούς που διερχόμεθα.

Αισθάνθηκα όμως και την ανάγκη να υπακούσω στην εντολή, προκειμένου να συνεισφέρω στην όλη προσπάθεια της Αγίας μας Εκκλησίας και να καταθέσω σκέψεις τινάς, οι οποίες θα δώσουν την ευκαιρία και το ένασμα για ένα γόνιμο διάλογο προς εξεύρεση προσφόρων λύσεων στα προβλήματα που αντιμετωπίζουμε, ως Εκκλησία, στους χαλεπούς καιρούς μας.

Μακαριώτατε, Άγιοι Αδελφοί, σας ευχαριστώ εκ βάθους καρδίας για την τιμή στο πρόσωπό μου.

Ο τίτλος είναι προκλητικός, ως εύστοχα ειπώθηκε εν Συνόδω, κατ' αρχάς. Άλλα η Εκκλησία ήδη ευρίσκεται στην πρόκληση να σταθή και στέκεται αυτή την σπιγμή απέναντι στην κρίση και τα μνημόνια, τα οποία τόσο συνεζητήθησαν, επροβλημάτισαν, αναστάτωσαν, απεγόργιτεσαν και συνελόντεις επειν, έθεσαν σε δεινή περιπτέτεια τον Λαό μας.

Δεν είναι πρωτόγνωρη η κατάσταση αυτή για την Εκκλησία. Δεν είναι η πρώτη φορά που η Εκκλησία βρίσκεται ενώπιον τέτοιων και τόσο μεγάλων δυσκολιών.

Σε εποχές και περιόδους μεγάλων δοκιμασιών αναδεικνύεται περισσότερο, η λαμπρότης της Εκκλησίας, όχι με την έννοια της κοσμικής, της θεατής δόξας, αλλά υπό την έποψη της θυσιαστικής προσφοράς, αφού μόνο αυτή έχει την δυνατότητα, ως Σώμα Χριστού, να δώσῃ στην ανθρώπινη προσωπικότητα ουράνια σημασιολόγηση και κύρος αθανασίας.

Σε τέτοιες εποχές αποδεικνύεται ότι μόνο η Εκκλησία μπορεί να απελευθερώσῃ δυνάμεις που ως πλήμμυρα ζωής, μέσα από τους κρουνούς της αγάπης, θεραπεύουν τις ψυχικές και σωματικές ανάγκες και επουλώνουν τις επωδύνες πληγές των ανθρώπων. Η τωρινή κρίση είναι πρωτίστως ηθική και πνευματική, που οδηγεί σε κοινωνικοπολιτική και οικονομική. (Υπερκατανάλωση, υλοζωισμός, απληστία, εγωισμός, επίδειξη, πλείστα πάθη, δυσαναλογία μεταξύ παραγωγής και κατανάλωσης, διεκδίκηση αυθαιρέτων δικαιωμάτων και παραμέληση υποχρεώσεων και καθηκόντων, έλλειψη κοινωνικής ευθύνης και συνοχής, εκκοσμίκευση που οδηγεί στην απουσία στόχων και νόματος της ζωής και στην έλλειψη ελπίδος, υποτίμηση της εσωτερικής ελευθερίας, ως προϋπόθεση της αντιμετώπισης της εξωτερικής δουλείας που δημιουργεί την οικονομική και κοινωνική κρίση, υποταγή της πολιτικής στην οικονομία, και κυρίως η απομάκρυνση από τον Θεό, μας αδηγήσαν μέχρις εδώ).

Όλοι πιστεύουν-πιστεύουμε ότι τα μνημόνια είναι αποτέλεσμα των τελευταίων καταστάσεων, όπως διεμορφώθησαν μετά από το ολοκληρωτικό γκρέμισμα των αξιών σ' αυτό τον τόπο, το ξεθεμέλιωμα των βάσεων επί των οποίων ερείδετο το οικοδόμημα.

Όμως, τα μνημόνια, χρόνια τώρα, ετοιμάζονταν σε συνεργασία ημετέρων και ξένων, ώστε να αφαιρεθή κάθε ικμάδα από αυτόν τον τόπο και τον Λαό μας. Έχουν σκοτεινό παρελθόν και κυριοφρήθηκαν προς «εξυπηρέτηση» της παγκοσμιοπόλησης.

Η κατάσταση στην χώρα μας, χειροτερεύει από το 1980. Το δημόσιο χρέος από τότε απογειώνεται. Αυτό οφείλεται στην αδυναμία του κράτους να φορολογήσει με αποτελεσματικό και στοιχειωδώς δίκαιο τρόπο, αλλά και σε άλλες πολλές αιτίες που δεν είναι της

παρούσης, να αναφέρωμε. Στο τέλος της εφαρμογής του μνημονίου, λένε οι ειδικοί, το δημόσιο χρέος θα εγγίζει το 167% του Ακαθαρίστου Εθνικού Προϊόντος (ΑΕΠ).

Έτσι λοιπόν, εφθάσαμε στην δεινή κατάσταση που έχει περιέλθει η χώρα μας και στην φρικτή απελπισία των Ελλήνων, η οποία ως ένα απαίσιο νέφος επικάθησε πάνω στα κεφάλια μας.

Καθημερινώς, ο τύπος, τα ΜΜΕ γενικώς, βομβαρδίζουν τους πάντες με απαισιοδοξία, καταστροφολογικά μηνύματα και επιτείνουν την δεινή συμφορά που πλήττει την Πατρίδα μας [1].

Β'

Στην Ιερά Σύνοδο της Ιεραρχίας της Εκκλησίας της Ελλάδος, 2.10.2012

η οποία έσφυζε κάποτε από ζωή, τώρα στις περισσότερες περιοχές, έχει συρρικνωθή και εργιώσει.

Το ποίμνιο της Εκκλησίας μας αντιμετωπίζει πνευματικά προβλήματα, αλλά και προβλήματα πλέον επιβίωσης, αφού συνεχώς του αφαιρείται η δυνατότητα να έχη τα απαραίτητα, εξ αιτίας των δυσβάστακων μέτρων, τα οποία του επιβάλλουν οι δανειστές, πιέζοντας την εκάστοτε Ελληνική Κυβέρνηση.

Η κατάσταση κάθε ημέρα διαγράφεται και ζοφε-

σχόλησης το δεύτερο εξάμηνο του 2012 και στον τομέα των κατασκευών.

Οι προβλέψεις των Ευρωπαίων εξακολουθούν να είναι απαισιοδοξες και όλοι εκτιμούν ότι τα παραπάνω ποσοστά θα αυξηθούν!

Το ποσοστό φτώχειας, θα φτάση το 75% ή και 80%, η ανεργία (με επίσημα στοιχεία) θα ξεπεράση το 25%.

Μιλάμε, λοιπόν, για μια τραγική κατάσταση από πλευράς οικονομίας.

Όμως το χειρότερο είναι άλλο.

Αυτός ο Λαός που μαστίζεται, τώρα από αυτή την κρίση και βρίσκεται σε απόγνωση, έχει προ πολλού χτυπηθή αλύπητα και στον πνευματικό τομέα. Έχει χάσει τα πνευματικά του ερείσματα. Τον απέκοψαν από τις ρίζες του, τον αποξένωσαν από την παράδοσή του. Διέλυσαν τους θεσμούς που του έδιναν αντοχή, ώστε να ξεπεράσῃ τις δυσκολίες. Δηλητηρίασαν την ψυχή του με το μίσος εναντίον της μητρός και τροφού του, της Ορθοδοξού Εκκλησίας δηλαδή. Τον έρριξαν με σύστημα και μεθοδικότητα στην ψεύτικη ευμάρεια. Τον έπεισαν με ψέματα, ότι η ευτυχία εξαρτάται από τα κοσμικά πράγματα, και ότι σημασία για την ζωή του έχει το δόγμα: «Φάγωμεν, πίωμεν, αύριον γαρ αποθνήσκομεν». Έτσι λαβωμένος, ή καλύτερα εξουθενωμένος πνευματικά, έζησες από τις ζείδωρες πηγές που τον τροφοδότησαν τόσους αιώνες, βασανίζεται να ξεπεράσῃ την κρίση, ενώ στον τράχηλο του προστίθενται κάθε ημέρα καινούργιες αλυσίδες.

Τα αποτελέσματα αυτής της πιέσεως είναι πολύ άσχημα. Αναφέρομε ενδεικτικά τα παρακάτω:

1. Η δυσκολία αντιμετωπίσεων των βασικών αναγκών της ζωής. Η ευμάρεια την οποία ζήσαμε προ της κρίσεως, ήταν μια ψεύτικη κατάσταση, μια «φουύσκα», όπως έχει ευστόχως χαρακτηρισθή, ένα μεγάλο ψέμα, το οποίο επέτρεψε στους Έλληνες να κάνουν πολλά ανοίγματα (δάνεια κλπ), με αποτέλεσμα να μη δύνανται πλέον να τα αποπληρώσουν.

2. Η απόγνωση, εξ αιτίας των πολλών δυσκολιών. Η κατάσταση είναι αντισυχητική, ή καλύτερα, θα ηδυνάμεθα να είπωμε, απογοητευτική. Οι άνθρωποι έχουν καταντήσει, ζαλισμένοι κοπάδι, και περπατούν στους δρόμους, ως νυχτωμένοι στρατοκόποι αποσταμένων και σβησμένων ελπίδων.

3. Τα απονεοημένα διαβήματα των απελπισμένων ανθρώπων εξ αιτίας της ανεργίας, της φτώχειας και της οικονομικής δυσπραγίας, είναι πλέον καθημερινότης.

Πρωτοφανή ποσοστά κατάθιψης και αυτοκτονικών τάσεων διαπιστώνονται στην Ελληνική κοινωνία, καθώς το άγχος, η αγωνία και η οικονομική δυσπραγία εξωθούν μεγάλη μερίδα πολιτών στην απόγνωση και την αυτοκαταστροφή. Δυστυχώς οι αριθμοί μιλούν από μόνο τους. Οι αυτοκτονίες έχουν αυξηθή κατά 22% την διετία 2009-2011, και τα αιτήματα πολλών από ανθρώπους που αντιμετωπίζουν σοβαρά προβλήματα αυτή την περίοδο, προς τις υποστηρικτικές ομάδες, έχουν αυξηθή κατά 20-30%, επεσήμαναν κατά την διάρκεια συνέντευξης τύπου, ειδικοί Επιστήμονες με αφορμή το 38ο Πανελλήνιο ετήσιο ιατρικό Συνέδριο που έγινε στην Αθήνα.

«Η μείωση του εισοδήματος, η ανεργία, η οικονομική δυσχέρεια είναι βέβαιο ότι αποτελούν παράγοντες κινδύνου για την εκδήλωση καταθλιπτικής συμπτωματολογίας» (Ελευθέριος Λύκουρας, Διευθυντής Ψυχιατρικής Κλινικής του Νοσοκομείου «ΑΤΤΙΚΟΝ»). Εμείς προσθέτομε και η πνευματική κατάπτωσης

ων από το αλκοόλ και τα ναρκωτικά και αναμένεται, κατά τους ειδικούς, αύξηση και αυτού του φαινομένου.

«Η οικονομική κρίση που ζούμε σε πολλές χώρες του κόσμου, και ιδιαίτερα εμείς στο Νότο της Ευρώπης, έχει οδηγήσει εκατομμύρια ανθρώπων σε κατάθλιψη και συχνά σε απόγνωση. Σήμερα όλο και περισσότερο συνειδητοποιείται ότι η οικονομική κρίση είναι αποτέλεσμα μιάς γενικότερης κοινωνικής κρίσεως, μιάς κρίσεως αξιών. Από κοινωνία ελευθέρων προσώπων, φθάσαμε στο σημείο όλόκληροι λαοί να γίνωνται υποψήφιοι δύολοι απροσώπων ομάδων...» (Αρχιεπίσκοπος Αλβανίας Αναστάσιος).

4. Η Μετανάστευση. Τα μηνηδόνια εγέννησαν και το νέο μεταναστευτικό ζήτημα, υπό την έννοια, ότι αναγκάζονται πολλά παιδιά μας να ξενιτεύωνται προκειμένου να βρούν εργασία και τρόπους αντιμετώπισης της ζωής. Ξαναζούμε σκηνές της δεκαετίας του '60. Εμείς τουλάχιστον οι ορεινοί Πελοποννήσιοι έχουμε ακόμα στα αυτιά μας τον θρήνο των μανάδων που αποχωρίζονταν τα παιδιά τους, όταν έφευγαν για τα ξένα.

Οι στατιστικές είναι ανησυχητικές. Το 2012 από την επαρχία μας (Πάτρα και ευρύτερη περιοχή), πολλοί νέοι έφυγαν για την την Αυστραλία και για την Γερμανία. Οι περισσότεροι από αυτούς πέρασαν από το Γραφείο μας, για να ζητήσουν την μεσολάβηση μας, στις Εκκλησίες των χωρών αυτών, ώστε να τύχουν μιάς πρώτης βοηθείας. Η Ελλάδα αυτήν την στιγμή χάνει τους νέους και παραγωγικούς πολίτες. Υπάρχει άμεσος κίνδυνος πλέον για στασιμότητα στην πατρίδα μας. Ο ενεργός πληθυσμός της χώρας, το έμψυχο δυναμικό, συνεχώς μειώνεται. Δυστυχώς δημιουργείται ένα κενό, το οποίο θα καλυφθή μοιραία και από ξένους, δηλωμένους ή παρανόμους μετανάστες, οι οποίοι φτάνουν στην Πατρίδα μας με τον κίνδυνο προτών πυλών για αλλοίωση του πληθυσμού της χώρας.

Το πολύ μεγάλο ζήτημα, που ποιγεννητικότητα, σε συνδυασμό με την μετανάστευση του ενεργού νεανικού δυναμικού της χώρας, θα δημιουργήση στην συνέχεια τεράστια προβλήματα στην Ελλάδα.

Σύμφωνα με μελέτη του Τμήματος Κοινωνικής Πολιτικής στο Πάντειο Πανεπιστήμιο το ποσοστό των νέων που ζητούν εργασία με προοπτική το εξωτερικό, εγγίζει το 43% στις ηλικίες 15-24 ετών, ενώ ο αντίστοιχος δείκτης ανεργίας στην Γαλλία σε ηλικία κάτω των 24 ανέρχεται μόνο στο 22%, (σε σύγκριση με την χώρα μας).

Βάσει της ίδιας μελέτης, 1 στους 2 κάτω των 29 ετών στην Ελλάδα είναι άνεργος. Από το 2008 μέχρι σήμερα έχουν μεταναστεύσει πάνω από 50.000 νέοι άνθρωποι. [2]

Όμως δεν θε παραλείψω και την άλλη διάσταση του προβλήματος που ακούει στο όνομα «Παράνομη Μετανάστευση», ή «Λαθρομετανάστευση», και η οποία διάσταση αποτελεί μια «ωρολογιακή», άκρως επικίνδυνη, βόμβα για την χώρα μας. Σε κάποιες περιοχές και Μητροπόλεις, όπως είναι η Πάτρα, έχουμε βιώσει την τραγικότητα αυτής της καταστάσεως, με τις όποιες, συγκλονιστικές, ανθρώπινες, ή άλλες διαστάσεις της.

Ας μου επιτραπεί να θέξω εν ολίγοις το θέμα αυτό. Τώρα που αντιμετωπίζουμε, ως Λαός, τεράστιες δυσκολίες, θεωρείται από τον κόσμο ως ένα επιπλέον βάρος η παρουσία των ανθρώπων αυτών. «Τώρα που δεν έχουμε εμείς να ζήσωμε, εσείς θα φροντίζετε και τους ξένους;», μου λένε κάποιοι στην Επαρχία μου.

Γιά μας, για την Εκκλησία δηλαδή, το θέμα αυτό έχει πολύ μεγάλο βάθος, αφού σχετίζεται άμεσα με την ποιμαντική μας διακονία. Ενώπιον μας έχουμε εικόνες Θεού, και καλούμεθα να συμπειριφερθούμε ως άνθρωποι Θεού, προσφέροντες ο,τι είναι δυνατόν στις δυστυχισμένες αυτές υπάρξεις, που έφθασαν εδώ με τασακισμένες τις ψυχές και τα όνειρα. Είναι αλήθεια, ότι οι περισσότεροι εξ αυτών, εξαθλιώμενοι καθώς φτάνουν στον τόπο μας, δεν διαθέτουν ισχυρές αντιστάσεις, δεν έχουν ηθικές αρχές και αξέις, γιατί δεν έζησαν σε κατάλληλα περιβάλλοντα και κατάλληλες συνθήκες. Όμως εμείς δεν είναι δυνατόν, να αρνηθούμε την χριστιανική μας ιδιότητα.

Πολλά είναι όντως και μεγάλα τα προβλήματα ένεκαι αυτής της καταστάσεως στη χώρα μας. Ένα καράβι χωράει και αντέχει συγκεκριμένο αριθμό ανθρώπων. Σε αντίθετη περίπτωση βουλιάζει. Ο λαός καθημερινά το φωνάζει και μείς το επισημαίνουμε στην πολιτεία, γιατί αγαπάμε αυτούς τους ανθρώπους. Αυτό το καράβι που λέγεται Ελλάδα, δεν θα αντέξῃ άλλο. Όπτε και οι αδελφοί μας αυτοί θα μπορέσουν πλέον να οικονομηθούν [3].

Η τραγική κατάσταση στην οποία ευρίσκονται, οι αδελφοί μας μετανάστες αυτής της κατηγορίας, μας υποχρεώνει να υψώσωμε φωνή διαμαρτυρίας προς κάθε κατεύθυνση για την εκμετάλλευση, για το δουλεμπόριο, και να απαιτήσωμε από την Ελληνική Πολιτεία σε συνεργασία με τους διεθνείς οργανισμούς, να μεριμνήση για την περιστολή του προβλήματος.

Ακόμη, να γνωστοποιήσωμε προς τις ανθρωπιστικές Ελληνικές και Διεθνείς Οργανώσεις του κόσμου, ότι πολλά από τα παιδιά που φτάνουν όπως-όπως μέχρις εδώ, όσα σωθούν από πνιγμούς και άλλα δεινά, ή αργοπεθαίνουν, ή τυγχάνουν εκμετάλλευσης σεξουαλικής, ή γίνονται βαπτοράκια κ.ο.κ. [4].

Γ' ΤΙ ΔΕΩΝ ΓΕΝΕΣΘΑΙ 1. Πνευματική στήριξη

Αυτός ο Λαός χρειάζεται στηρίγματα πνευματικά, χρειάζεται αγάπη, ελπίδα, νόημα ζωής... Τώρα είναι η ώρα της Εκκλησίας. Αυτό, ευτυχώς, το έχουν κατανοήσει όλοι οι άνθρωποι διότι η μόνη απαντοχή τους, ο μόνος χώρος που τους απέμεινε, η μόνη δύναμη η οποία στέκεται δίπλα τους και προσπαθεί να τους παράσχη αναψυχή, με την διπτή έννοια του όρου, ψυχική, πνευματική δηλαδή, αλλά και υλική, είναι η Εκκλησία. Η Εκκλησία γνωρίζει και βιώνει την αλήθεια, ότι «ο άνθρωπος είναι μικτός προσκυνητής, επόπτης της ορωμένης κτίσεως και μύστης της νοούμενης» (Άγιος Γρηγόριος ο Θεολόγος).

Καὶ βέβαια καλώς πράττομε προσφέροντες ο,τι είναι δυνατόν, και κατά τον καλύτερο τρόπο, σε υλικά αγαθά, για να μπορέσουν να ζήσουν οι άνθρωποι, εξαντλούντες τα όρια των δυνατοτήτων μας και «στίβοντες» πολλάκις και αυτά τα ράσα μας, διότι αυτό επιτάσσει το καθήκον μας, αλλά αυτό είναι το ένα μέρος. Καί οι γυναικώντες των Ναών μας, ως είπε εύστοχα κάποιος Ιερεύς, έχουν μετατραπή σε «Super Market» για να αντιμετωπίσουν οι ανάγκες των συνανθρώπων μας.

• Το πρώτο μέλημά μας, είναι να στηρίξωμε πνευματικά τον άνθρωπο, να του δώσωμε ελπίδα, δύναμη και παρηγορία. Η Εορτή της Κοιμήσεως της Θεοτόκου, αλλά και οι δεκαπέντε ημέρες προ της ως είρηται εορτής, μας εβεβαίωσαν ότι ο Λαός πλέον μόνο την Εκκλησία εμπιστεύεται. Έχει δίκη ο Λαός, διότι ουδέποτε η Εκκλησία, φιλόστοργος μάνα υπάρχουσα, επρόδωσε τα παιδιά της, αλλά προκινήθηκε πάντοτε την επιστήμη των ιατρών προβλημάτων τους. Προέβαλλε πάντοτε τον Παράκλητον, ο οποίος όλον συγκροτεί τον θεσμό της Εκκλησίας, αλλά και την Παραμυθίαν πάσης ψυχής, θλιβομένης και καταπονουμένης, την πασεβάσμια μορφή, της Παμμακαρίστου Παναγίας μας, η οποία με το γλυκύ της και παρήγορο βλέμμα, αγκαλιάζει στοργικά όλους τους ανθρώπους.

Τα παρακλητικά-παραμυθητικά κείμενα των Αγίων Πατέρων, είναι μέγα βάλσαμο και μέγας επιστηριγμός. Μερικά από αυτά κυριολεκτικά συγκλονίζουν τις ψυχές. Αυτά τα κείμενα είναι πραγματικοί θησαυροί και δυστυχώς δεν τα γνωρίζει ο κόσμος. Αναφέρομε ενδεικτικά από τα κείμενα του Ιερού Χρυσοστόμου, τα εξής: (Ο Ιερός Χρυσοστόμος βάζει στο στόμα του Κυρίου, λόγους αγάπης πατρικής) «Εγώ πατήρ, εγώ αδελφός, εγώ Νυμφίος, εγώ οικία, εγώ τροφεύς, εγώ ιμάτιον, εγώ ρίζα, εγώ θεμέλιον. Παν όπερ αν θέλης εγώ. Μηδενός εν χρείᾳ καταστής. Εγώ δουλεύσω. Ήλθον γαρ διακονήσαι, ου διακονηθήναι. Εγώ και φίλος και ξένος και κεφαλή και αδελφός και μήτηρ. Πάντα εγώ μόνον οικείως έχε προς εμένης. Εγώ πένης διά σε και αλήτης διά σε, επί σταυρού διά σε, επί τάφου διά σε, άνω υπέρ σου έντυγχάνω τω πατέρα του Πατέρος. Πάντα μοι συ και αδελφός και συγκληρούμος και φίλος και μέλος. Τι πλέον θέλεις; Τι τον φιλούντα αποστρέψει; Τι τω κόσμω κάμνεις; Τι εις πίθον αντλείς τετρημένον; Τούτο γαρ εστιν εις τον παρόντα βίον πονείσθαι. Τι εις πυρ ξαίνεις; Τι τω αέρι πυκτεύεις»; (Ιωάννου Χρυσοστόμου). Απόσπασμα εκ της ΟΣΤ' (76) Ομιλίας αυτού του κατά Ματθαίον Ευαγγέλιον 24, 16-31, ΕΠΕ τομ.12,σελ. 34).

Και το άλλο χωρίο, εξ ίσου συγκλονιστικό από τον Ιερό Χρυσοστόμο «Δια σε την δόξαν εκένωσα, τον Πατέρα είασα και προς σε ήλθον τον μισούντα με και αποστρέφομενον και ουδέ ακούσαι βουλόμενον το όνομά μου. Κατεδίωξα και επέδραμον, ίνα σε κατάσωχ. Ήνωσά με και συνήψα εμαυτώ. Διά σε ενεπτύσθην, διά σε ερραπίσθην. Φάγε με, είπον, πίε με. Καί άνω σε έχω και κάτω συμπλέκομαι σοι. Ουχ απλώς μίγνυμαί σοι, αλλά συμπλέκομαι, τρώγομαι, λεπτύνομαι κατά μικρόν, ίνα πολλή η ανάκρασις γέννηται και η μίξι και η ένωσις.

</div

προς τους αδελφούς μας.

Βασική δίδασκαλία των Πατέρων της Εκκλησίας είναι ότι είμαστε διαχειριστές και όχι ιδιοκτήτες των υλικών αγαθών, και γι' αυτό τονίζουν την αλληλοπεριχωρηση και λειτουργική συνύπαρξη πλούσιων και πτωχών. «Η αγάπη έτεκεν την ακτημοσύνη, ουχί η ακτημοσύνη την αγάπην» (Ιερός Χρυσόστομος).

Σχετικά με το θέμα που εξετάζουμε καταθέτουμε τις παρακάτω σκέψεις:

3. Αντιμετώπιση της ανεργίας

1. Συνειδητοποίηση της καταστάσεως. Φοβούμαι ότι δεν έχομε στην Ελλάδα αντιληφθή το μέγεθος του προβλήματος.

2. Μελέτη εις βάθος του προβλήματος. Αυτό δεν έχει απασχολήσει, όσο θα έπρεπε, ούτε τους κυβερνητικούς παράγοντας. Γίνονται οι διαπιστώσεις αλλά λείπει η θεραπεία. (Σε συνάντηση που είχε ο Μακαριώτας στο Μέγαρο Μαξίμου με τον π. Πρωθυπουργό Λουκά Παπαδήμο και κορυφαία στελέχη της Κυβερνήσεως και της τοπικής Αυτοδιοίκησεως και στην οποία είχα την τιμή να τον συνοδεύω, όλα αυτά και ακόμη περισσότερα ετέθησαν επί της τραπέζης από τον Πρωκαθήμενο της Εκκλησίας μας, ενώ άπαντες παρεδέχθησαν τον καταλυτικό ρόλο της Εκκλησίας μας πάντοτε, ιδιαίτερα στην περίοδο των μνημονίων).

Χρειάζεται:

- Ανθρωπιστικός προσανατολισμός. Κέντρο του ενδιαφέροντός μας είναι ο άνθρωπος.
- Σωστός επαγγελματικός προσανατολισμός.
- Αξιοκρατία και ισότητα στην προσπάθεια εύρεσης εργασίας,
- Καθολική απαίτηση για αγώνες ώστε να επιτευχθούν τα παραπάνω.

3. Ειδική συμβουλευτική υπηρεσία στις Ιερές Μητροπόλεις, η οποία πολλά θα μπορούσε να προσφέρη, σε συνεργασία με άλλους φορείς και τοπικούς οικονομικούς παράγοντας.

(Η Υπηρεσία αυτή ενδεικτικά μπορεί να βοηθήσει εκτός από την πνευματική στήριξη, ως εξής:

- Πώς θα αποφύγουμε περιπτώσεις έξοδα.
- Τι θα μπορούσα να αξιοποιήσω από τα όσα έχω στη διάθεσή μου
- Είναι ανάγκη να μένω σε τόσο μεγάλο σπίτι;
- Αναζήτηση παντού για εξεύρεση εργασίας.
- Δεν έχω πλέον την πολυτέλεια να διαλέξω).

4. Να ανακαλύψωμε την κοινότητα και να καλλιεργήσωμε την απόδοση της αγροτικής μας οικονομίας. Πρόκειται για δυνατότητες, που παρέχει η πραγματική οικονομία και όχι η οικονομία του Χρηματιστρίου.

Η βίαιη και αλόγιστη εγκατάλειψη της υπαίθρου, η εσωτερική μετανάστευση, η συγκέντρωση πληθυσμού στις πόλεις (αστυφιλία), ο υδροεφαλισμός των μεγαλουπόλεων, έσπασαν τους κοινωνικούς ιστούς και μας μετέτρεψαν σε παθητικούς και παγιδευμένους ιδιώτες-καταναλωτές.

Τώρα είναι επίκαιρο, όσο ποτέ το σύνθημα, το οποίο μπορούμε να χρησιμοποιήσωμε, «πίσω στο χωριό», για τους νέους ανέργους που οφείλουν να ανακαλύψουν την αγροτική παραγωγή, μαζί με την ισορροπία φύσης, ανθρώπου και περιβάλλοντος, αλλά και την οικονομική ανεξαρτησία που μπορεί από αυτό να προκύψῃ. Βεβαίως η προσπάθεια αυτή πρέπει να συνοδεύεται και με την συνδρομή του Κράτους, με την μορφή οικονομικών επιχορηγήσεων, φορολογικών διευκολύνσεων κ.λ.π. Οι παρεμβάσεις μας, ως προς αυτή την κατεύθυνση, θα είναι πολύ ευεργετικές.

Η Ελλάδα μπορεί να απαντήση στην οικονομική κρίση, αν δημιουργήση ένα ισχυρό πλέγμα δραστηριοτήτων, το οποίο θα στηρίζεται στη γεωργία, κτηνοτροφία, αλιεία, δασοπονία σε συνδυασμό με τους τομείς του περιβάλλοντος, των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, της μεταποίησης αγροτικών προϊόντων και του τουρισμού. Εμείς μιλάμε και για θρησκευτικές, προσκυνηματικές, ιερές αποδημίες. Μπορούμε να εργαστούμε αποδοτικά, πάνω στον τομέα αυτού.

Να αναλάβωμε με υπευθυνότητα να πείσωμε ότι μόνο ένας σακάτης δεν μπορεί να δουλέψῃ, ότι στη γη μας δουλεύουν ξένοι και εμείς πολλές φορές πίνομε καφέ στους καφενέδες ανέμελοι.

Δεν είμαστε άχρηστοι. Έχουμε μυαλό, χέρια, πόδια, μάτια. Ας ξεκινήσωμε λοιπόν τον αγώνα. Ο κόσμος χρειάζεται έμπνευση. Να στραφούμε στα δικά μας αποθέματα. (Με τον όρο αποθέματα αναφερόμαστε στη βασική συστηματική αρχή, ότι κάθε σύστημα διαθέτει όλα όσα χρειάζεται για την επίλυση των προβλημάτων του και για να εντοπίσωμε αυτά τα αποθέματα, δεν αρκεί να εστιάζωμε στα προβλήματα, αλλά στην εύρεση των απαραίτητων λύσεων. Καθηγητής Κωνσταντίνος Κωτσιόπουλος).

Να στραφούν οι άνθρωποι σε παραγωγικές δικές μας δραστηριότητες, (Είναι εντυπωσιακό το γεγονός, ότι η διάκριση που κάνει η Οικονομική Επιστήμη μεταξύ παραγωγικών και μη παραγωγικών δραστηριοτήτων, έχει γίνει ήδη πολλούς αιώνες πριν, από τους

Πατέρας της Εκκλησίας. Στις πρώτες περιλαμβάνονται οι αγροτικές και μεταποιητικές εργασίες, ενώ στις δεύτερες όσες έχουν γνωρίσματα την ηδονιστική απόλαυση, την σπατάλη, την επίδειξη του πλούτου με καταναλωτική μανία).

Βάσει των ανωτέρω έχουν κατά μέγα μέρος δίκηο, όσοι μιλούν σήμερα και για τεχνητή κρίση, κατευθυνόμενη δηλαδή κρίση στην χώρα μας.

5. Συνεργασία Εκκλησίας-Πολιτείας, αρμόδιων δηλαδή Υπουργείων, ώστε να πληροφορούμεθα για τα προγράμματα του Οργανισμού Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού, ως και για τα προγράμματα Κοινωφελούς Εργασίας και Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας. Κάποιες Μητροπόλεις αξιοποίησαν την δυνατότητα αυτή, πολύ έξυπνα και αποδοτικά.

Στο σημείο αυτό θα αναφέρωμε ότι σύμφωνα με το άρθρο 1-52 της Συνθήκης για το Ευρωπαϊκό Σύνταγμα, «η Ένωση σέβεται και δεν θίγει το καθεστώς που έχουν σύμφωνα με το Εθνικό δίκαιο οι Εκκλησίες». Ενώ στην παράγραφο 3 του ίδιου άρθρου, αναφέρεται: «Η Ένωση διατηρεί ανοικτό, διαφανή και τακτικό διάλογο με τις Εκκλησίες..., αναγνωρίζοντας την ιδιαίτερη ταυτότητα και την συμβολή τους».

Βάσει του άρθρου αυτού, αναγνωρίζεται, εν προκειμένω, η ιδιαίτερη ταυτότητα και συμβολή της Ορθοδόξου Εκκλησίας στο κοινωνικό γίγνεσθαι της Ελληνικής συμμετοχικής Δημοκρατίας. Με άλλα λόγια, το κράτος οφείλει να αναγνωρίζει και την οικονομική συνδρομή της Εκκλησίας, και να δέχεται τις επενδυτικές της πράσεις (λ.χ. φωτοβολταϊκά), προς όφελος του φιλανθρωπικού και κοινωνικού της έργου.

6. Ενημέρωση των υπευθύνων, για την πραγματική εικόνα, η οποία υπάρχει στην κοινωνία μας, στη Μητρόπολή μας.

Πολλάκις οι πολιτικοί αγνοούν, ή ακριβέστερα θέλουν να αγνοούν, την πραγματικότητα. Εμείς έχομε την πραγματική στοιχεία, γιατί αν ποιμαίνωμε σωστά το Λαό μας, γνωρίζομε τις ανάγκες του.

Γνωρίζουμε τον πολύ καλό ρόλο, που έπαιξαν και πάζουν, και τις πολύ θετικές υπηρεσίες που προσέφεραν και προσφέρουν Αρχιερείς, οι οποίοι εκμεταλλεύονται θετικώς τις καλές γνωριμίες με υψηλά ιστάμενα πρόσωπα, ή με άλλους παράγοντες, ενημέρωσαν για θέματα και ζητήματα τα οποία ήσαν παντελώς άγνωστα στους συνομιλητάς των. Ας αξιοποιήσωμε αυτή την δυνατότητα.

7. Ψυχολογική-πνευματική υποστήριξη των ανέργων. Ένα σύμπτωμα το οποίο αντιμετωπίζουμε όλοι μας στην εξομόλογηση, αλλά και στις κατ' ίδιαν συζητήσεις, είναι το «σοκ» των προσερχομένων να αποθέουν στην μητέρα Εκκλησία τον πόνο τους και τα προβλήματά τους. Χρειάζεται νηφαλιότης για να αντιμετωπίσωμε την κατάσταση. Απαιτείται υπομονή και ψυχραμία. Πρέπει να δώσωμε νόμημα και μήνυμα ζωής. Αισθοδιξία και ελπίδα. Δεν λύνονται όλα τα προβλήματα με τα υλικά αγαθά. Δεν είμαστε άμοιροι ομοίων ή ακόμα και χειροτέρων δυσκολιών. Το ειλικρινές ενδιαφέρον της Εκκλησίας στηρίζει τον Λαό. (Εβοήθησε πολύ και ψυχικά, αλλά και ουσιαστικά ως προς το αποτέλεσμα η κίνηση Αρχιερέων να αποστέλουν γράμματα στον τότε Υπουργό κ. Βενιζέλο σχετικά με το χαράστη της ΔΕΗ. Τέτοιες ενέργειες εμψυχώνουν τον Λαό μας. Έχουν γίνει, βέβαια και άλλες παρόμοιες ενέργειες).

Στο πλαίσιο αυτής της υποστηρικτικής δραστηριότητας εκ μέρους της Εκκλησίας, δεν θα μπορούσε να παραλειφθή.

4. Η στήριξη του θεσμού της οικογενείας

Πάντοτε η οικογένεια απειδείχθη ότι είναι ο σταθερός, ο αναντικατάστατος θεσμός της κοινωνίας. Είναι σε θέση, να απορροφήστη όλους τους κραδασμούς, οι οποίοι είναι γεννήματα της ανεργίας, της φτώχειας, του κοινωνικού αποκλεισμού. Μέσα στην οικογένεια οι άνθρωποι μοιράζονται την ζωή, ανοίγονται ο ένας στον άλλο, ακούμπαίσει ο ένας στον άλλο:

Εκκλησίας, είναι επίσης μέγα εφαλτήριο για την ενότητα του Λαού μας, ο οποίος έχει την ιδιοπροσωπία του και τη δική του ξεχωριστή ταυτότητα. Υπάρχουν τόσα στοιχεία που μας ενώνουν, και τα οποία η Εκκλησία, ή αν θέλετε μόνο η Εκκλησία, δύναται να αξιοποιήσῃ.

7. Μνημόνια και Εθνικά Θέματα

Ένα άλλο πολύ σημαντικό θέμα είναι εκείνο της σχέσεως των Μνημονίων με τα Εθνικά μας ζητήματα. Το θέμα αυτό απασχολεί σοβαρά τον Λαό, ο οποίος ευκαίρως-ακαίρως εκφράζει την ανησυχία του, και απευθύνεται στους πνευματικούς του πατέρες, σε μας δηλαδή, διότι γνωρίζει την ευαισθησία μας, πάνω στα ζητήματα αυτά. Ήδη από την αρχή συζητείται το θέμα, εξ αφορμής του περιφημού άρθρου 14 της δανειακής σύμβασης, «περί Εφαρμοστέου δικαίου και δικαιοδοσίων» [5].

Δεν θα ήταν υπερβολικό να είπωμε ότι για άλλη μια φορά, ως Εκκλησία ευρισκόμεθα προ των ευθυνών μας έναντι αυτού τούτου του Έθνους. Δεν είμαστε πολιτικοί. Δεν διεκδικούμε την άσκηση εξωτερικής πολιτικής. Γνωρίζουμε τους διακριτούς ρόλους Εκκλησίας-Πολιτείας. Γνωρίζουμε όμως, ότι είμαστε πνευματικοί πατέρες, οι οποίοι ποιμαίνουμε έναν Λαό, ο οποίος ελευθερώθηκε με πρωτοστατούσα στους ιερούς αγώνες την Εκκλησία, η οποία προσέφερε εκατόμβες ηρώων και μαρτύρων. Όχι μόνο Κληρικούς όλων των βαθμίδων, αλλά και απλούς πιστούς, οι οποίοι έδωσαν το αίμα τους υπέρ της αγίας και αμωμήτου ημών Πίστης και της φιλτάτης ημών Πατριδος. Ας ενθυμηθούμε το ιερό και πανσέβασμιο νέφος των κλεινών Νεομαρτύρων μας.

Μακαριώτατε, Αδελφοί μου, δεν θα μπορούσα να παραλείψω και κάποια άλλα στοιχεία επί του συγκεκριμένου θέματος. Βρισκόμαστε προ πρωτοφανούς μανίας εναντίον των ιερών και των οσίων μας. Διαστρεβλώνεται και παραχαράσσεται η ιστορία μας, αλλοιώνεται η διδασκαλία του μαθήματος των Θρησκευτικών, μετατοπίζεται το κέντρο βάρους της Εκπαίδευσεως, η οποία πλέον ασχολείται με τις θετικές περισσότερο και ελάχιστα με τις ανθρωπιστικές επιστήμες.

Οι δύο βασικοί πυλώνες που τροφοδοτούσαν τα παιδιά μας, και τα βοηθούσαν να προχωρήσουν και να σταθούν στα πόδια τους, η Οικογένεια δηλαδή, ως ανεφέρθη προηγουνέων, και το Σχολείο, πληγώθηκαν, τσακίστηκαν, απώλεσαν την πνευματική και ηθική τους δύναμη, με τρόπο συστηματικό, και με σατανικό σχέδιο και μέθοδο που εφαρμόστηκε επί σειρά ετών, χωρίς δυστυχώς, να αντιδράσωμε οι Έλληνες, ως έπρεπε.

Η αθεία κάνει θραύση, και ο μηδενισμός σαρώνει τα Σχολεία, και την τριτοβάθμια κυρίως εκπαίδευση.

Εχαιρέτισε, Μακαριώτατε, ο Λαός την δυσαρέσκειά Σας και την στάση Σας έναντι των υβριστών του γένους μας, και εχαροποιήθη τα μέγιστα με την απάντησή σας σε πρόσωπο, το οποίον με επηρέμνην οφέλην εστράφη, και ακόμη θέλει να στρέφεται εναντίον των ζωπύρων του Γένους μας, υπηρετώντας παρωχημένες εποχές και ιδεολογίες, που δοκιμάστηκαν αλλού και παταγωδώς απέτυχαν.

Έχομε χρέος να σταθούμε επάξια στις απαιτήσεις των καιρών, και να υπερασπιστούμε τα ιερά και όσια του Γένους μας. Είναι απαίτηση του Λαού μας. Έχει κρεμαστεί από τα χείλη μας. Περιμένει και ως προς το σημείον αυτό παράκληση. Έχομε τον τρόπο, γνωρίζομε την μέθοδο, διαθέτουμε την εμπειρία, ας προχωρήσωμε με διάκριση. Πρέπει με την γνήσια ευγενική ελληνική φωνή μας, να στρέψωμε τον προδομένο Λαό μας, αν επιθυμούμε να σταθούμε στο ίδιο βάθρο με τους ήρωες Κληρικούς που διεδέχθημεν, ει δ' ἀλλως θα πέσωμε, ή μάλον θα μας κατεβάσουν, ως μη δυναμένους να ανταποκριθούμε στις απαιτήσεις των καιρών.

Χρειάζεται ενότητα, προκειμένου να σταθούμε ενάντια στο τέρας της αποχριστιανοποίησης του Έθνους μας και της αποιεροποίησης της ζωής μας.

Θεωρώ ότι με την λεπτότητα που απαιτείται, δεν πρέπει να αφήνωμε, κατά το κοινώς λεγόμενον, να πέφτη τίποτε κάτω. Ο λόγος μας δυναμικός, αληθινός, προφητικός να διεγείρη ψυχάς και καρδίας, ώστε να ψυχωθή ο Λαός, που έχει πεσμένο θηθικό, και τον κατάντησαν ζαλισμένο κοπάδι, ως προανεφέρθη.

Γνωρίζω ότι θα μας κατηγορήσουν και θα μας πολεμήσουν. Θα δυσχεράνουν το έργο μας, όμως το έναυσμα του ηρωισμού είναι η δυσχέρεια.

Μακαριστός Ιεράρχης είχε είπει, προφητικώ, θα έλεγα, τω τρόπω, ότι εμείς οι νεώτεροι Αρχιερείς θα ζήσωμε σε πολύ δύσκολες ημέρες και καιρούς, και θα κληθούμε να διαχειρισθούμε δύσκολες καταστάσεις. Μήπως και οι παλαιότεροι από εμάς δεν εβίωσαν παρόμοιες δυσκολίες; Καιροί, βλέπετε, παράλληλοι. Αγωνίσθηκαν τότε για τη εθνικά μας δικαιώματα και την εθνική μας κυριαρχία. Γά την Μακεδονία, για την Βόρειο Ήπειρο, για την Θράκη, για την Κύπρο, για τις αλησμόνητες πατρίδες της Ανατολής. Εκείνοι έγρα-

ψαν ιστορία με χρυσά γράμματα. Καί εμείς αγωνιζόμεθα, και προσωπικώς υποκλίνομαι στον αγώνα πολιών και σεβασμών Αδελφών, αλλά και των νεωτέρων, ολοκλήρου της Ελληνικής Επικρατείας, κυρίως των ακριτών Ιεραρχών και άλλων των Βορείων Επαρχιών (όπως λέγει ο σεβαστός μας Άγιος Θεοσαλονίκης στους λόγους του), αλλά «το καλύτερον είναι ο εχθρός του καλού». Ας αφήσωμε τις όποιες μικρές διαφορές η ανθρώπινες διαφωνίες και ας ενωθούμε, προκειμένου να διασώσουμε ο, τι απέμεινε σ' αυτόν τον τόπο, και να στηρίξωμε τον Λαό μας.

Βρισκόμαστε μπροστά σε μια πραγματικότητα. Η Πατρίδα μας πορεύεται οδηγούμενη από τους Πολιτικούς. Αυτοί εκπαιδεύουν τα παιδιά μας. — Γιατί όμως το εκπαιδευτικό σύστημα αφήνει αγράμματα τα παιδιά;

Αυτό νομοθετούν.

— Γιατί όμως υπάρχει τόση παρανομία και παραβατικότης; Αυτοί ενδιαφέρονται για την ποιότητα ζωής των ανθρώπων.

— Γιατί όμως υπάρχει τόση φτώχεια και μιζέρια, και καταδικάσθηκαν τόσα παιδιά μας και μεγαλύτεροι αδελφοί μας στην ανεργία; Αυτοί έχουν στα χέρια τους την υγεία του Λαού και αυτοί διαχειρίζονται τον ιδρώτα του.

— Γιατί όμως σε κάθε χώρο τόσα προβλήματα μαστίζουν τον Λαό;

Ο Λαός τώρα μας θέλει κοντά του. Θέλει να αρθρώσωμε λόγο, να υπερασπιστούμε τα πνευματικά, αλλά και βιωτικά δικαιώματά του. Τα παιδιά κοιτούν στα μάτια την μάνα, και αλλοίμονο αν εκείνη αδιαφορήση για την προσασία τους.

Τα εγκλήματα που έχουν διαπραχθή εις βάρος του Λαού είναι μεγάλα, και είναι φύσεως πλέον πνευματικής· γι' αυτό και αφορούν άμεσα την Εκκλησία. Δυστυχώς ισχύει το: «Πάντες εξέκλιναν, άμα ηχειώθησαν, ουκ έστι ποιών χρηστότητα, ουκ έστιν έως ενός» (Ρωμ. Γ', 12). Η Εκκλησία απέμεινε. Πρέπει να τα λάβωμε όλα αυτά σοβαρώς υπ' όψιν μας, και να οργανώσωμε την ποιμαντική μας δραστηριότητα και ευθύνη, όχι με σύγχρονες, ψεύτικες, εκκοσμικευμένες, δυτικοτραφείς πρακτικές, αλλά με αγιοπνευματικό σχεδιασμό και συνείδηση ευθύνης έναντι Θεού και ανθρώπων.

Στην προσπάθεια να επιλύσωμε τα προβλήματα, τα οποία αντιμετωπίζει ο Λαός, δεν θα υποκαταστήσωμε την Πολιτεία, της οποίας ο ρόλος και το έργο δεν συμπίπτει με το δικό μας. Εμείς γνωρίζουμε ότι τα προβλήματα έχουν θεολογικό – υπαρξιακό βάθος, και ότι η λύση τους ευρίσκεται και προαγματοποιείται μέσα από την πνευματικότητα, την θεολογία και ανθρωπολογία.

Να τονώσωμε το Εθνικό αίσθημα του Λαού μας. Την πληγωμένη υπερηφάνειά του, το τρωμένο κύρος του. Ήτο πολύ ενοχλητικό, ταπεινωτικό για μας, το ότι στα διάφορα blogs στο εξωτερικό, όταν παρήλαυνε η αντιπροσωπεία της Ελλάδος στο Στάδιο των Ολυμπιακών Αγώνων του Λονδίνου προ ολίγου καιρού, εφιλοενήθησαν διάφορα σχόλια εις βάρος της Πατρίδος μας. Πολύ εστοίχισε, πιστεύω, αυτό στους αθλητές μας.

Ακόμη, τα όσα γράφονται κατά καιρούς στον ένο τύπο εις βάρος της Ελλάδος, είναι επιβαρυντικά του όλου κλίματος απελπισίας, το οποίο έχει καταλάβει τον Λαό μας.

Δεν θα παραλείψω εδώ, να σημειώσω τα δημοσιεύματα της Γαλλικής Εφημερίδος «LE MONDE» εις βάρος της Εκκλησίας της Ελλάδος, προερχόμενα μάλιστα από γραφίδα, φεύ, Ελληνίδος. Σωστά έπραξε ο Μακαριώτας και η Ιερά Σύνοδος, που αντέδρασε για την συκοφαντική αυτή δυσφήμιση της Ορθοδόξου Εκκλησίας της πατρίδος μας.

Η Ειδική Συνοδική Επιπροπή επί Πολιτιστικής Ταυτότητος, να παρακολουθήσει σε συνεργασία με άλλες επιπροπές, και με τις κατά τόπους Ιερές Μητροπόλεις τα θέματα, και να ενεργήσει κατάλληλα. Η βοήθεια μας στο σημείο αυτό και προς την Πολιτεία, θα είναι πολύτιμη. Όλοι αγαπάμε την Πατρίδα μας. Ποιός θα υπήρχε για την Πολιτεία καλύτερος Σύμβουλος, με την διάκριση βεβαίως που απαιτείται πάντοτε, για τέοια θέμα

Εισήγηση του Επισκόπου μας

γιος Απόστολος Παύλος παραγγέλλει: «Προσέχετε ούν εαυτοίς και παντί τω ποιμνίω, εν ω υμάς το Πνεύμα το Άγιον έθετο Επισκόπους, ποιμάνεν την Εκκλησίαν του Κυρίου και Θεού, ην περιποιήσατο διά του ιδίου αίματος. Εγώ γαρ οίδα τούτο, ότι εισελεύσονται μετά την άφιξην μου λύκοι βαρείς εις υμάς, μη φειδόμενοι του Ποιμνίου» (Πραξ. Κ', 28-29).

3. Υπομονή, γιατί το έργο είναι και δύσκολο και εξαιρετικά επίπονο.

4. Ασκητική ζωή. Να απιαλλαγόμε όλοι μας από την κοσμική νοοτροπία και την προκλητική εμφάνιση. Ο κόσμος αναζητεί ασκητικό ίθος και αγιοπατερικό ύφος. Οι παλέρες εποχές και τα αυτονόητα έχουν τελειώσει. Η λιτότητα στην ζωή μας, η ταπείνωση, η έκφραση της ειλικρινούς αγάπης για τον άνθρωπο, είτε στην χαρά, είτε στον πόνο, οικοδομούν την πνευματική σχέση του ποιμένος με τον Λαό. Η ποιμαντική από το Γραφείο και η τηλεποιμαντική έχουν προ πολλού τελειώσει. Οι πομπώδεις εκδηλώσεις ελάχιστα προσφέρουν.

5. Η μεταξύ μας ενότητα, που πρέπει να προάγεται εν τω συνδέσμω της ειρήνης και της αγάπης, παραμεριζόμενων των όποιων μεταξύ μας διαφορών. Ο Λαός απογοητεύεται, όταν αντιλαμβάνεται μεταξύ μας χάσματα, διότι έχει το ίδικό του αισθητήριο με λεπτότητα και ακρίβεια.

6. Το θέμα της επανδρώσεως των Ιερατικών κενών.

Το πρόβλημα το οποίο αντιμετωπίζουμε κατά τα τελευταία έπειτα είναι τεράστιο, αφού δεν διορίζονται πλέον Ιερείς, ένεκα των μνημονίων.

Αν συνεχισθή η κατάσταση αυτή, φοβούμαι ότι η ύπαιθρος, αλλά και Ναοί μεγάλων πόλεων, θα μείνουν χωρίς Ιερείς, με απρόβλεπτες πνευματικές συνέπειες για τον Λαό.

Δυστυχώς, ενώ εμείς συγκακοπαθούμε με τον Λαό, και συμμεριζόμενοι τις πολλές και ποικίλες δυσκολίες που αντιμετωπίζει η Πατριδα μας, δεν προβαίνουμε σε χειροτονίες Ιερέων, προκειμένου να μην επιβαρύνωμε το Κράτος με διορισμούς, σε κάποιες περιπτώσεις, ως επληρωφορίθμημεν, στο εγγύς παρελθόν της Πολιτείας δεν έπραξε το ίδιο.

Θεωρώ ότι χρειάζεται πλέον ένα σχέδιο εκ μέρους της Εκκλησίας προς αντιμετώπιση αυτής της τόσο μεγάλης δυσκολίας. Το σχέδιο αυτό πρέπει να έχῃ δύο σκέλη.

Το πρώτο είναι η στάση μας, ως προς το θέμα αυτό, έναντι της Πολιτείας. Με παρρησία πρέπει να θέσωμε το ζήτημα της εξυπηρετήσεως του Λαού μας με τον διορισμό Ιερέων. Είναι άδικο, για την Εκκλησία για τον Ορθόδοξο Ελληνικό Λαό, το διότι δεν διορίζονται Κληρικοί για την εξυπηρέτηση των λειτουργικών αναγκών του ποιμνίου μας. Δεν είναι δυνατόν να ισχύει για τον Ιερό Κλήρο ότι για τους Δημοσίους Υπαλλήλους και να συρρικνώνεται η λειτουργική παρουσία των ποιμένων έξαιτίας της δραματικής μειώσεως του αριθμού των. Πώς θα θεραπευθούν οι τόσες πνευματικές αναγκές; Στην ύπαιθρο μόνο ο Ιερέυς απέμεινε, αν απέμεινε. Από την παρουσία του καλού Ιερέως πηγάζει η ελπίδα και η υπομονή.

Καί το δεύτερο. Τι θα κάνωμε πλέον εμείς ως Εκκλησία εσωτερικά προς αντιμετώπιση αυτής της δυσκολίας;

Τα πράγματα, ήδη άλλαξαν. Η Εκκλησία ευρίσκεται προ τεραστίων, κοσμογονικών αλλαγών και πρέπει πλέον με τα νέα δεδομένα να προχωρήση, γιατί αυτός είναι ο σκοπός και προορισμός της. Δεν είναι δυνατόν να σταματήση η σωτήρια πορεία μας και το ποιμαντικό και ιεραποστολικό μας έργο, έστω και αν σταματήσουν να μας πληρώνουν και να διορίζουν Ιερέis.

Δυστυχώς, επαναπαυθήκαμε τόσα χρόνια στις «δάφνες μας», και ευρισκόμεθα ήδη «ξεσκέπαστοι», κατά το κοινώς λεγόμενον, προ των νέων αλλαγών και απαιτήσεων.

Σωστά μιλάμε περί των όσων μας ήρπασαν κατά καιρούς, για την καταλήστευση της Εκκλησιαστικής περιουσίας, περί των όσων κατεπάτησαν, και που είναι — ως ευστόχωμα με πόνο ψυχής και με παρρησία έχει λεχθή και από τον Μακαριώτατο και από άλλους Αρχιερείς — το 96% της περιουσίας αυτής. Καί δεν θα πάψωμε να το λέγωμε και να απαιτούμε την άρση της αδικίας, με παρρησία και θάρρος, διότι αυτά δεν είναι δικά μας, αλλά του Λαού και υπέρ του Λαού τα εχρησιμοποίησε και τα αξιοποίησε, αλλά και όσα απέμειναν τα αξιοποίει η Εκκλησία, εφ' όσον η Πολιτεία δεν την εμποδίζει. Η μισθοδοσία των Ιερέων μας είναι αποτέλεσμα ειδικών συμβάσεων με την Πολιτεία. Δεν κάνουν χάρη στους Ιερείς μας δίδοντας τον μισθόν. Αυτά προέρχονται από την εκκλησιαστική περιουσία, που πήρε κατά καιρούς το κράτος. Όλα αυτά τυγχάνουν τοις πάσι γνωστά. Άλλα τώρα ισχύει μάλλον το, «ουκ αν λάβοις, παρά του μη έχοντος». Ανάγκη και καιρός να οργανωθούμε.

Ο ορισμός ειδικής Επιτροπής από την Εκκλησία, απαρτιζόμενης από κατάλληλα πρόσωπα, Αρχιερείς, Ιερείς και λαϊκά στελέχη (αξιοποίηση των μελών του ΙΣΚΕ), για την εις βάθος μελέτη του θέματος, θα βο-

ηθήση πολύ.

Πρέπει να μας απασχολήση το πως θα καλύψωμε τις ιερατικές ανάγκες και πως θα βοηθήσωμε τους Ιερείς μας, να ασκήσουν τα καθήκοντά τους την ώρα που πολλοί από αυτούς πένονται. Η Επιτροπή αυτή πρέπει να μελετήση τα περί χειροτονίας εργαζομένων σε άλλες εργασίες συμβατές με Ιερατικό Λειτουργημα και αξίωμα, χειροτονίες συναξιούχων εμφορουμένων με Ιερό ζήλο, ασφάλιση Ιερέων που χειροτονούνται εκτός μισθολογίου, κλπ. [6].

Με τέτοιο έμψυχο υλικό μπορούμε να ελπίζουμε στην ανασυγκρότηση της Ενορίας.

9. Η ανασυγκρότηση της Ενορίας

Η Ενορία είναι το κύπταρο της Εκκλησιαστικής ζωής. Αν δεν λειτουργή σωστά η Ενορία, το εκκλησιαστικό έργο δεν προάγεται. Η Ενορία είναι η οικογένεια, το σπίτι, η συντροφιά, η συμπαράσταση, ο χώρος που αναπαύει τις ψυχές, γιατί βρίσκουν θαλπωρή, λόγο παραμυθίας και προσφορά αγάπης.

Εκεί ο άνθρωπος συναντά τον άνθρωπο που τόσο λείπει από την ζωή μας σήμερα, αφού χάθηκαν οι ανθρώπινες σχέσεις. Κυρίως όμως, στην Ενορία, μέσα από το Εκκλησιαστικό σώμα και την Λειτουργική και Ευχαριστική ζωή και Τράπεζα, ο άνθρωπος συναντάει τον Λυτρωτή και Σωτήρα του, τον Ιησού Χριστό.

Ο ανοιχτός Ναός, η αγάπη του Ιερέως, η ανοιχτή καρδιά και αγκαλιά για να δέχεται τους ανθρώπους, ο γλυκύς και παραμυθητικός λόγος, η θαλπωρή ως αντίδοτο της μοναξίας και της σύγχρονης παγωμάρας που δημιουργεί η απανθρωπιά, στηρίζουν, βοηθούν και ενισχύουν τους ανθρώπους, νοηματοδοτούν την ζωή, αναπληρώνουν την χαμένη σήμερα οικογένεια.

Τώρα πια η Ενορία πρέπει να λειτουργή επί 24ώρου βάσεως. Η κάλυψη και των υλικών αναγκών θεραπεύεται άριστα διά της Ενορίας, αφού η ζωή είναι κοινή για όλα τα μέλη. Θα μπορούσαμε στο σημείο αυτό να θυμηθούμε τον Ιερό Χρυσόστομο, ο οποίος λέγει γενικά για την Εκκλησία, όμως ισχύει πιστεύων ειδικά για την Ενορία, «Οικία κοινή η Εκκλησία. Οίκος εστίν η Εκκλησία πατρικός. Μήτηρ η Εκκλησία των οικείων τέκνων και λιμήν πνευματικός...».

Ο Σεβασμότατος Μητροπολίτης Ναυπάκτου γράφει για την Ενορία: «Η κάθε Ενορία είναι ένα μικρό κύπταρο και γνώρισμα της Εκκλησίας, δηλαδή, είναι πνευματική οικογένεια, πνευματικό ιατρείο, πνευματικό λιμάνι. Αυτό εκδηλώνεται με πολλούς τρόπους, ήτοι με την Θεία Λειτουργία, τις Ιερές Ακολουθίες, τα Ιερά Μυστήρια, το κήρυγμα και την κατήχηση, την φιλανθρωπία και τις κοινωνικές δραστηριότητες» (Ενιαύσιο, 2010, σελ. 39).

Τώρα, στις δύσκολες ώρες που περνούν οι άνθρωποι, φαίνεται ιδιαίτερως ο ευεργετικός ρόλος της Ενορίας. Η συγκέντρωση των νέων, οι αθλητικές δραστηριότητες, οι πολιτιστικές και παραδοσιακές τελετές, η προαγωγή των πνευματικών δεσμών, ο εθελοντισμός, η τράπεζα αιμάτος, η κατήχηση από νηπιακή ηλικία κλπ. είναι οι ιστοί του ζωντανού αυτού εκκλησιαστικού κυττάρου. Στις Ενορίες των μεγάλων πόλεων καλλιεργούνται οι Εκκλησιαστικές Τέχνες, και γίνονται τόσα άλλα πράγματα.

Τέλος, επιβάλλεται να αξιοποιήσουμε όλα τα μέσα που διαθέτουμε για την ποιμαντική μας διακονία.

10. Τα μέσα που διαθέτουμε

· Η βάση είναι πνευματική, και τα μέτρα πρωτίστως είναι πνευματικά. Κοντά σε όσα ανεφέρθησαν, θα ηδυνάμεθα να προσθέσωμε ότι η παρούσα δύσκολη κατάσταση την οποία ζούμε, απαιτεί θερμή προσευχή προς τον Θεό. Ήδη βιώνομε την αδυναμία και την ασθένειά μας. Πόσο επίκαιρα είναι τα λόγια του Ιερού Χρυσοστόμου, «Πόλεμος εστίν εν τη αγορά, μάχη εστί τα πράγματα τα καθημερινά, κλυδώνιον εστί και χειμών. Δει τοινυν όπλων ημίν: μέγα δε όπλον η ευχή... πολλοί γαρ καθ' εκάστην ημ

Γ'

Αδελφοί και πατέρες,

Στην τόσο σκληρή αυτή εποχή, στην τόσο μεγάλη κρίση που βιώνει ο Λαός, η Εκκλησία πρέπει να αρθρώστη λόγο. Ο ρόλος του θεατή δεν της ταιριάζει, αλλά και την εκθέτει.

Το μήνυμα της Εκκλησίας είναι σωτήριο, σαφέστατο, παρήγορα, λυτρωτικό.

Ο Ιησούς Χριστός, ο Μονογενής Υιός και Λόγος του Θεού και Πατρός, ενηνθρώπησε, ίνα τον άνθρωπον θεόν απεργάστη.

Ταπεινώθηκε, για να υψωθούμε.

Γεννήθηκε εν χρόνω, για να κάνωμε εμείς υπέρβαση του χρόνου.

Απέθανε, για να νικήση τον θάνατο.

Ο Θεός δεν είναι μια αφηρημένη ιδέα, δεν είναι μια ανάμνηση του παρελθόντος, ούτε μια ρομαντική συναισθηματική ιστορία, αλλά πρόσωπο που καλεί τον άνθρωπο να τον ανυψώσῃ ως πρόσωπο, να τον σώσῃ, να τον λυτρώσῃ, να τον αφθαρτοποιήσῃ και απαθανατίσῃ.

Ο Θεός είναι ζωντανός, είναι αγάπη, και ο κόσμος πρέπει να βοηθηθῇ από μας να κατανοήσῃ, ότι ο ζων και προσωπικός Θεός προσφέρει ελπίδα στην απελπισία, υπέρβαση της μοναξιάς μέσα από την θεανθρώπινη και συνανθρώπινη κοινωνία, ζωή που ελευθερώνει από την νέκρωση και τον θάνατο.

Η ζωή μέσα στην Εκκλησία είναι μια γιορτή, ένα πανηγύρι, συμμετοχή στην ζωή του Χριστού και του άλλου. Η ζωή μέσα στην Εκκλησία είναι παράδεισος, γιατί η Εκκλησία είναι η Εδέμ, όπου ο Θεός συνομιλεί με τον άνθρωπο, και ο άνθρωπος κοινωνεί με τον Θεό.

Πολλάκις η Εκκλησία έσωσε το Γένος, Τώρα και πάλι, περισσότερο παρά ποτέ, αυτός ο τόπος έχει την ανάγκη της Εκκλησίας. Τώρα που ο Λαός πονάει και υποφέρει, η Εκκλησία καλείται να συσπειρώσῃ τα τέκνα της, και να τα αγκαλιάσῃ προσφέροντας ελπίδα ζωής και ανάστασης.

Θα κατορθώστηκε άρα γε γη της Εκκλησία να εξαγάγη τον Λαό «εις αναψυχήν»; Γιά τους πολλούς τούτο φαίνεται, αλλά και είναι, εξαιρετικά δύσκολο. Όμως η Εκκλησία δεν έχει εύκολη αποστολή, αλλά την πλέον δύσκολη. Αν ο κόσμος μπορούσε από μόνος του να μεταμορφωθῇ και να σωθῇ, δεν θα χρειαζόταν η Εκκλησία, ούτε θα προσέτρεχε σ' αυτήν για να αντλήσῃ δύναμη, υπομονή και ελπίδα, βοήθεια και έμπνευση.

Όλα αυτά μόνο η Εκκλησία μπορεί να τα εξασφαλίστη, με την χάρη την ζωστοί του Αγίου Πνεύματος και την σωτήρια βιωματική εμπειρία των Αγίων της, η οποία περνάει μέσα από τα Άγια Μυστήρια.

Η Εκκλησία διά των Ιερών Μυστηρίων μεταμορφώνει, μέσα από την διαδικασία της κάθαρσης, της Θείας ελλάμψεως και του φωτισμού του Αγίου Πνεύματος.

Ο λόγος της Εκκλησίας είναι:

α) Προφητικός. Εκφράζει την αλήθεια περί του ενός και μόνου αληθινού Θεού, περί της Αγίας του Εκκλησίας. Εκφράζει την πίστη, το ήθος και την Ορθόδοξη Παράδοση. Έχει Χριστοκεντρικό και σωτηριολογικό περιεχόμενο. Η αλήθεια για εμάς δεν είναι ιδεολογικό εφεύρυμα, αλλά είναι πρόσωπο, είναι ο ίδιος ο Θεός.

β) Παρακλητικός. Η Εκκλησία δεν έχει διακοσμητικό ρόλο σε αυτόν τον τόπο. Η Εκκλησία είναι μια θερμή μητρική αγκαλιά, που στηρίζει, παρηγορεί και βοηθάει τον άνθρωπο θυσιαστικά να ξεπεράσῃ τα υπαρξιακά του αδιέξοδα, την απελπισία, την απόγνωση, που γεννάει η αμαρτία και η σαρκολατρεία στην οποία οδηγεί το όλο σύστημα. Χρειάζεται λόγος ειλικρινής και μεστός ελέους και αγάπης. Στο τέλος θα κερδίσῃ η αλήθεια και θα λάμψῃ το φως. Θα φωτίσῃ το πνεύμα της σεμνότητος, της αγάπης, της διακρίσεως.

γ) Ελεγκτικός. Η Εκκλησία τοποθετείται με ευθύτητα και σαφήνεια, χωρίς φόβο και πάθος και χρησιμοποιεί το νυστέρι της αποφασιστικής θεραπείας, και όχι απλά επιθήματα και μεσοβέζικες θεραπευτικές μεθόδους. Ένας λόγος χωρίς ακριβεία, χωρίς σαφήνεια, ένας λόγος κουλτουριαρικός για να γίνεται δήθεν αρεστός, ή ένας λόγος κολακευτικός, δεν αναπαύει τις ψυχές, ή τις αναπαύει πρόσκαιρα και ύστερα τις απογοητεύει.

Έχουμε κάνει, και πρέπει να κάνωμε και στην συνέχεια, και την δική μας αυτοκριτική και τον δικό μας αυτοέλεγχο. Το κάνομε πάντοτε με ειλικρίνεια, χωρίς να μας διαφεύγει το γεγονός ότι είμαστε άνθρωποι, και ότι ο Ιερός Κλήρος προέρχεται από τα παιδιά μιάς συγκεκριμένης εποχής και κοινωνίας, με όλα τα θετικά και αρνητικά στοιχεία που την χαρακτηρίζουν. Αγωνιζόμεθα όμως να κάνωμε την υπέρβαση, ώστε και εμείς οι ποιμένες να οδηγηθούμε μέσα από πνευματικούς αγώνες στην θέωση, αλλά και το ποίμνιο μας εκεί να οδηγήσωμε.

Από την άλλη χρειάζεται και η κριτική μας στάση και αυστηρά τοποθέτηση μάς έναντι όλων των συστημάτων, τα οποία απεργάζονται τα δεινά και την αδικία

εναντίον των ανθρώπων, αντιμετωπίζοντάς τους ως αριθμούς και υπάρξεις χωρίς πνευματική οντότητα και ταυτότητα.

Αλλά και προς τον Λαό να επαναλάβωμε την ανάγκη να επιστρέψῃ στην ευσέβεια, για την σωτηρία του. Η μετάνοια πρέπει να γίνη τρόπος ζωής.

Ο Κλήμης ο Αλεξανδρεύς στο έργο του «Παιδαγωγός», λέγει αλήθειες, οι οποίες και σήμερα έχουν την εφαρμογή τους. Θλίβεται γιατί η χαρακτηριστική του εληνικού ήθους αρετή της λιτότητος καταργήθηκε από ξένες και καταναλωτικές επιδρομές. Αναφέρει μεταξύ των άλλων: «**Ανέτρεψε την Ελλάδα η βάρβαρος φιλοκασία... σωφροσύνης διέφθειρε λακωνική εσθής και χλιδή και κάλλος ωραίον...**» (Παιδαγωγός, 3, 45).

Δεν φτάνει μόνο η επισήμανση των λαθών των κατά καιρούς ηγεσιών, ή η δική μας αυτοκριτική, που είναι απαραίτητη. Κάθε φορά που υφιστάμεθα μια δοκιμασία, πρέπει να έχωμε την αίσθηση ότι αυτό το επιπρέπει ο Θεός. Γνωρίζομε όλοι ίσως τους φτάχτες, όσους δηλαδή, με την άστατη, την αλόγιστη και προκλητική συμπεριφορά τους ωδήγησαν τα πράγματα ως εδώ. Όμως αυτό δεν φτάνει. Ο λόγος της Εκκλησίας είναι σαφής. «**Μετανοείτε...**» (Μαρκ. 1, 15). **Αλλάξτε μυαλό, συμπεριφορά, τρόπο ζωής.**

Φθάσαμε εδώ εξ αιτίας της απληστίας και πλεονεξίας που είναι καταστροφικές για τις κοινωνίες. Ανεχθήκαμε ως Λαός την διαφθορά, γιατί μας συνέφερε και μας βόλευε. Ζήσαμε ένα ψέμα. Ο εγκαντρισμός και η φιλαυτία, καταστάσεις που μας στέρησαν την κοινωνία των προσώπων, μας σακάτεψαν σε επίπεδο ατομικό, οικογενειακό και κοινωνικό.

Ο καθαρός της Εκκλησίας λόγος είναι άξιος εμπιστούμηνος όχι γιατί προέρχεται από ανθρώπους, αλλά γιατί είναι λόγος που βγαίνει από καρδιές που έχουν εναποθέσει τις ελπίδες στον ζώντα Θεό, που ζητούν τον φωτισμό και την χάρη, που λειτουργούν μπροστά στο Άγιο Ήσυ Θυσιαστήριο. Είναι λόγος Θεού, ο οποίος γιατρεύει, παρηγορεί, συγχωρεί, δίδει ελπίδα. Αυτός ο λόγος αποτελεί τον αληθινό οδοείκητη, για να μπορέσωμε, ως ο Μωϋσής, να βγάλωμε τον Λαό από την έρημο και να τον εισαγάγουμε στην γη της Επαγγελίας.

Πιστεύω ότι σήμερα ο Ορθόδοξος Ελληνικός Λαός, μετά από αυτήν την Σύνοδο της Ιεραρχίας, περιμένει από μας, λόγω αποκαλυπτικό, παραμυθιτικό αλλά και καταγγελτικό για τα πραγματικά αίτια της κρίσεως. Περιμένει συγκεκριμένη στρατηγική αντιμετώπισης της καταστάσεως και στον πνευματικό και στον γενικότερο τομέα. Πιστεύω ότι θα δώσωμε στο ποίμνιο μας αυτή την αναψυχή. Το αξίζει και του το χρωστάμε.

Θα τελειώσω με τους στίχους ενός τραγουδιού, το οποίο μεταξύ των άλλων λέγει:

Βλέπω πλήθος κόσμου να κυλά μα ψυχή δεν μου χαμογελά

.....

Βρίσκω τάφους κι ένα κόσμο που δεν πονά

.....

Ποιός προφήτης τώρα θα ακουστήσει φωνή σε στέρνα κλειστή;

Σ' έναν κόσμο άδειο και ορφανό ποιά κραυγή από τον ουρανό;

(Στιχ. Μάνος Ελευθερόπουλου)

Μουσική: Μάνος Χατζηδάκης

Σ' αυτή την αναζήτηση, σ' αυτό το ψάξιμο για αγάπη, για φωνή μέσα από μια καρδιά που φλέγεται για τον άλλο, ο οποίος άλλος είναι ο παράδεισος μας, απαντά η Εκκλησία γιατί έχει πάντα στα ώτα της την επιταγή του Θεού.

«**Παρακαλείτε, παρακαλείτε τον λαόν μου, λέγει ο Θεός. Ιερείς λαλήσατε εις την καρδίαν Ιερουσαλήμ, παρακαλέσατε αυτήν, ότι επλήσθη η ταπείνωσης αυτής, λέλυται αυτής η αμαρτία, ότι εδέξατο εκ χειρός Κυρίου, διπλά τα αμαρτήματα αυτής**» (Ησαΐου 40, 1).

.....